flacara

anul XXXIV
13 (1554)
VINERI
29 MARTIE
1985

săptămînal editat de frontul democraţiei şi unităţii socialiste

SALA DE LECTURA

La 20 de ani de la primăvara renaşterii noastre, acum, în primăvara noii speranţe româneşti

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a fost proclamat din nou Preşedinte al României

JURĂMÎNTUL PREŞEDINTELUI REPUBLICII

„Jur să slujesc cu credinţă patria, să acţionez cu fermitate pentru apărarea independenţei, suveranităţii şi integrităţii ţării, pentru bunăstarea şi fericirea întregului popor, pentru edificarea socialismului şi comunismului în Republica Socialistă România!

Jur să respect şi să apăr Constituţia şi legile ţării, să fac totul pentru aplicarea consecventă a principiilor democraţiei socialiste, pentru afirmarea în viaţa societăţii a normelor eticii şi echităţii socialiste!

Jur să promovez neabătut politica externă de prietenie şi alianţă cu toate ţările socialiste, de colaborare cu toate naţiunile lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza deplinei egalităţi în drepturi, de solidaritate cu forţele revoluţionare, progresiste, de pretutindeni, de pace şi prietenie între popoare!

Jur că îmi voi face întotdeauna datoria cu cinste şi devotament pentru strălucirea şi măreţia naţiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România"!

TRĂIASCĂ ROMÂNIA LUI NICOLAE CEAUȘESCU!

Din argumentele acestei istorice și vitale opțiuni

● voința sacră și inviolabilă a poporului român ● idealul revoluționar, patriotic al partidului nostru comunist ● nevoia de certitudine și stabilitate a națiunii ● douăzeci de ani de cîrmuire sigură și inspirată ● redescoperirea respectului față de trecutul măreț și a vocației pentru un viitor fericit ● libertatea transformată în muncă și dreptate ● dezvoltarea rapidă, dreaptă și echilibrată a tuturor județelor țării ● o civilizație a ctitoriilor monumentale în beneficiul omului și în sprijinul eternității ● dreptul și datoria de a gîndi cu capetele noastre ● o epocă de înflorire fără precedent pentru cultură pe temeiul drumului la izvorul proaspăt al geniului național ● redescoperirea demnității umane și consacrarea deplinei egalități a tuturor fiilor patriei de orice naționalitate ● conceptul înnoitor de om de omenie și de popor de omenie ● contribuția decisivă la menținerea păcii pe Planeta Pămînt ● prin prietenie, colaborare și cooperare spre unitatea de fond a lumii.

Plenara C. C. al P. C. R.

În zilele de 26 și 27 martie au avut loc, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, plenara C.C. al P.C.R. Plenara a adus un vibrant omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul împlinirii a 20 de ani de cînd se află în fruntea partidului, perioadă în care s-au produs, în viața României socialiste, transformări profunde și s-au înregistrat succese remarcabile în toate domeniile.

Cu îndelungi aplauze, ovații și aclamații, participanții la plenară au aprobat în unanimitate propunerea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. de a recomanda Marii Adunări Naționale ca în funcția supremă de președinte al Republicii Socialiste România să fie reales tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste. S-a dat astfel expresie sentimentelor de profundă stimă, de înaltă considerație și aleasă prețuire pe care comuniștii, toți oamenii muncii, întregul nostru popor le poartă tovarășului Nicolae Ceaușescu, care de peste 50 de ani servește cu dăruire, cu înflăcărat patriotism revoluționar cauza eliberării sociale și naționale, a progresului, democrației și socialismului în România. A fost subliniată, în acest cadru, deplina convingere că realegerea secretarului general al partidului în funcția de președinte al Republicii Socialiste România constituie garanția îndeplinirii cu succes a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea, a programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Totodată, Plenara C.C. al P.C.R. a adoptat în unanimitate propunerile Comitetului Politic Executiv privind componența Consiliului de Stat, a guvernului, a Biroului M.A.N., ce urmau să fie prezentate Marii Adunări Naționale.

Mulțumind pentru încrederea acordată tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că și în viitor va face totul pentru a contribui la înfăptuirea idealurilor poporului, ale partidului, la victoria societății socialiste multilateral dezvoltate și înfăptuirea comunismului în România. „Aș dori să exprim convingerea — a spus secretarul general al partidului — că întregul nostru Comitet Central va acționa într-o deplină unitate și cu toată fermitatea pentru a asigura îndeplinirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea. Trebuie să facem totul ca fiecare, la locul nostru de muncă, să aducem o contribuție cît mai puternică la realizarea năzuințelor poporului nostru, la înfăptuirea politicii partidului !".

Participanții la plenară au dat glas angajamentului întregului partid și popor de a transpune în viață indicațiile și orientările stabilite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a acționa cu fermitate și dăruire pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului consacrate ridicării patriei noastre socialiste pe noi culmi de civilizație și progres.

ION CODRU ■

Plenara Consiliului Național al F. D. U. S.

Plenara de miercuri a Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, a adus un fierbinte omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul împlinirii a două decenii de cînd a fost ales în fruntea partidului nostru.

Cu deosebit entuziasm, cei prezenți au adoptat în unanimitate propunerea ca plenara să recomande Marii Adunări Naționale realegerea în funcția supremă de președinte al Republicii Socialiste România a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste. Prin aceasta s-a dat expresie sentimentelor de înaltă stimă și deosebită prețuire pe care întregul nostru popor le nutrește față de secretarul general al partidului, care și-a închinat întreaga viață și putere de muncă slujirii cu credință a partidului și țării. În continuare, Plenara Consiliului Național al F.D.U.S. a adoptat în unanimitate propunerile C.C. al P.C.R. privind componența Consiliului de Stat, a guvernului, a Biroului Marii Adunări Naționale. precum și președinții comisiilor permanente ale M.A.N.,

În cuvîntarea rostită la plenara Consiliului Național al F.D.U.S., tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus, printre altele : „Aș dori să exprim Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste mulțumirile mele călduroase pentru aprobarea unanimă a propunerii de a fi reales în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România. Aș dori ca, de la înalta tribună a plenarei Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, să adresez cele mai vii mulțumiri întregului nostru popor pentru încrederea ce a acordat-o deputaților Frontului Democrației și Unității Socialiste, pentru votul unanim pe care mi l-a acordat mie. Consider acest vot dat Frontului Democrației și Unității Socialiste ca o expresie a încrederii pe care națiunea o exprimă în Programul partidului, în reprezentanții săi și, totodată, ca o obligație de a face totul pentru a demonstra, prin întreaga activitate a fiecăruia, că această încredere este pe deplin meritată. În cadrul plenarei s-au făcut referiri la împlinirea a 20 de ani de la alegerea mea în funcția de secretar general, s-au făcut aprecieri la adresa activității partidului, a activității mele. Consider toate aceste cuvinte care s-au spus aici ca adresate în primul rînd partidului, care îndeplinește rolul de forță politică conducătoare a societății noastre. Ca soldat credincios al partidului, am acționat, în toată această perioadă, pentru a asigura îndeplinirea în cele mai bune condiții a rolului pe care partidul îl are în societatea noastră".

ION DUMBRAVĂ ■

Ședința Comitetului Politic Executiv

În ședința de marți a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, membrii Comitetului Politic Executiv au adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu calde felicitări și urări cu prilejul împlinirii a două decenii de cînd a fost ales în funcția supremă de conducere a partidului. Cei prezenți au adresat secretarului general al Partidului Comunist Român cele mai calde și respectuoase urări de sănătate și fericire, pentru a conduce poporul român, cu aceeași clarviziune și fermitate revoluționară, pe drumul mărețelor împliniri în muncă și luptă.

În continuare, intrîndu-se în ordinea de zi, a fost examinat și aprobat **Raportul privind desfășurarea alegerilor de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare.** Comitetul Politic Executiv a subliniat că alegerile de la 17 martie au constituit o strălucită afirmare a unității întregului popor în jurul Partidului Comunist Român, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, a adeziunii sale depline la politica internă și externă a partidului și statului, demonstrînd hotărîrea fermă, voința tuturor oamenilor muncii de a face totul pentru înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială a patriei, de a munci fără preget pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal, pentru realizarea obiectivelor de importanță istorică ale Congresului al XIII-lea al partidului.

Programul de măsuri pentru îndeplinirea integrală a prevederilor Planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1985 și pregătirea înfăptuirii în bune condiții a planului pe anul 1986, dezbătut, de asemenea, în ședința Comitetului Politic Executiv, prevede acțiuni concrete menite să asigure transpunerea fermă în viață a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la recuperarea restanțelor și îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan pe anul în curs și pe întregul cincinal.

Dezbătînd un **Raport privind vizita de lucru efectuată în U.R.S.S. de delegația română** condusă de primul ministru al guvernului, Constantin Dăscălescu, Comitetul Politic Executiv a apreciat că delegația a acționat pe baza hotărîrilor și orientărilor date de secretarul general al partidului nostru, în spiritul înțelegerilor la care s-a ajuns cu prilejul dialogului româno-sovietic la nivel înalt, care a avut loc la Moscova în 1984, și în cadrul recentei întîlniri dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Mihail Gorbaciov, pentru dezvoltarea continuă a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice, în concordanță cu posibilitățile oferite de potențialul în creștere al economiilor naționale ale celor două țări. S-a apreciat ca deosebit de important acordul privind dezvoltarea relațiilor economico-comerciale în cincinalul viitor.

P. NICOARĂ ■

TRĂIASCĂ NICOLAE CEAUȘESCU AL ROMÂNIEI!

O măreață zi a istoriei noastre

Întrunită în prima sesiune a celei de-a IX-a legislaturi, Marea Adunare Națională a reales vineri, 29 martie, într-o atmosferă de puternică vibrație patriotică, într-o însuflețitoare unanimitate, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România. Votînd unanim și entuziast pentru realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, deputații și-au îndeplinit mandatul de onoare ce le-a fost încredințat de întregul nostru popor. În felul acesta, ei au reafirmat unitatea de gînd și de voință a tuturor fiilor patriei, sentimentele lor de profundă dragoste, prețuire și recunoștință pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru activitatea pe care o consacră, cu o uriașă putere de muncă, înțelepciune și neasemuită dăruire înfăptuirii celor mai nobile idealuri de libertate, independență și progres ale poporului nostru, cauzei socialismului și păcii. Prin acest vot unanim, Marea Adunare Națională a proclamat, pentru a patra oară, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu ca președinte al Republicii Socialiste România.

Deosebit de emoționantă a fost solemnitatea învestirii tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție în stat. Adresîndu-se președintelui Republicii, președintele Marii Adunări Naționale a spus : „În aceste momente solemne ale învestiturii dumneavoastră în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România și de Comandant Suprem al Forțelor Armate, vă rog să primiți simbolurile demnității și prestigiului, ale puterii de stat, ale autorității suverane a poporului, ale voinței sale de a se dezvolta liber și independent pe calea socialismului și comunismului". Pe umerii președintelui a fost petrecută eșarfa tricoloră, în centrul căreia este încrustată, în fir auriu, stema României. Tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînat însemnul prezidențial al puterii de stat și de comandant suprem al Forțelor Armate. Participanții la sesiune, milioanele de cetățeni ai țării au ascultat apoi, cu adîncă emoție, solemnele cuvinte ale jurămîntului rostit, cu mîna pe Constituție, de președintele Nicolae Ceaușescu, pe care l-a consfințit prin semnătură. Sînt cuvinte izvorîte din cea mai adîncă iubire de neam și de țară, întîiul bărbat al României reînnoindu-și legămîntul fierbinte față de patrie și de popor și reafirmîndu-și crezul său de o viață, pusă, cu totală dăruire, în slujba cauzei nobile a independenței și suveranității țării, bunăstării și fericirii poporului, edificării celei mai drepte și mai umane orînduiri — societatea socialistă și comunistă, în slujba socialismului, a colaborării și păcii în lume.

Deputații, întreaga țară au ascultat cu profundă satisfacție și deosebit interes discursul solemn al președintelui Nicolae Ceaușescu. „Acum, la începutul noii perioade de activitate a Marii Adunări Naționale — a spus șeful statului român —, doresc să asigur întregul nostru popor că vom face totul pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea, a programului de dezvoltare a patriei noastre, de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregii națiuni, înfăptuind astfel neabătut țelul suprem al politicii Partidului Comunist Român, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România. De la această tribună a celui mai înalt forum democratic al țării adresez cele mai vii mulțumiri Comitetului Central al partidului, Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, Marii Adunări Naționale, care, în consens cu voința oamenilor muncii, a întregului nostru popor, au hotărît realegerea mea ca președinte al Republicii Socialiste România. Doresc ca de la această înaltă tribună să asigur partidul, întregul nostru popor, să vă asigur pe dumneavoastră, stimați tovarăși deputați ai Marii Adunări Naționale, că și în viitor voi face totul pentru a-mi îndeplini în cele mai bune condiții înalta răspundere încredințată, că nu am avut, nu am și nu voi avea țel mai înalt, suprem decît slujirea cauzei partidului, a intereselor poporului nostru, ale întregii națiuni, cauza socialismului și comunismului în România, a colaborării cu toate națiunile lumii, a păcii pe planetă noastră !"

Ziua realegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România va rămîne o dată luminoasă în marea carte a istoriei neamului nostru. Prin această realegere, forul legislativ al țării a împlinit vrerea întregii națiuni și a consacrat voința acesteia de a încredința pe mai departe destinele patriei celui mai iubit și stimat fiu al ei, care a pus și pune mai presus de orice binele și fericirea poporului din rîndul căruia s-a ridicat, independența, suveranitatea și prosperitatea României socialiste, cauza socialismului și păcii. Reînvestirea tovarășului Nicolae Ceaușescu ca președinte al Republicii a întărit în mod strălucit actul fundamental al realegerii sale de către Congresul al XIII-lea în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român, această opțiune istorică exprimînd pregnant încrederea nestrămutată a întregului popor în conducătorul încercat al partidului și statului nostru, precum și hotărîrea fermă de a-l urma cu credință și devotament, în strînsă unitate, în măreața operă de edificare a socialismului și comunismului pe pămîntul patriei.

★

În cadrul primei sesiuni a celei de-a IX-a legislaturi, după validarea mandatelor celor 369 de deputați aleși la 17 martie, Marea Adunare Națională și-a ales organele sale de conducere — președintele, vicepreședinții, secretarii. Potrivit ordinii de zi adoptate, după ședința solemnă consacrată alegerii președintelui Republicii, lucrările au continuat cu alegerea Consiliului de Stat, a Consiliului de Miniștri, a Tribunalului Suprem, a procurorului general și a comisiilor permanente ale Marii Adunări Naționale. Pe ordinea de zi s-a aflat, de asemenea, Programul de măsuri privind sarcinile guvernului, ministerelor, celorlalte organe centrale și locale de stat, ale centralelor și unităților socialiste pentru îndeplinirea integrală a prevederilor Planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1985 și pregătirea înfăptuirii în bune condiții a planului pe anul 1986.

P. NICOARĂ ■

Încă o zi pentru istorie : cea de vineri, 29 martie, în care tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost reinvestit de către Marea Adunare Națională în funcția supremă de președinte al Republicii Socialiste România. A căpătat astfel expresie voința nestrămutată a întregului popor de a-l avea în frunte pe revoluționarul înflăcărat, pe patriotul neobosit, pe militantul cutezător de a cărui gîndire și acțiune, purtîndu-le pecetea inconfundabilă, se leagă cei mai luminoși și mai fertili ani din istoria României.

Printr-o fericită coincidență, reinvestirea tovarășului Nicolae Ceaușescu ca președinte al Republicii Socialiste România are loc la puține zile după ce întreaga suflare românească, într-un gînd și într-un glas, a cinstit două decenii de la alegerea celui mai iubit dintre fiii ei în fruntea partidului. Decizia rostită sub cupola încărcată de istorie a Marii Adunări Naționale a fost omagiată pe întreaga geografie a patriei cu manifestări unanime de recunoștință, mîndrie și fierbinte adeziune, sentimente izvorîte din înalta apreciere acordată excepționalelor realizări, parcă de proporții cosmice, înregistrate în dezvoltarea României în răstimpul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu conduce cu mîini sigure, cu adînc spirit revoluționar, corabia destinului național. Succesele remarcabile obținute în dezvoltarea forțelor de producție, în construirea unei economii moderne, în creșterea nivelului avuției naționale, în sporirea bazei tehnico-materiale au asigurat transformarea României, într-o perioadă istorică scurtă, dintr-un stat înapoiat într-unul industrial-agrar cu o industrie modernă, în continuă detentă, cu o agricultură tot mai înfloritoare, cu un nivel de civilizație materială și spirituală din ce în ce mai ridicat.

În Epoca Ceaușescu, bătălia pentru nou a cunoscut în perimetrul cuprinzător al științei ridicate la rang de mijloc de producție un avînt impetuos. La îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, oamenii au gîndit mai mult decît altădată cu capetele lor, debarasîndu-se de temeri, de prejudecăți și de rutină. Valorile culturii au ajuns mai direct, mai complet, la îndemîna tuturor, la orașe și la sate deopotrivă. Organizat din inițiativa președintelui țării, Festivalul național „Cîntarea României", grandioasă competiție a muncii și a creației libere, și-a dovedit din plin virtuțile, răscolind tezaurul de valori spirituale ale poporului, descoperindu-i alte și alte comori de preț. Sub semnul dinamismului primului bărbat al ei, erou între eroi, s-a schimbat țara din temelii, dar mai cu seamă s-au schimbat oamenii. Ei au dobîndit un nivel nou de conștiință cetățenească, patriotică și revoluționară, arătîndu-se mai uniți în idealuri, mai generoși, mai dăruiți muncii, neprecupețind nici un efort pentru înălțarea patriei venerate, pentru independența ei, pentru prosperitatea generală a poporului. Îi mai datorăm tovarășului Nicolae Ceaușescu, întruchiparea cea mai vie a revoluționarului neînfricat, redescoperirea respectului față de istoria patriei, repunerea în drepturi a demnității umane, a încrederii. Țară liberă și independentă, România lui Nicolae Ceaușescu este una, egală în drepturi și în obligații, pentru toți fiii ei, ale căror aspirații s-au văzut și se văd repede transformate în realități.

Toate aceste înfăptuiri fără precedent, ca și afirmarea plenară a democrației muncitorești, participarea largă a maselor la conducerea societății, reprezintă rodul capacității excepționale a tovarășului Nicolae Ceaușescu de a analiza și soluționa, lucid, dialectic, vizionar, problemele fundamentale ale dezvoltării, ale vieții de fiecare zi. Comunist de omenie, președintele României socialiste s-a dovedit, prin fiecare din actele sale, un slujitor devotat al poporului, al cărui bine și mai bine le-a pus mai presus de orice, dedicîndu-le întreaga energie, toate disponibilitățile. Se cuvine să reamintim, acoperind o datorie de conștiință, inestimabilele contribuții aduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu pe planul politicii externe. Bogata și ampla sa activitate în acest domeniu, caracterul principial și realist al demersurilor întreprinse pentru salvgardarea păcii mondiale, pentru independență, pentru drepturi egale, pentru colaborare și înțelegere între toate popoarele lumii, maniera profund constructivă, deschisă, ferită de dogme, în care a înțeles să se așeze pretutindeni la masa tratativelor au condus la creșterea prestigiului României socialiste pe toate meridianele globului, numele ei și al conducătorului ei fiind înconjurat de înaltă stimă, prețuire și admirație.

Omagiindu-l, în aceste zile de primăvară vestitoare a unui an bun, pe mult iubitul ei președinte, urîndu-i viață lungă și putere de muncă, țara își adresează sie însăși urare pentru progres și bunăstare. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu la cîrma destinului național reprezintă pentru toți cei în pieptul cărora bate o inimă românească un permanent și tumultuos izvor de tărie și certitudine, de mîndrie și speranță. Încrederea neclintită într-un viitor tot mai cutezător, pe care poporul se angajează să-l apropie prin muncă și demnitate, e una din legile scrise și nescrise ale acestui tump eroic, cînd țara are în frunte pe cel mai binemeritat dintre bărbații ei.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Preşedintele NICOLAE CEAUŞESCU ne-a redescoperit atribute esenţiale ale activităţii umane: SPIRITUL NOVATOR ŞI EFICIENŢA

Inginerul fără idei nu este inginer

MIRCEA VLAD. 31 de ani. Inginer în secţia motoare de 26—100 CP a Întreprinderii „Tractorul" din Braşov. Inovator cu trei brevete.

„Sînt un mare norocos. Acum opt ani, cînd am intrat în uzina asta imensă, am avut baftă în două privinţe : întîi pentru că am fost repartizat în secţia unde lucrez şi acum, o secţie nouă, bine dotată, cu utilaje a căror minuire şi coordonare se apropia foarte mult de ceea ce învăţasem în facultate ; apoi — am întîlnit cîţiva oameni care, pur şi simplu, m-au învăţat să fiu inginer. Unul dintre ei mi-a zis — rolul tău este, întîi de toate, să ajuţi prin cunoştinţele de care dispui oamenii, să le uşurezi munca. Imaginează-ţi că în jurul fiecărei maşini ar exista, pe jos, un strat de cretă pisată pe care se imprimă paşii celui ce lucrează acolo. Priveşte atent urmele ; caută să depistezi timpii morţi, mişcările inutile ; după asta, pune-ţi mintea la contribuţie. Un inginer fără idei nu e inginer. Aşa am făcut, începînd prin a urmări munca oamenilor, a sesiza problemele lor. Am observat, de pildă, cum se realiza găurirea arborilor de şase cilindri. Dispozitivele erau greoaie, omul — muncitorul — nu putea să ridice singur un arbore, aşa că mai chema un coleg. Doi muncitori, aşadar, şi încă de înaltă calificare, se ocupau de simpla manipulare a unor piese, cînd această operaţie putea fi extrem de uşor de făcut de o maşină. M-am adresat unui proiectant, inginerului Dragomir Perneş, şi a fost introdus un robot care, desigur, a fost acceptat din primul moment de toţi cei care lucrau în secţia respectivă. Vreau să spun că toate ideile tehnice trebuie să pornească de la oameni şi că nu mă gîndesc, încercînd să realizez ceva în domeniul în care sînt specialist decît pornind de la oameni. Cred că marile idei sînt idei sensibile. Sigur, nu trebuie pierdut din vedere interesul general, economic, dar el se poate conjuga perfect cu acela al muncitorului. Iată, se pune problema indigenizării unor echipamente. Sigur, de ce să copiem, cînd putem face noi lucruri şi mai bune ? Aveam nişte presostate care se defectau des. Să repetăm şi noi greşelile pe care le făceau cei ce produceau releele acestea ? Nu, am căutat şi am găsit un alt procedeu, de altă natură, certificat apoi ca inovaţie. Tot la oameni m-am gîndit, la creşterea eficienţei muncii lor, pentru că echipamentele cele vechi se stricau într-o lună-două şi trebuiau aruncate, pe cînd cele realizate după proiectul meu nu s-au defectat de doi ani şi jumătate. În prezent lucrez la materializarea unei idei care mă frămîntă din '78 — crearea unui stand pentru recuperarea energiei de frînare la testarea motoarelor diesel. Soluţii în această privinţă mai există în ţară, dar pentru motoarele de putere mare şi care funcţionează timp îndelungat. La noi însă,la producţia de serie, unde sînt dese întreruperi, e ceva mai greu. Zîmbiţi, dorind poate să mă întrebaţi cu ce ajută, la modul direct, această realizare, această economie de energie ? Vă voi răspunde că ridicarea nivelului de pregătire profesională — despre care se discută atît şi pe bună dreptate — nu se poate realiza în absenţa unor cerinţe ale producţiei care să-l oblige pe muncitor să folosească ori să caute însuşirea unor cunoştinţe de nivel înalt.

N-aş vrea să insist asupra detaliilor tehnice. Doresc numai să spun că ideile cu „miez sentimental", cum le numesc, sînt mai îndrăzneţe decît cele ivite doar din răspunsul la cerinţele imediate ale producţiei. Unele dintre ele sînt cu bătaie foarte lungă. Iată, de pildă : cum refolosim noi capacităţile de producţie trecute la casare ? Nu e păcat să arunci un batiu turnat, care înmagazinează energie, chiar creatoare, în condiţiile în care el a fost gîndit, proiectat şi executat într-un anume mod, pentru a nu avea trepidaţii etc ? Asta cred că înseamnă lipsă de respect pentru munca multor oameni. Aş face o comparaţie, care s-ar putea să vă nemulţumească, dar nu uitaţi că vine din partea unui om care gîndeşte tehnic şi economic, chit că pune şi suflet în asta : nu sînt de acord cu ruperea, cu tăierea, mai exact spus, a brazilor iarna, pentru a ne face din ei pomii ornamentali care să-i bucure pe copii. Desigur nu-mi plac nici brazii de material plastic care au invadat magazinele de jucării. Dar cred că există o soluţie, o cale de mijloc — să se producă nişte suporţi la care să aplicăm crengi naturale de brad. Ele, crengile — iar nu trunchiul — sînt cele pe care le folosim pentru împodobire, ele dau şi plăcutul miros de curat şi de iarnă adevărată. Aşa este şi cu batiul maşinilor, care ar putea fi folosit încă multă vreme, aplicîndu-i-se piese noi. Mai mult — de ce să nu gîndim, să proiectăm chiar utilaje noi din piese recuperate ? Ar însemna să ne desprindem de o idee preconcepută, care face mai mult rău decît bine — aceea a cîrpelii. Iată, inginerul Stelian Bontescu, un coleg, a conceput o maşină de frezat capetele tarozilor cu un consum de energie redus la jumătate faţă de maşinile obişnuite, dar care foloseşte aceleaşi mijloace clasice de aşchiere. Repet ceea ce mi s-a spus şi mie la venirea în uzină — un inginer este util atîta timp cît gîndeşte, cît oferă soluţii noi. El n-are diplomă pentru a-şi justifica — prin ea — şederea într-un birou şi nici nu se poate socoti mulţumit cu statutul de simplu executant. Aş mai dori, dacă se poate, să reiasă din cele pe care le veţi scrie că tehnica, inventica trebuie să fie mereu cu privirea îndreptată spre om."

Reiese, tovarăşe inginer Mircea Vlad.

DAN MUCENIC

Apel cu rezonanţă

Faptul că nimic nu se duce pe apa sîmbetei, iar timpul de „boală" al maşinilor este redus la procente cu zerouri în faţă, se datoreşte şi interlocutorului nostru, directorul tehnic al I.T.A. Bucureşti, Nicolae Ion, om pe care, mai degrabă, l-am fi situat la o catedră studenţească, datorită conciziunii, limpezimii în exprimare şi pătrunzătoarei cunoaşteri a stărilor de fapt — promotor a ceea ce avea să statornicească un lucru bun fiind chiar el, „maestrul" scotocitorilor din întreprindere. Pe scurt, povestea este următoarea.

Cu 4 ani în urmă, prin gîndirea transpusă în proiect a directorului tehnic, pe scheletul unei vechi clădiri din şoseaua Străuleşti, se năştea un atelier de reconditionări ansambluri şi subansambluri auto, denumit A.R.A. Băneasa, unde aveau să se centralizeze toate reparaţiile : de motoare, cutii de viteze, punţi faţă, punţi motoare spate — „materia primă" de bază fiind piesele provenite din reconditionare. Metoda, gîndită şi aplicată de directorul tehnic, are şi azi acelaşi nume : „Reparaţii prin schimb de ansambluri". Adică, autobazele duceau (şi duc !) la A.R.A. Băneasa, în vederea reparaţiei şi ridicau (şi ridică !) de acolo, ansambluri reparate ! Şi acum se întreabă cei de la I.T.A. (şi nu numai ei !), cum de nu s-au gîndit pînă acum la astfel de „revitalizare", pentru că avantajele metodei sînt clare pînă şi pentru un copil : 1. viaţa maşinilor pe butuci se reduce la maximum — autoturismele staţionează numai pe durata de timp necesară demontării ansamblului defect şi înlocuirii lui cu altul reparat ; 2. Centralizînd activitatea de reconditionări într-un atelier specializat, care dispune de utilajele necesare ce nu se găsesc în autobaze, creşte gradul de recuperare a pieselor care se pretează la reconditionări, creşte productivitatea muncii şi calitatea reparaţiilor. În acest fel — subliniază interlocutorul nostru — noi am reuşit în 1984 să facem economii de circa 6,5 milioane lei prin utilizarea pieselor reconditionate în locul pieselor noi.

Cifră care nu mai merită comentarii ! Se simţea însă nevoia unei completări, pe care interlocutorul nostru a acoperit-o imediat cu o altă iniţiativă ce răspundea unor cerinţe presante. În '84 au reuşit să obţină economii de 600 000 lei prin repararea anvelopelor explodate, în cadrul unui alt atelier specializat, folosindu-se metoda vulcanizării cu plasturi : pînă aici, anvelopele explodate se aruncau ; de acum, se folosesc cu precădere la autobasculantele care lucrează la Canalul Dunăre-Marea Neagră, astfel, făcîndu-se economii la anvelopele noi care se montează pe noi autovehicule în dotare. Cît durează viaţa unor astfel de anvelope ? Între 5 000 şi 15 000 km ! Nu e mult, dar adunate la scară de I.T.A., şi, mai ales, de necesităţi, este foarte mult.!

Încă un aspect al acestor scotocitori din mers : Tot la A.R.A. Băneasa, din dezmembrările autovehiculelor casate s-a pus deoparte un fond de rulment atît la ansambluri, cît şi la numeroase repere. Este nevoie, pentru a ne explica, să prezentăm atelierul în cauză, altfel această idee rămînînd în suspans. Atelierul de reconditionări ansambluri şi subansambluri auto — proiect gîndit, cum spuneam, de directorul tehnic — are 47 de oameni. Cei 47 reuşesc azi să realizeze o producţie de aproximativ 12 milioane lei pe an. Un atelier împărţit în 3 sectoare, legate prin flux continuu. Un sector în care se execută demontarea ansamblurilor, spălarea, trierea şi sortarea pieselor rezultate din demontare. Împărţirea acestora se face în 3 categorii : 1. bunuri folosibile ca atare ; 2. bunuri reconditionate ; 3. piese nereconditionabile. (Cele ce inserăm, de acum încolo, ţin de cele văzute la Străuleşti !) Al doilea sector (implicat în acelaşi flux continuu) este cel în care se reconditionează piesele bune şi, împreună cu cele noi (pentru că există şi de acestea pe viaţa unor autovehicule !), se transportă în cel de-al treilea atelier — de montaj general, după care bolnavul, refăcut, intră în bancul de rodaj, unde se măsoară parametrii, se fac reglajele necesare şi... rodajul. Mai la concret vorbind este vorba de o hală uriaşă — pe vreo 600 mp suprafaţă — compartimentată în trei sectoare în flux, cu toate accesoriile necesare. De reţinut că A.R.A. Băneasa, acest atelier care pentru întreprindere înseamnă aur — reuşeşte să reducă cu 30 la sută costurile încasate de o întreprindere de profil (de reparaţii auto !) dacă s-ar fi apelat la ea — a fost creat în regie proprie, a reuşit să-şi amortizeze cheltuielile de reparaţii într-un singur an ! Directorul tehnic, care ne-a rugat să nu menţionăm că proiectul îi aparţine, are, la această oră, alte nelinişti. Chiar dacă maşinile nu mai stau pe butuci, graţie lui, chiar dacă noile „ce"-uri care apar îl propulsează pe alte cărări care „frig" — şi sînt multe de acest gen în care va trebui să iasă din nou la lumină !

GEORGETA ŞTEFĂNESCU

„Aur" din tot felul de nimicuri

Cine gîndeşte îşi simplifică existenţa. Omul practic este mereu la un pas de o idee şi căutările lui devin, dincolo de plăcerea jocului, un reflex cotidian. Omul practic nu se sfieşte să scoată „aur" din nimicuri şi pune la cale tot felul de aparente şmecherii cu care face mari paşi înainte. De obicei, găselniţele lui provoacă uimire. Şi ceilalţi cînd le descoperă zic, vai, dacă ştiam şi eu puteam să fac o chestie ca asta ! O asemenea echipă am întîlnit la Timişoara. Directorul e un om fără morgă, plin de umor, gata să-ţi spună o glumă la modă sau să rupă ultimul model care are un cusur, fiind cînd gospodar, cînd un specialist neliniştit de o idee, căutînd şi răscăutînd, furios cînd nu găseşte calea cea mai bună. Oricum, din această agitaţie a ieşit o firmă celebră în lume, „o întreprindere care nu are gunoi". La întreprinderea de piele şi mănuşi nu există resturi. Cele mai mici petice, pe alocuri aşa-zisele gunoaie, au deja o destinaţie extrem de precisă. Şi din ele se scot bani buni şi fără nici un truc pentru păcălirea cumpărătorului. Ce cumperi cu marca întreprinderii, aia este şi atîta valorează. Dar pînă la valorificarea ultimilor tăiţei de piele a fost o cale lungă. Oamenii nu devin deştepţi şi practici peste noapte. Ideile echipei de la Întreprinderea de piele şi mănuşi nu vin neapărat din nevoia de a supravieţui, ci dintr-un spirit de buni gospodari. La ora aceasta, în lume, pe orice meridian, a valorifica totul înseamnă a preţui materia primă pînă la ultimele consecinţe, şi implicit, pînă la profiturile maxime. Nimeni nu se mai jenează să folosească resturile, să reconditioneze, să economisească. Cine îşi permite luxul să arunce, o face pe cont propriu şi cu consecinţe serioase asupra buzunarului. Cei de la Timişoara, oameni practici, nu mai aruncă nimic. Absolut nimic. Aşa-zisele gunoaie ale întreprinderii sînt alcătuite doar din hîrtii şi resturi menajere. Această performanţă a început însă cu 15 ani în urmă. Asta este o dovadă că există oameni care simt mersul vremii şi se adaptează rapid. Prin 1970, la Întreprinderea de piele şi mănuşi, din resturile, pe atunci neglijabile, au confecţionat papuci pentru copiii mici. Ideea a prins şi a făcut aripi. Fiecare a încercat să mai scoată cîte ceva din tot ce se putea scoate. „Amu, 10% din valoarea producţiei marfă o realizăm din aceste aşa-zise deşeuri, materiale care altădată nu însemnau nimic, dar care, folosite inteligent, ne oferă materii prime pentru produse de calitate. E o mare greşeală să vă imaginaţi că din materiale recuperabile realizăm produse de o calitate îndoielnică". Stela Boiboreanu, şefa biroului plan, a simţit tot acest drum al ideilor cu eficienţă practică în cifrele şi-n calculele de la sfîrşitul fiecărei luni, al fiecărui an. La Timişoara, ce rămîne de la scurtele mari, cu piei de calitate superioară, se foloseşte apoi la confecţionarea fustelor, a poşetelor, a scurtelor din petice. Din peticele rămase după această operaţie se scot şuviţe de piele, se împletesc şi se obţin cordoane şi poşete. Tot mai rămîn mici bucăţele, dar şi din acestea se scot flori şi mărţişoare, obiecte de artizanat care şi ele aduc bani. Şi mai rămîn margini de mărimea chibritelor, un fel de tăiţei, chiar buni pentru lada de gunoi. Dar cei de la Timişoara au mai pus la cale o idee. Din aceşti tăiţei, prelucraţi chimic, se obţin o serie de substanţe folosite în diverse domenii, unele chiar la înnobilarea pieilor de calitate inferioară. Şi astfel, din nimicuri, din resturi şi din bucăţi care se aruncau Întreprinderea de piele şi mănuşi din Timişoara obţine în fiecare an 20 de milioane de lei. Atelierul de materiale recuperate şi refolosite, condus de Paşici Marinco, a devenit astfel una din secţiile de bază ale întreprinderii. 160 de oameni dau într-un an 20 de milioane. Chiar şi pentru un om fără simţul realităţii suma este impresionantă. „Din deşeurile de piele, imposibil de folosit în confecţii am tot încercat să scoatem ceva. În urma unor cercetări ale institutului de profil din Bucureşti am obţinut proiectul unei staţii în curs de realizare. Cu ajutorul ei vom obţine cîteva produse auxiliare de mare importanţă, între care hidrolizatul de colagen. Vom obţine pigmenţi pe bază de colagen, şi ei extrem de necesari în tăbăcărie. De ce să aducem hidrolizatul de colagen din import cînd îl putem produce noi şi apoi să vindem ce ne rămîne, să cîştigăm în loc să pierdem. Şi numai cu ajutorul acestei staţii vom obţine beneficii în valoare de alte 20 de milioane de lei. Aşa am ajuns ca în confecţia de haine să fim cei mai buni din ţară, iar în lume să fim consideraţi o firmă de prestigiu. Vindem confecţii de piele în 28 de mari ţări ale lumii. E un orgoliu, dacă luăm în calcul că în 1922 întreprinderea era un atelier cu 6 oameni care produceau cîteva sute de perechi de mănuşi. Acum confecţionăm cîteva milioane de perechi de mănuşi într-un singur an. La noi lozinca numărul 1 este **nimic nu se aruncă, totul se foloseşte.** Sîntem o întreprindere integrată. Tot ce tăbăcim folosim în confecţii. Şi ce rămîne de la confecţii, folosim prin introducerea staţiei, la tăbăcit, la ridicarea calităţii pieilor." (economist Mircea Sturdza, directorul întreprinderii). Chiar dacă se mai obişnuieşte ca unul să facă şi altul să tragă ponoasele, în cazul întreprinderii de la Timişoara directorul a fost omul cu idei, cel care a format o echipă şi a structurat-o pe aceste direcţii care au stîrnit zîmbetul pînă cînd şi-au demonstrat valoarea practică şi financiară. Un om jovial, plin de viaţă, dus de situaţii cînd la agonie, cînd la extaz, a dat unei mici făbricuţe proporţiile unei întreprinderi care abordează cu dezinvoltură piaţa mondială şi a creat oamenilor sentimentul stabilităţii, al maşinăriei care merge cu sunet plăcut, muzical, cu care poţi ajunge departe.

BOGDAN NISIPOIU

O chemare a noii revoluţii agrare

Rod bogat, de pe fiecare palmă de pămînt!

Ţăranii din preajma rafinăriilor

Sigur, aburul dens ce plutea peste cîmpul nemişcat, în fierberea lui, nu era pentru mine, nici semnul şi nici certitudinea ţăranului, că de-acum va să fie primăvară. Intuiam mai mult un preludiu al pămîntului spre dezmorţire din iarna cu mult trecută de limita superioară a anotimpului. Dar, probabil, ca o recompensă, în aşteptarea marilor campanii agricole, culturile de grîu şi rapiţă, ce cuprind imediata vecinătate a oraşului Ploieşti, dovediseră zăpada. Întru bucuria şi speranţa ţăranului. A celui de la cîmpie, care situat în coasta unui oraş, a suportat mai uşor convertirea la viaţa citadină. El devine, cu bună ştiinţă aş zice, un ţăran orăşean sau un orăşean stabilit la ţară, fără să rămînă străin de pulsul şi starea satului. Îndreptăţiţi să se considere orăşenizaţi, la numai zece kilometri de oraş, cooperatorii din comuna Tîrgşorul Vechi au rămas ţărani. Şi, nu doar cu numele. Împreună cu Bărcăneşti, Berceni, Bucov, Păuleşti, Blejoi şi Brazi, Tîrgşorul Vechi intră în componenţa C.U.A.S.C.-ului Bărcăneşti, la rîndu-i furnizor direct al pieţelor ploieştene. Zarzavaturi timpurii, legume şi fructe pornesc spre oraş de cum începe primăvara şi pînă toamna tîrziu. Iată de ce acum, în prag de campanie, inginera şefă a cooperativei Tîrgşorul Vechi, Florica Antonescu, „bifează" lucrările de iarnă ca un preambul al celor prezente. „E drept că iarna a fost lungă, dar noi n-am aşteptat să treacă. Aşa se face că două treimi din suprafaţa arabilă au fost fertilizate cu îngrăşăminte chimice. Împreună cu alte hectare de păşuni artificiale şi lucernă. 800 000 de fire vor fi transplantate din seră în cîmp. Predomină varza şi tomatele timpurii. Nu am neglijat nici repararea şi acoperirea solariilor cu folie, ca ele să fie în cea mai bună stare. Şi cum ştim bine că şi o găleată de bălegar contează am transportat cam 2 000 tone, pentru cultura de cartof şi alte legume. Seminţele, şi ele, au fost sortate, depozitate, astfel ca ele să devină mirabile imediat ce vor găsi condiţii prielnice. E drept că nu ne putem mîndri cu primele locuri la legume, precum cei din Bucov, dar sîntem recunoscuţi pe piaţă cu mazărea de grădină şi fasolea păstăi. Nu e momentul să fac bilanţuri şi să stabilesc supremaţii. Dar gîndindu-mă la producţiile de anul trecut, cu toate că nu sîntem în tradiţia legumicultorilor, cred că am dobîndit experienţa necesară obţinerii unor cantităţi mai mari la salată verde, spanac, ceapă verde". Comuna Tîrgşorul Vechi înseamnă de fapt şi cele patru sate, Strejnic, Stănceşti, Zalhana şi Tîrgşorul Vechi. Cele peste două mii de familii aşezate chiar dacă se deosebesc prin tradiţie, au ca notă dominantă munca. În „Epoca Nicolae Ceauşescu" lucrul pămîntului a devenit o valoare, o profesie demnă în care se adună caratele vrednîciei.

Am ajuns la Strejnic într-o zi cu soare. Femeile erau în răsadniţă, iar bărbaţii la atelierul de tîmplărie. Ei pregăteau tocurile de răsad iar ele împrăştiau gunoiul. Pentru varza, vinetele, ardeii, tomatele din solarii. Cei aproape o sută de bărbaţi ai satului fac naveta la oraş, dar se îndeletnicesc în timpul liber cu munca de ţăran. E un fel de a spune timpul liber. Deşi industria şi-a pus amprenta, îndeosebi, asupra opţiunii de a pleca să muncească la oraş, ei au rămas simpli ţărani. Fără doar şi poate că mulţi au maşină, au confort, dar, nu sînt ei dacă, după ce vin din schimb n-ar merge la „ceapă". Oraşul i-a apropiat de industrie, însă nu le-a schimbat structura de ţăran. Pe ei se poate conta. O spune Paul Alexiu, inginer la ferma 1, cu profil vegetal, cultura mare. Toată iarna ei au efectuat lucrările de fertilizare, au cărat şi descărcat îngrăşămintele. Şi la acoperirea solariilor cu polietilenă tot pe ei s-a bazat. E nevoie de bărbaţi ca să ridici o singură folie ce cîntăreşte aproape o sută de kilograme. Sînt destoinici şi serioşi. Spre deosebire de ei femeile rămîn în sat. Majoritatea. La muncile cîmpului şi ale cooperativei. Drumurile lor spre oraş coincid cu drumul pieţei. Munca le întipăreşte pe chip o tinereţe şi vigoare aparte. Vîrstele lor sînt între 30 şi 60 de ani. Dacă le întrebi de muncă şi sănătate preferă să-ţi zîmbească, să nu-ţi răspundă decît printr-o altă întrebare. Au o artă de-a vorbi cu omul, mai mult din gesturi şi priviri. Erau treizeci de femei şi nu puteam vorbi cu toate odată. Orice încercare de a mă apropia, era de fapt o trecere spre alta. Fiecare, la rîndu-i mă îmboldea spre cealaltă, mai vorbăreaţă. L-am iscodit atunci pe inginerul fermei 2, cu profil legumicol, Ion Fronoiu. „Sînt deosebit de harnice. Elena Bucur, Florica Anca, Lidia Neagu, Maria Panait şi Elena Dobre sînt cîteva din ele. Ne sînt de mare ajutor şi la Asociaţia de sere Bărcăneşti, şi la A.E.I. Strejnic". Femeile şi bărbaţii din Strejnic, familii din tată-n fiu împlinesc meseria de ţăran într-un fel de ciclu cu finalitate în aceeaşi matcă, de unde a-nceput. Şi mi se pare semnificativă viaţa lui Tudor Anca, om la 66 de ani, de-acum pensionar, dar încă în putere să fie ţăran. Firul vieţii lui a cunoscut multe meandre. A fost şi a rămas un grădinar : a fost pe front, a venit de pe front ; a ajuns să fie al doilea preşedinte al cooperativei din satul unde s-a născut şi a crescut ; a muncit la oraş, la I.C.I.L. Ploieşti ; a ieşit la pensie şi a revenit în satul, pe care nu-l părăsise niciodată ; preşedintele Petru Pitic l-a rugat să vină la „ceape" şi a venit. Are cinci copii şi o nevastă, Elena. Arată mai tînăr cu zece ani, iar convingerea lui este că ţăranul adevărat este cel ce nu renunţă la viaţa de ţăran. Strejnic, satul aşezat în coasta unui oraş o dovedeşte.

Undeva, pe marginea drumului spre Ploieşti, străjuieşte un semn. Este amintirea sfîrşitului trist al marelui savant Nicolae Iorga.

MARIA BOGDAN ■

Cîmpul te ajută să îmbătrînești frumos

Era bătrîn, bătrîn şi slab ca un ogar. Ar fi trebuit să se pensioneze de mulţi ani. Toată lumea îl ştia ca fiind Moş Rusan de la grădină. Nici şcoală nu avea prea multă. Dar veneau tot felul de grădinari şi le dădea lecţii, le făcea cursuri despre răsaduri şi despre recoltele timpurii. La grădină, chiar lîngă un solar acoperit cu folie de polietilenă, avea o colibă mică în care dormea cînd îl lăsau puterile. De cele mai multe ori rămînea şi noaptea pînă a doua zi dimineaţa, înainte de a se lumina de ziuă, începea să pigule buruienile, să copilească roşiile şi să îndoaie tuburile verzi ale cepei înflorite. Grădina era viaţa lui şi-n ultimul timp nu mai pleca acasă decît duminica. Venea soţia şi-i aducea de mîncare, mînca încet, dormea puţin şi începea iar migăloasele lui mişcări de ceasornicar cu care înconjura legumele. Ferma scotea producţii din ce în ce mai mari şi inginerul şef Constantin Petec s-a gîndit că n-ar fi rău să aducă un tehnician tînăr care să înveţe mersul legumelor de la bătrînul Iosif Rusan. L-a angajat pe Romeo Birou, un băiat din Geoagiu care nu putea să sufere predestinaţia numelui său care îi amintea mereu de un spaţiu închis în care mişcă şi tot mişcă foşnitoarele hîrtii. Dacă pînă atunci bătrînul grădinar vorbea mai puţin despre pensie, după ce în umbra lui a apărut tehnicianul cel tînăr, a început să se plîngă, de parcă s-ar fi temut să nu fie scos de la legume şi să cadă pradă zilelor goale, nesfîrşite şi plictisitoare. N-a mai plecat acasă nici duminica, de parcă voia să-şi apere grădina pe care nimeni nu încerca să i-o ia. Preşedintele cooperativei din Orăştie, Ignat Avram, împreună cu inginerul şef, l-au liniştit. Nimeni n-o să-i ia locul la grădină, atîta vreme cît el va fi în stare să-i poarte de grijă. Bătrînul Iosif Rusan avea la grădină oamenii lui. Cîţiva pensionari devotaţi şi harnici, o echipă de legumicultori din Dăbuleni care de 11 ani vin la Orăştie şi fac grădinărit şi cu ei reuşea o treabă bună. Nu e chiar aşa de uşor să faci agricultură şi legumicultură la marginea unui oraş în care toată lumea se îndreaptă numai spre fabrici şi pămîntului îi mai rămîn puţini oameni, mai ales femei şi pensionari. Acest tehnician bătrîn care avea şi metehnele lui a ţinut vreme de mulţi ani grădina cooperativei din Orăştie şi toată lumea se gîndea că, dacă tehnicianul cel tînăr va apuca să fure cîte ceva din priceperea horticultorului, atunci problema legumelor se va revolva pentru mulţi ani. Într-o zi l-au aşteptat la o şedinţă. Bătrînul brigadier n-a venit. Asta nu se întîmplase niciodată. Era un om ascultător şi corect. Cînd spunea una, aia era. Au pus-o pe seama unei întîmplări şi-au uitat. A doua zi l-au căutat iar. I-au trimis vorbă. Tot n-a venit. Spre seară l-a găsit soţia lui care îi adusese de mîncare la solarii. Era întins într-un strat de pătrunjel verde, un strat mare şi înalt, cum arareori poţi vedea, atît de înalt încît nimeni nu-l putea zări pe bătrînul horticultor care-şi dăduse obştescul sfîrşit. Cînd a aflat vestea toată lumea s-a întristat iar tehnicianul cel tînăr ar fi zis mai mult pentru el, al naibii, s-a dus şi n-am apucat să aflu mare lucru. Poate că viaţa acestui om are în ea ceva simbolic pentru oamenii care fac agricultură într-o cooperativă de oraş. Toţi orăşenii sînt legaţi de industrie. Pămîntului îi mai rămîn ţăranii care n-au găsit un loc pe măsura speranţelor şi pensionarii întreprinderilor care înainte de-a veni la bloc se desprinseseră de coarnele plugului ca să scape de truda pămîntului. O dată pensionaţi, îngrijorați de monotonia zilelor, încearcă o soluţie prin cîteva zile la C.A.P. Aşa redescoperă aerul tare al muncii la cîmp. Cu vremea, dintre ei se aleg bătrînii ţărani ai oraşelor, cei care dau toată puterea şi farmecul recoltelor citadine. Situaţia e mai complicată pentru cei care coordonează. Bătrînii sînt oameni săritori, pricepuţi şi harnici. Pun chiar pasiune în agricultura pe care o fac. Sînt nişte oameni de suflet. Dar, adesori se îmbolnăvesc, lipsesc, nu pot ridica prea mult, iar sporul lor la muncă nu mai e de multă vreme cel din tinereţe. Or, lucrul pămîntului cere putere, cere timp, cere promptitudine. Cooperativa din Orăştie, fără a fi în fruntea celor de pe Valea Mureşului, este una dintre cele mai bune. Ultimii ani au însemnat pentru ea hotărîţi şi semnificativi paşi înainte. Cum? Cu puţine săptămîni înainte de 1 martie 1982, inginerul Constantin Petec, pe atunci inginer şef al C.U.A.S.C.-ului din Geoagiu, a aflat că un bărbat tot încearcă să-l găsească prin Orăştie, că-i trimite vorbă prin tot felul de cunoscuţi. Omul era maistru mecanic şi nu se cunoscuseră niciodată. În cele din urmă, au ajuns unul în faţa celuilalt şi maistrul mecanic, Ignat Avram, i-a spus. din cîte ştiu nu sînteţi femeie ca să vă fac curte. Dar eu nu preiau conducerea cooperativei decît cu dumneavoastră. Cel tînăr s-a simţit flatat. Poate că acesta a fost şi punctul în plus pentru care hotărîrea sa a înclinat spre Orăştie. Aşa au început paşii de care aminteam. Au preluat o fermă zootehnică. Animalele nu sînt dintre cele mai bune. Încă mai fac eforturi ca să facă faţă prestigiului rasei lor. Oricum, cei doi, împreună cu o echipă de îngrijitori pricepuţi încearcă să readucă şi ferma zootehnică la nivelul grădinii. Pe un pămînt nu tocmai generos, grădina din Orăştie, de pe numai 30 de hectare a dat 425 de tone de legume. Au extins şi solariile şi au continuat lucrările de asanare a pămîntului. O mare parte din suprafaţa cooperativei din Orăştie se află pe terasa a doua a Mureşului. E un teren podzolit, acid, nu prea fertil, pe care îl ajută în fiecare iarnă cu îngrăşăminte naturale. L-au tratat cu amendamente chimice şi-l ară în pantă ca să-l protejeze. Cealaltă parte a pămînturilor din preajma Orăştiei se află pe lîna şi odihnitoarea Vale a Mureşului. Aici este cel mai bun pămînt. Numai că hectarele de culturi întinse pe marginea rîului sînt expuse inundaţiilor. În ciuda digurilor, apa se infiltrează prin solul nisipos şi în vremea ploilor de primăvară compromite culturile. Şi totuşi pămîntul e generos. Ce se pierde la inundaţii se recuperează cu mîlul gros ca marmelada. Într-un an apele au compromis 20 de hectare cu orz. Mult, foarte mult pentru puterea unei cooperative nu prea mari. Inginerul şi preşedintele, deşi era 1 iunie, cînd nimeni nu mai semăna porumb, au hotărît : semănăm porumb. Şi toamna, de pe cele 20 de hectare, fără nici o trudă, fără nici o fertilizare, au scos 10 000 kilograme de porumb de aur de pe fiecare hectar. Înainte de intrarea în oraş, sub umbra parcului nu prea rînduit al oraşului se întind încă 70 de hectare de pămînt, afectate şi ele de exces de umiditate. În fiecare an orăştenii ies la decolmatarea canalelor colectoare şi încearcă (şi chiar reuşesc) să redea vigoarea acestei suprafeţe. De multe ori, cînd nu mai biruie, cei doi fac apel la oamenii din întreprinderile oraşului. Uneori vin şi elevii. Şi-n cele din urmă totul se termină cu bine. De pe pămînturile din preajma oraşului, toamnă de toamnă se recoltează mii de tone. La orz, la cartofi, la sfeclă furajeră cooperativa pensionarilor cum o mai numesc unii în glumă a obţinut recolte cu mult peste cele aşteptate şi planificate. În oraş există şi ciobani. Unii se angajează de aiurea. Alţii de prin satele apropiate. La oile oraşului Orăştie, de 21 de ani, acelaşi om poartă turma, după cum, de mai mulţi ani, Ion Dăncescu, Toader Jurj, Florica Orăşan, Ana Furnea şi Ludovica Herţa, coboară din cartierele micului oraş de provincie, pe ale cărui străzi apar adeseori cu sapa în spinare, şi ies în cîmpurile nu prea întinse cu sentimentul că şi după 60 de ani viaţa e lungă şi pămîntul te ajută să îmbătrînești mai tîrziu.

BOGDAN NISTORESCU ■

Zootehnie la oraş

Faptul că mulţi dintre cei pe care i-am întrebat în ce parte se află C.A.P. „Înfrăţirea", aflat la o distanţă de numai cinci minute de la centura de blocuri a cartierului Gheorgheni mi-a creat o senzaţie de neverosimil. Nu mi se părea firesc ca sub nasul orăşeanului, la cîteva sute de metri de ultima staţie de troleibuz, să găsesc cea mai bună fermă zootehnică a judeţului. Surprizele sînt reciproce. După un „Cred că aţi greşit adresa" cu care am fost întîmpinată, reuşesc să cunosc o parte a colectivului de oameni ai muncii de aici. Întîiul om cu care intru în vorbă este şeful de fermă, inginerul Florin Stînea, de la care aflu, pentru început, că producţia de lapte pe anul 1984 a fost de 8 655 hl, cu 595 mai mult faţă de plan. Producţia de lapte pe cap de vacă furajată a avut o medie de 3 206 litri. Aceşti ultimi 20 de ani au adus municipiului, pe lîngă o industrie complexă şi o zootehnie dezvoltată. Epoca Nicolae Ceauşescu a adus zootehnia modernă la marginea oraşului, ca pe un semn distinct al revoluţiei agrare.

Îndărătul cifrelor se află însă, munca unor oameni convinşi că se poate face treabă bună, cu condiţia să ai curaj. Pentru că este nevoie de aşa ceva atunci cînd soliciţi o investiţie de 10 milioane de lei şi cînd te apuci să construieşti grajduri şi maternităţi noi, cînd îţi propui să modernizezi vechile clădiri şi să-ţi alegi oameni care să te judece dacă nu eşti dimineaţa înaintea lor la lucru.

De la şeful fermei aveam să aflu ce înseamnă „O fermă care se respectă"; o fermă etalon a unui judeţ mare cum este Clujul :

— „Avem probleme dar le rezolvăm. E adevărat că avem cu cine. Media vîrstei celor care lucrează la noi nu depăşeşte 35 de ani. Desigur că se cîştigă bine. Însă banii vin abia după ce munceşti. Totul începe şi se sfîrşeşte la oameni. De ei depinde ca munca să fie bună; rezultatele excelente au ca beneficiar tot pe cei care le-au obţinut. Secretul cred că stă în alimentaţia şi întreţinerea animalelor, în grija pe care le-o acordăm. Iarna nu ne creează probleme fiindcă furajele ne sînt suficiente pînă la ieşirea în vară. Ca orice fermă care se respectă".

Cuvinte frumoase, spuse convingător.

Pentru a verifica dacă totul are acoperire în realitate, am ţinut să stau de vorbă cu cîţiva dintre cei care au pus umărul la înfăptuirea celor mai ridicate producţii nu numai la nivel judeţean ci şi din istoria fermei.

Covaci Ioan este îngrijitor de animale care se laudă că are în grijă pe „Dacia", vaca premiată la expoziţia din toamna anului 1984. Ţăran de cînd se ştie, a învăţat meseria de la tatăl său, fiind doar unul din cei cinci fraţi care lucrează cu toţii în zootehnie.

— „Dacă am zi liberă? Am, da' n-o iau. Nu las cu vitele pe mîna altuia. Mi-e urît să stau acasă unde n-am prea multe de făcut. Vin dimineaţa pe la cinci, chiar mai devreme, dar nu mi-i ruşine nici cu tovarăşul inginer sau preşedinte. De multe ori le dau eu „Bună dimineaţa!" dînşilor".

Pensionarul Gheorghe Cornea locuieşte chiar lîngă CAP, într-un apartament din blocurile Gheorgheniului. A lucrat 27 de ani ca tehnician la Teatrul Naţional Cluj. După ce s-a pensionat a fost chemat de un prieten de la fermă să repare cîte ceva, o treabă de vreo cinci zile:

— „Am văzut că nu avea cine să mulgă vacile, de îngrijit să nu mai vorbim. Eu unul nu am muls o vacă de cînd eram copil. Fiindcă de loc sînt din Coruş, un sat de lîngă Cluj. Nu prea m-am îndemnat la muls însă cînd am văzut că este uşor am continuat să vin la fermă. Degeaba tot nu puteam să stau aşa că de patru ani încoace, vin zilnic la fermă. Nu-i vorbă că-mi şi place. Nu ştiu cum, dar tare mi-s dragi vacile. Acuma eu trebuie să stau de vorbă cu tinerii care vin la noi. Probabil ca să-i conving. Da eu zic că nu-i nevoie de lămurire, că vin tineri destui. Cum era la teatru? Bine şi acolo însă trebuia să stau ca un şofer. Ajungeam să ştiu toate replicile actorilor pentru a şti precis cînd să manevrez decorurile. Aici e mai multă linişte şi e la doi paşi de casă. Atîta timp cît pot, vin".

Potor Ioan este omul mic (ceva mai bine de un metru şi jumătate) cu venituri mari. Se înţelege că pentru banii pe care îi ia munceşte cu mai multă tragere de inimă decît ceilalţi. Poate şi pentru faptul că are acasă trei copii mici şi soţia trebuie să stea acasă să-i crească.

MARIA VEREŞEZAN ■

Constanța — Zbor spre lumea largă

...Să ne grăbim, ni se spune, „Firiza" pleacă mîine iar omul e reținut azi pentru noi, în loc să-și consume tihna ultimelor ore acasă, lîngă soție și cei doi copii, făcînd plinul sufletului său cu tandreți și promisiuni de cumințenie, combustia marinarului de cursă lungă, ce-i fac drumurile mai scurte și așteptările mai calme. Azi este o oră astronomică a primăverii ce întîrzie să vină pe tărmurile noastre iar mîine „Firiza", cargou de mărfuri generale, pleacă spre Extremul Orient, poposind mai întîi în Golful Persic, pentru debarcarea de mărfuri românești în țările Levantului, apoi, la Visakhapatnam, în marea Indiei, în Malayezia și Singapore, pentru aceleași scopuri. Omul care ne așteaptă într-un birou NAVROM este unul dintre cei 8 000 din serviciul flotei noastre comerciale, flotă ce însumează peste 220 de echipaje pentru cele peste 220 nave, cargouri, petroliere, mineraliere etc. Omul se numește Ioan Ciobanu, are 37 de ani și este de fel dintr-un sat de pe lîngă Gherla, din inima Transilvaniei. A făcut înconjurul lumii aproape într-un singur voiaj. Unul dintre primele, și care a durat, întocmai ca în basmele românilor, 9 luni și 9 zile, și pe care, zice, le-a suportat anevoios doar sufletul său sentimental, luptînd din greu cu furtunile dorului de casă. „Dar ai și compensații, cînd îți întîlnești casa și țara acolo unde te-ai aștepta mai puțin, la distanțe de mii și sute de mii de kilometri. Să intri pe Elba, într-unul din cele mai mari porturi ale Europei, la Hamburg, de pildă, și să fii întîmpinat cu Imnul național, este mai mult chiar decît ai fi întîmpinat la Constanța, cu îmbrățișările celor dragi. Acolo este o picătură mai mult, este demnitatea ta de român, este cunoașterea și recunoașterea țării tale în lume și de către lume, a prestigiului ei". Nu demult, își continuă ideea acest tînăr marinar-om politic — Ioan Ciobanu este secretarul organizației de partid de pe „Firiza" —, se afla într-un port din Carolina de Sud, Marehead-City, trăind o oarecare decepție la faptul că „operatorii care se ocupau de nava noastră nu prea știau de unde venim, unde se află România, deși eram conștienți că s-ar putea să fie de vină golurile lor de cunoștințe geografice. Dar cînd le-am spus „Ceaușescu" au început să aplaude, să ne răspundă, în toate limbile pămîntului, „Pace" și să ne strîngă mîinile cu respect. Și nu este singurul loc unde ni s-a întîmplat să deschidem drumul spre inimile oamenilor cu numele Președintelui țării, renumele și reputația țării legîndu-se de renumele și reputația sa, de speranțele pe care le aprinde în locuitorul simplu al tuturor țărilor".

Cei 15 ani de navigație ai lui Ioan Ciobanu par însă, o clipă dintr-un secol față de cei 35 ai comandantului Nicolae Mirea, înzeciți prin trăirile și experiența de viață nedespărțite de istoria portului și de istoria acestui răstimp al țării. În 1970, portul Constanța reprezenta deja mult între porturile acestui pămînt, „Doljul" însuși ne reprezenta, fără complexe, industria navală în competiția de valori din tehnica internațională a construcțiilor navale. Era un moment de vîrf și chiar din tehnica internațională a construcțiilor navale. Era un moment de vîrf și chiar de salt. Nicolae Mirea, născut pe malurile Dunării, la Caracal, a intrat în portul Constanța la 16 ani și a străbătut o viață paralelă și o biografie comună cu a acestuia. Este „generația bluzelor albastre de brigadieri", generația reconstrucției revoluționare și renașterii noastre. „Știu, cunosc, spune cu simplitate, tot ce s-a înfăptuit aici, și ca nave, și ca oameni, ca și comerț exterior. Am apucat și munca la circă și încărcarea cherestelei bucată cu bucată, ca și, iată, ziua prezentă, cînd mecanizarea este de nivel mondial. Deținem și utilizăm, încă din 1971, cel mai modern sistem de transport, LASH, însemnînd nave purtătoare de nave, de șlepuri și barje, ușurînd, scurtînd timpul și ieftinînd astfel cărăușia de la un beneficiar la altul, în beneficiul economiei naționale. Cînd eram ofiter stagiar aveam doar cîteva nave construite în țară, pe la Drobeta-Tr. Severin, pare-mi-se, nave mici a cîte 500 tdw față de cele a 150 000 tdw pe care le construim acum și care au intrat în ultima vreme în dotarea flotei noastre. Eram o mînă de marinari, circa 300—350, ne cunoșteam cu toții, acum e imposibil să-ți întîlnești la un loc cei 8 000 de colegi". Dacă la 27 de ani ajunsese comandant de navă, performantă astăzi aproape imposibilă, prin evoluția modului de pregătire universitară, superioară, a ofițerilor de marină, acum, la 51 de ani, este comandant-instructor, la una din numeroasele secții ale flotei, răspunzînd de munca și viața a 37 de echipaje, de pe 37 de nave dintre cele mai diverse, aflate mereu în alte puncte cardinale și pe alte meridiane ale globului. Singurul mod de a se întîlni cu toți deodată sînt radioconferințele și telexurile...

Diagrama unei dimineți obișnuite

...Tot astfel cum, prin unde radio și calculatoare se dirijează activitatea acestei uriașe porți maritime, imposibil de cuprins altfel, inclusiv de cuprins de creierul unui singur om. Desfășurat pe 722 de hectare împărțite între apă, și uscat, uscat cucerit prin înaintarea în mare, cucerit deci, prin și de către mîinile oamenilor, față de 166 hectare cît avea acum 26 de ani, cînd a venit inginerul Dan Stafie, șeful serviciului organizarea producției și a muncii, portul Constanța este, în fapt, o uriașă platformă economică, unde sînt amplasate 7 întreprinderi ce țin în exclusivitate de funcția de import-export, precum și santierele navale, precum și întreprinderea pentru cea mai nouă industrie românească — PERTOMAR — de unde se dirijează extracția submarină a petrolului. Zilnic intră și ies prin cele 6 porți, numai pentru treburile portuare, populația unui oraș cu peste 26 000 locuitori. Chiar și simpla enumerare a întreprinderilor exprimă cel puțin doi indicatori de esență și anume organizarea de tip modern a platformei ca și amplitudinea și diversitatea comerțului exterior al țării. Alături de Întreprinderea de exploatare portuară a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor și „CHIMPEX", cuprinde alte șase întreprinderi specializate în lucrări portuare de import-export pe tipuri de produse dar care lucrează perfect coordonat, într-o disciplină severă dictată de o tehnologie unitară, pentru întreg portul bine și modern pusă la punct de către acest modest serviciu condus de un și mai modest om care este inginerul Dan Stafie. Dintr-o încăpere a Dispeceratului unde sălășluiește creierul electronic al portului, printr-un perete aproape în întregime vitrat, putem urmări, ca dintr-un turn de control aviatic, uriașa pistă de pe care își iau zborul și unde poposesc spre și dinspre lumea întreagă cohorte întregi de soli ai comerțului mondial. Peste 70 la sută din mărfurile de comerț exterior românesc, care intră și ies pe cale maritimă, ajung și se manevrează în și prin marea platformă de la Pontul Euxin. Ni se deschide privirii o imagine de furnicar tehnic, de mișcări, deși aparent lente, absolut fantastice prin dimensiuni. Zeci de nave sînt trase la chei, altele se zăresc în larg, așteptîndu-și intrarea, pădurea de macarale cioc-de-barză se înclină continuu și face piruete între dane... și punți de vase. Pe uscat — kilometri și kilometri de vagoane așteaptă și ele să scape de containerele grele pe care le poartă, de rastelele multicolore cu autoturisme „Dacia", „Oltcit" și „ARO", cu tractoare și mașini agricole. Încăperea este asaltată de vocile ce se încrucișează prin aparatul de emisie-recepție unde se înregistrează și se raportează ordinea acestei aparente dezordini.

Cînd a venit de pe băncile Institutului naval din Galați, „portul Constanța însemna un singur bazin cu o capacitate de 4 milioane tone anual, ne mărturisește inginerul Dan Stafie, și doar vreo 40 la sută din mărfuri erau manipulate mecanizat. Puteau ancora în el doar nave pînă la 10 000 tdw. În două decenii și jumătate, investiții după investiții l-au adus la o capacitate de 56 milioane tone pe an, putînd primi vase pînă la 150 000 tdw, și la un nivel de trafic ce-l situează pe locul 8 în Europa și pe locul 14 în lume, alături de vechi și reputate centre portuare ale globului. Anual intră și ies prin poarta Constanței 3 600 de nave, sub aproape toate pavilioanele lumii, știindu-se că avem relații economice cu peste 144 de țări. Port eminamente feroviar, intră aici, venind de pe tot cuprinsul țării, circa 5 000 de vagoane pe an, cu o lume fantastică de mărfuri destinate unor numeroase și numeroase piețe externe. Practic, nu există ramură a economiei naționale care să nu aibă tangență, punct de convergență ori puncte de sprijin în portul Constanța".

Vocile din aparatul de radio-emisie ne completează mai sugestiv imaginea creionată de acest bărbat care și-a dăruit tinerețea, vocația și toată priceperea sa acestui ochi al pămîntului românesc spre pămîntul întregii planete, deși nu s-a născut prin locurile marcate de Marea Neagră și nici de alte ape fascinante, ci într-un bătrîn orășel moldav, cum sînt Hușii lui Ștefan cel Mare și ai străbunilor daci. Dispecerii de serviciu Gheorghe Udrea și Constantin Dragu, ambii cu vechi state în această muncă dificilă, ce solicită precizie de ceasornic și inteligența șahistului în fața marilor competiții, ne atrag atenția să urmărim piesele de pe tabla de șah a portului, din această dimineață de iarnă cuminte și de zi obișnuită de lucru.

„Humulești" a încărcat minereu și pornește spre Galați. În dana 51 se află *„Oporto"*, încărcînd produse chimice pentru China. *„Samar"*, sub pavilion libanez, va lua produse ceramice pentru Turcia. *„Kriti"*, sub pavilion grecesc, descarcă țiței. *„Biruința"* pleacă spre Golful Persic. *„Bihor"* e gata și ea să se desprindă de țărm pentru o cursă spre Egipt, purtînd în pîntece fier-beton destinat edificiilor țării prietene. *„Chadi"*, tot sub pavilion libanez, încarcă azotat de amoniu și electrozi. *„Evelyn"* a sosit din Australia cu cărbune. *„Riviera Sky"*, sub pavilion panamez, cere intrarea pentru a desoărca alte materii prime aduse din America Latină...

Diagrama acestei dimineți obișnuite — sau poate chiar mai puțin obișnuite, căci gerul, încă prezent pe malul românesc al Mării Negre, a aminat sosirea multor nave — este, fără îndoială, un fragment din marea diagramă a structurii de azi a import-exportului românesc.

Constelația turismului

...Desigur, județul Constanța este o poartă spre lume nu numai prin portul său și prin exportul său direct, cu produse ale industriei județului, ale oamenilor județului, ci prin marea constelație a turismului său. Prin stațiunile solare, prin cele 14 stațiuni estivale, și nu numai estivale, ce bordisesc Litoralul românesc de la nord la sud și de la sud la nord, de la Mangalia la Năvodari și Capul Midia într-o desfășurare de inedite și irepetabile forme arhitectonice și forme de petrecere a unui sejour de neuitat. Arhitect de profesie, înclinat deci spre starea frumosului, spre starea de spirit și de spiritualitate a vacanțelor omului, Oprișan Ciurea, directorul tehnic al Centralei O.N.T. Litoral, ne readuce în memorie faptul că, în perioada 1961—1984, investițiile pentru dezvoltarea turismului pe litoralul românesc al Mării Negre a atins cote de 37 de ori mai ridicate față de 1945—1960. Practic, apărînd pe harta Dobrogei veritabile orașe turistice pentru care lucrează, în fiecare vară, circa 25 000 oameni. Populația unui veritabil oraș pentru populația estivală a celor 14 stațiuni ce au găzduit anul trecut aproape 150 000 de locuitori pe serie. Prin dotările sale de excepție litoralul de la Pontul Euxin, „s-a înscris trainic în circuitul internațional, mii și mii de turiști din toată lumea fiind atrași de frumusețile, inditul și valențele terapeutice ale naturii acestor locuri. Riviera românească este solicitată în prezent de peste 800 de firme din aproximativ 45 de țări. Numai în baza noastră materială sîntem pregătiți să primim în acest an peste 300 000 turiști străini și aproximativ 1,2 milioane de români". Desigur, am dori să fie și 300 000 de cărți de vizită, de soli ai poporului român, despre ospitalitatea, hărnicia, buna sa credință și buna sa voință de a trăi în bună pace, înțelegere și respect cu toate popoarele planetei. Sînt multe de spus despre noutățile și surprizele pe care Centrala Litoral le-a pregătit și le pregătește oaspeților noștri străini, dar nu intră tocmai în obiectivul acestui articol. Și totuși, printre acestea, trebuie să menționăm întîlnirile cu arta constănțeană de talie și circuit internațional.

Constanța este și rămîne așadar, județul nostru de zbor spre lumea întreagă.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Opinia unui alegător

Fiii satului

— „Nu putem pleca toți la oraș, mai trebuie să rămînă cineva și la țară" — îmi spunea un țăran care, deși foarte tînăr, se încăpățîna să creadă și să demonstreze că universul țărănesc nu și-a epuizat încă toate resursele de spiritualitate și că rămîne, încă, una din marile șanse ale împlinirii personalității umane „și cu atît mai mult — zicea el — în socialism, pe care trebuie să-l facem aici și viabil și cuceritor și autentic. Însă, adăuga el, nici cei care au părăsit satul și sînt azi, cu îndreptățite temeiuri, orășeni, nu trebuie să uite marea lor datorie față de vatra care i-a dăruit lumii."

O statistică sumară — și ce bine ar fi dacă un institut specializat ar întreprinde o astfel de investigație sociologică — ne-ar demonstra care este azi contribuția satului românesc la dezvoltarea marilor centre urbane, de la muncitorul zidar la savantul universitar, de la profesorul de liceu, la electricianul de întreținere și de la criticul de artă la directorul de centrală industrială. Sînt chiar orașe întregi al căror spor vertiginos sub raportul populației se datorează exclusiv pe contribuția satului, ca să nu mai spun că marea majoritate a primei generații de țărani deveniți orășeni n-a ajuns la vîrsta pensiei și trăiește încă, e neîndoielnic acest lucru, cu nostalgia satului.

Însă nu e mai puțin adevărat că îndepărtîndu-se, în timp, de condiția de țăran, însușindu-și cu o viteză nebănuită datele de comportament ale orășeanului, această primă generație de țărani orășenizați se află, măcar aparent, într-o anume criză de timp care, firește, îi răpește din ce în ce mai mult răgazul întoarcerii mai mult decît grăbit pasagere în lumea satului natal.

I-am văzut, adesea, trecînd pe ulițele satului în vacanțe fugare, pendulînd stîngaci între mîndria orășeanului și o anume sfială vinovată față de foștii consăteni, neliniștiți de presiunea plecării, stîngheri în dorința de a arăta că n-au uitat, totuși, de unde au plecat, prelungind ca pe o compensație niciodată întreagă convorbirile cu părinții bătrîni, încercînd cu o hărnicie copilărească să mai dreagă un gard prăbușit sub amintirile care îi cuprind nemiloase, explicînd copiilor lor o încrengătură de neam ce le-ar putea fi foarte apropiată dacă **a doua generație de orășeni** n-ar trage necontenit cu ochiul la mașina care trebuie, să-i ducă **înapoi, la lumea lor de cartier citadin.**

„Și totuși — îmi spunea acel țăran hotărît să facă din geografia satului lui o demonstrație pentru capacitatea acestuia de a-și păstra nealterate valorile specifice — și totuși există o cale care ar da **fiilor satului, ajunși orășeni**, un argument hotărîtor pentru echilibrul lor moral și pentru împăcarea conștiinței lor că și-au plătit cinstit datoriile față de sat, „datorii, zicea el, și avea dreptate, care se plătesc greu".

La Stroiești—Argeș, un profesor universitar, savant politehnist, a întemeiat o Societate de istorie țărănească și, răscolind trecutul a pus la cale și a tipărit, cu contribuția acelei societăți, impresionante corpusuri de documente, a organizat sesiuni științifice a resuscitat sărbătorile vechi ale zonei, a dat, în sfîrșit, satului de baștină, o dimensiune spirituală de context național. Exemplul ar putea fi foarte bine urmat și el și este, în cîteva locuri, dar ele rămîn încă oaze ale unor entuziaști izolați.

Meditînd la observațiile țăranului meu, îmi dau seama ce rol ar avea în viața satelor noastre solidaritatea fiilor acestora ajunși orășeni în sprijinirea, pe toate fronturile, a vieții economice și sociale și spirituale a vetrei lor părintești.

Acești orășeni ar putea deveni deputații voluntari ai lumii lor de extracție și de la dotarea bibliotecii sătești, la sprijinul concret adus școlii sau fermei sau gospodăriei agricole sau cooperativei sătești rolul lor ar putea deveni foarte repede evident și, adeseori, hotărîtor.

Nu i-ar sta, oare, bine unui arhitect să nu fie străin de proiectele de modernizare a centrului administrativ al satului din care a plecat? I-ar sta rău unui profesor universitar o prelegere, dacă nu mai multe, în fața dascălilor școlii lui primare? Nu s-ar simți fericit un pictor să dea satului său chipul eternității pe pînzele măcar uneia din expozițiile sale? Ar fi greu pentru fiii unui sat să semneze ctitoria unui muzeu acolo unde s-a petrecut copilăria lor?! Firește, sînt inepuizabile împrejurările prin care **fiii satului** pot să-și plătească (ce nobilă plată) datoriile față de lumea care i-a trimis „în lume".

Ce faci pentru satul tău? — ar putea fi o întrebare memento pentru noi toți, orășenii primei generații. O întrebare care, sigur, ne-ar da prin răspunsul viu la ea, bucuria mîndriei că n-am uitat de unde am plecat și că n-am uitat învățătura țărănească cea mai frumoasă: „Să dai bună ziua. **Să dai bună ziua, cu fruntea sus, satului tău" !**

DINU SARARU ■

Noi izbînzi în experimentul Torjescu

Este neîndoios faptul că „terapia Torjescu" în boli incurabile de piele și în boli autoimune cu manifestări dermice a adus și aduce vindecări spectaculoase. În 6 luni de zile, de la înființarea Cabinetului experimental de pe lîngă Spitalul județean din Brăila, au fost înregistrați și tratați peste 2 100 pacienți din întreaga țară, cît și de peste hotare. La redacție deținem cîteva zeci de scrisori prin care pacienții vorbesc despre asemenea însănătoșiri sau ameliorări importante după ani și ani de suferințe și tratamente fără rezultat. Tot atît de neîndoios este și faptul că situația nu-l autoliniștește pe cercetător ; problema pe care și-a pus-o încă de la început, și care îl preocupă în gradul cel mai înalt, fiind tocmai aceea de a menține pacienții în stare de sănătate, de a nu le surveni recidive ale bolii. Scop în care își continuă cu minuție studiile, observațiile și cercetările, alături de devotatul său colaborator, dr. Constantin Poenaru. Desigur, totul nu depinde numai de sine. Ca în orice terapie, indiferent de arsenalul utilizat, depinde, într-o proporție covîrșitoare, și de bolnav și de mediul său de viață. Iată, i-am adus la cunoștință că îi s-au semnalat două cazuri de recidivă în psoriazis (deși două la sutele de oameni vindecați, trebuie să recunoaștem, dacă sîntem oneşti, constituie un procent infinitezimal, admisibil oricărui medic din lume). Nu l-au surprins și nu l-au aflat nepregătit. După studiul fișelor bolnavilor respectivi (fișele celor peste 2 100 fiind foarte bine și corect ținute la zi) ne răspunde cu franchețe că „posibilități de recidivă există". Nu poate să controleze „din ambulatoriu" ce mănîncă acasă fiecare pacient, dacă respectă sau nu regimul de viață și dieta alimentară prescrise. „Nu pot să fiu responsabil dacă a făcut o gripă și a luat antibiotice, ori sulfamide pentru diabet, ori alte medicamente cu repercursiuni asupra ficatului ori rinichilor, dacă a suferit un accident ori un incident în viața personală ori profesională dacă a fost supus unor stressuri puternice...". În plus, mulți dintre cei tratați, o dată cu dispariția semnelor clinice ale bolii, odată cu dispariția simptomelor dermice, „de regulă nu mai vin la control, nu mai continuă tratamentul de întreținere și, mai ales dieta alimentară necesară menită să protejeze organele interne incriminate în procesul dermic al bolii". Unul dintre pacienții săi cu psoriazis recidivat, l-am descoperit întîmplător, în persoana directorului unei întreprinderi din Urziceni, Ialomița, și care recunoaște că odată pielea curățată n-a mai dat pe la Brăila, n-a mai ținut regimul alimentar prescris iar munca sa nu-l scutește de stressuri și de oboseală.

Și totuși, observațiile de pînă acum, chiar și asupra recidivelor, n-au făcut altceva decît să-i confirme ipoteza privind cauzele bolilor grave de piele și cu mecanism autoimun, ca fiind manifestări ale unor boli endocrine și în care sînt implicate, aproape fără excepții ficatul, pancreasul, splina, vezica biliară, colonul... Adîncindu-și cunoașterea teoretică și practică, în funcție de datele relevate de cazuistica sa clinică atît de numeroasă, și-a completat și ajustat strategia terapeutică a schimbat ordinea și dozajul administrării medicației, a introdus, cum am mai spus, alături de „corticoterapia Torjescu" și alte medicamente (din nomenclatorul cunoscut) care nu se foloseau în bolile de piele, precum și noi preparate pe bază de plante medicinale — hepatoprotectoare, colagoge și coleretice — realizate în laboratorul galenic al Oficiului farmaceutic Galați, din partea căruia se bucură, la ora actuală, de tot sprijinul și ajutorul direct. Mai mult, a ajuns la concluzii — a căror demonstrații și susțineri științifice le-a încredințat, de asemenea, prin intermediul cîtorva lucrări, Ministerului Sănătății — demne de reținut și de luat în dezbatere de către lumea medicală. Una ar fi aceea că bolile grave de piele socotite incurabile, ca și numeroase alte boli cu mecanism autoimun, nu sînt de domeniul dermatologiei ci al endocrinologiei și al medicinii interne. Drept cea mai bună dovadă este realitatea că manifestările dermice dispar nu prin tratamente locale — acestea fiind doar adjuvante —, ci prin reglarea funcțiilor endocrine perturbate și a unor organe interne a căror disfuncții sînt limpede puse în evidență de examenele de laborator solicitate ori de alte explorări funcționale. De pildă, la bolnavii de Vitiligo se confirmă, în sută la sută din cazurile luate în evidență, disfuncții tiroidiene și, în plus, la bărbați — ale suprarenalei, iar la femei — o hipofuncție estrogenică ovariană „A trata Vitiligo, doar local fără a corecta aceste deficite hormonale înseamnă a nu obține nici un rezultat sau doar unul foarte superficial", cum spune.

Tratînd afecțiuni cu exprimări dermice dar cu mecanism autoimun, cum sînt maladiile lupice, prin aceeași muncă tenace de adîncire a studiului teoretic de biochimie, genetică și imunologie, de fiziologie și medicină internă a ajuns și pe teritoriul altor afecțiuni extrem de dure și invalidante cu același mecanism în boli neurologice precum sînt scleroza în plăci și leuconevraxita. Și astfel a reușit să gîndească — și să justifice științific — o strategie terapeutică. Vom comunica la timp rezultatele. Dar, cea mai fascinantă dintre toate concluziile și observațiile sale rămîne, fără îndoială, aceea privind posibilitatea utilizării serului lupicilor împotriva cancerului. În oprirea proliferării unor procese maligne. Simplificator exprimat, dacă se știe că în factorul lupic sînt anticorpii antinucleari, tot la fel de bine se știe că în procesul evolutiv canceros nu există reacție autoimună și nu există factori antinucleari, de unde dezvoltarea extraordinară a megaloblastelor. Deci, în loc de chimio, cobalto sau radioterapie, tratamente dure care, odată cu distrugerea țesutului malign distrug și suprafețe întregi de țesut sănătos, greu de refăcut, supunînd organismul și așa slăbit de boală, la eforturi imense pentru refacerea acestora, uneori fără a o mai putea realiza ,farmacistul Alexandru Torjescu propune, într-un mod prioritar, de o absolută noutate, folosirea serului bolnavilor lupici, conținînd factori antinucleari în cantități foarte mari. Iată, un fel de vaccin anticancer, ce poate fi injectat direct în țesutul malign. „Acești factori, cum afirmă prin cea mai desăvîrșită logică științifică, avînd putința distrugerii nucleelor celulelor maligne. Izolarea acestui ser se poate realiza relativ ușor deoarece, se poate, de asemenea doza ușor". O descoperire absolut senzațională, după părerea noastră și de aceea am socotit și socotim că activitatea farmacistului de la Brăila, deși recunoscută și încurajată de către Ministerul Sănătății, nu se bucură încă de atenția și sprijinul cuvenit din partea unor institute de cercetări din domeniul medicinii, de colaborarea cărora are nevoie în înfăptuirea unor asemenea idei ce pot situa școala medicală românească în prim planul unor priorități mondiale.

CICI IORDACHE-ADAM

Cercetarea în sprijinul protecției muncii

De aproape 20 de ani, medicul chirurg Romulus Martin din Sibiu acordă o atenție particulară și constantă accidentelor de muncă. În acest scop, cum era de așteptat, a studiat la fața locului activitatea de producție din marile combinate, uzine, secții și ateliere. Observațiile și concluziile acestor investigații fac obiectul unei lucrări în manuscris pe care urmează să o încredințeze tiparului.

— Accidentele de muncă, la fel ca orice altă suferință a organismului — ne declară interlocutorul nostru — au o **etiologie**, deci o cauză ce le determină apariția și un mod specific de manifestare. Acest lucru impune cercetătorului cunoașterea detaliată a „structurii activității de producție". În acest scop el este dator să aibă în vedere relația dintre forța de muncă și mijloacele de producție prin „circuitele de activitate". Pe această bază se poate conchide că există circuite de activitate individuală sau simple, circuite multiple și circuite combinate. Toate acestea sînt asimilabile locurilor de muncă, constituind cadrul în limitele căruia se desfășoară activitatea de producție. Am numit organizarea pe circuite, organizare de gradul 1 sau „microstructură" a acestei activități. La acest nivel are loc procesul de producție în intimitatea lui, aici se naște, se plămădește producția, se realizează în mod practic unirea dintre forțele de muncă și mijloacele de producție. Dar circuitul de activitate este în același timp un sistem dinamic complex și model cibernetic al procesului de producție cu „intrare-prelucrare-ieșire" ca și cu proprietatea de autoreglare și autoreproducere.

Pentru înțelegerea accidentelor de muncă mai este nevoie să se recunoască cele patru tipuri de circuite. Astfel, în sistemul de muncă cu unelte de mînă avem circuit **instabil**, de calitate tehnică slabă, în mica mecanizare sau munca manual-mecanizată avem circuit **semistabil** de calitate tehnică medie; iar în marea mecanizare avem circuit **stabil** de calitate tehnică bună și, în sfîrșit, în munca automatizată avem circuit **fix** de foarte bună calitate tehnică. Caracteristicile respective ne apar astfel ca elemente sau criterii de diferențiere tehnică științifică a celor patru sisteme de muncă corespunzătoare diferitelor categorii de utilaje, a căror productivitate este direct proporțională cu calitatea tehnică a circuitelor care le compun.

De la bun început, o precizare : frecvența acestor evenimente de nedorit poate fi constatată în mod cu totul deosebit acolo unde munca se desfășoară în circuite „instabile" și „semistabile". Astfel, în primul caz, deci acolo unde activitatea muncitorului reclamă folosirea uneltelor de mînă, a ciocanului, dălții, șurubelniței, acului, pilei, ferăstrăului, cuțitului — am putut constata că direcția de acțiune este de la dreapta spre stînga. Aceasta aduce explicația faptului că leziunile traumatice vizează în mod special mîna stîngă. Aceasta păstrează obiectul de prelucrat și ca atare este expusă uneltelor mînuite de mîna dreaptă.

Accidentarea mîinii drepte am întîlnit-o cu deosebire în circuitul de activitate al muncilor mecanizate, adică al activității cu mașini-unelte, în care circuitul are direcția de acțiune spre dreapta. Așa se întîmplă cînd se lucrează cu ștanță, presă, ghilotină, polizoare, abricht, macarale etc. În această situație unealta este fixată în angrenaj mecanic, iar mîna dreaptă este aceea care, ajutată doar de mîna stîngă, prezintă mașinii-unelte spre prelucrare obiectul respectiv. Se poate deci conchide că în muncile mecanizate, desfășurate în circuit semi-stabil, eventuala leziune traumatică vizează mîna cu obiectul muncii. Observarea și reținerea acestor elemente ne permite să subliniem și faptul că un număr mare de leziuni „atipice" în astfel de munci, deși foarte rare, pot fi ușor sesizate de ochiul cunoscător. În această situație se poate verifica oricînd dacă o leziune traumatică s-a produs sau nu în condițiile declarate de accidentat.

Cazuistica pe care o dețin — cea pomenită la începutul conversației noastre — probează fără drept de tăgadă aceste afirmații. Se poate demonstra astfel că în cele două sisteme de lucru, în munca cu unelte de mînă, în mica mecanizare sau în munca manual mecanizată se produc 78—80% din accidentele ce survin în diferitele sectoare industriale. În statistica mea, repartizarea leziunilor în funcție de cele două sisteme de lucru se prezintă astfel :

— în munca cu unelte de mînă accidentele au vizat în proporție de 94% mîna stîngă și în proporție de 6% mîna dreaptă.

— în munca manual mecanizată, accidentele au vizat în proporție de 22% mîna stîngă și în proporție de 78% mîna dreaptă.

LIVIU TIMBUS

Eveniment editorial medical

Editura Medicală a tipărit recent o carte, „Vademecum în psihiatrie", care se bucură de mare căutare. Unul dintre motive ar fi acela că noua apariție e cea dintîi de acest gen din istoria literaturii noastre medicale, ea completînd în mod fericit, după 10 ani, redutabila „Psihiatrie clinică" a profesorului Vasile Predescu. Pus sub redacția dr. Constantin Gorgos, directorul Policlinicii universitare Titan, și avînd între autori, pe lîngă cel de mai sus, pe Cătălina și Florin Tudose, pe Ileana și Liviu Botezat Antonescu, volumul oferă o amplă abordare, în spiritul școlii românești, a celor mai noi date din psihiatrie, adresîndu-se nu numai specialiștilor în domeniu, ci și altor categorii de medici, punîndu-le la dispoziție elementele necesare stabilirii rapide și precise a unui diagnostic, a unei terapii cît mai eficace. Cele mai recente achiziții ale psihiatriei sînt trecute în revistă și adîncite nuanțat, într-o manieră dinamică, stilul cărții, deschiderea ei filozofică, reprezentînd încă un motiv, nu ultimul, pentru care „Vademecum în psihiatrie" e considerat, cu deplină justificare, un eveniment editorial important.

Menținînd trează atenția cititorului, stimulîndu-i curiozitatea, cartea despre care scriem, de fapt (și în intenția autorilor, din cîte am înțeles) o psihiatrie pentru toți medicii, se constituie într-un prețios instrument de lucru, destinat mai ales medicului generalist și tînărului psihiatru, adăugînd o pagină de referință literaturii medicale românești. **(Ovidiu Ioanițoaia)**

Un emoționant succes al sportului nostru automobilistic

Putem spune, fără drept de replică : Dacia românească a fost cea mai bună mașină în Raliul Portugaliei la clasa 1 300 ! Trei mașini Dacia au luat startul în această competiție mondială de marcă, urcînd una după alta pe podiumul final : Dacia — locul I ; Dacia — locul II ; Dacia — locul III — la clasa 1 300 ! Demn de reținut este faptul că raliul a reunit la start toate mărcile mari ale lumii, dintre care amintim Audi, Peugeot, Toyota, Ford, Opel, Renault, Lancia, Volkswagen, Fiat, Nissan, Alfa-Romeo. Din 116 echipaje înscrise, au reușit să încheie competiția numai 28, printre care și toate cele trei Dacii ale noastre conduse de : Ștefan Vasile — Ovidiu Scobai, Ludovic Balint — Constantin Zărnescu, Gheorghe Urdea — Cristian Dobrin. Raliul Portugaliei este cotat al treilea ca dificultate din Campionatul mondial (după Safari și Acropolis) și, totuși, cele trei Dacii românești, la clasa lor, au fost singurele care au terminat competiția cu zero puncte penalizare ! Traseul a măsurat 2 500 km, fiind 47 de probe speciale de clasificare pe o distanță de 1 000 km — din care 170 asfalt și 830 macadam foarte dificil. În clasamentul uzinelor, Audi a cîștigat locul I, urmîndu-i, pe locul II, Dacia noastră. Un meritat succes al sportului nostru automobilistic, cel mai mare succes al Daciei în întrecerile mondiale de raliuri !

I-am cunoscut pe autorii splendidei performanțe din Portugalia acasă la Dacia — conducerea I.A.P. organizînd o interesantă și atrăgătoare conferință de presă —, binevenit prilej de a sta de vorbă cu performerii cît și cu constructorul Daciei noastre mondiale. Pentru început să-l ascultăm pe inginerul **Ovidiu Scobai**, șeful compartimentului de competiții al uzinei și, totodată, copilotul lui Ștefan Vasile în echipajul clasat pe primul loc la clasă și pe locul 18 (fantastic !) în clasamentul general (toate clasele) : „Succesul nostru a fost realizat la grupa A, grupă deschisă mașinilor de serie mare, la care regulamentul nu permite nici un fel de modificări, în sensul îmbunătățirilor. Spre surprinderea multor specialiști, mașinile noastre s-au comportat excepțional, probînd o robustețe impresionantă și depășind net mărci de mare forță : Talbot Samba, Opel Corsa 1, 3, Toyota Starlet, Toyota Starlet 1 300, Peugeot Samba și Fiat 127. Asta numai la clasa noastră pentru că în clasamentul general am învins multe firme, inclusiv Renault-ul, prezent în raliu cu două mașini. A fost, deci, nu numai o mare victorie sportivă ci mai ales, una a valorii și competitivității autoturismului românesc Dacia, capabil, cum a dovedit-o, să învingă cele mai celebre mărci din lume ! Sîntem fericiți de acest rezultat la care au contribuit, deopotrivă, toți cei 23 de mii de oameni ai muncii de pe platforma Colibași." **Ștefan Vasile** : „Marele nostru atu a fost excelenta calitate a mașinilor, pregătite cu grijă și susținute de o foarte pricepută echipă de asistență tehnică". **Ludovic Balint** : „Am dovedit că nu sîntem cu nimic mai prejos decît «consacrații» și că putem aspira la cele mai înalte performanțe..." **Constantin Zărnescu** : „A fost nevoie de cîțiva ani de căutări, de muncă și răbdare pentru a ajunge aici. Acum avem cel mai înalt certificat al calității, lumea marilor producători de automobile s-a convins că Dacia este o mașină mondială". **Gheorghe Urdea** : „Ne-am prezentat cu niște mașini excepționale, sută la sută, românești !". **Cristian Dobrin** : „Sînt fericit că am fost părtaș la acest mare succes românesc !".

Sîntem conduși să admirăm cele 3 Dacii cîștigătoare. Ghidul nostru este inginerul Ștefan Teodorescu, directorul tehnic al I.A.P. (și președinte al asociației sportive a uzinei). Reținem de la domnia-sa că succesele sportive din marile competiții internaționale înseamnă, de fapt, argumente importante în impunerea autoturismului românesc, cum a fost cazul și acum, în Portugalia, unde există deja un interes enorm pentru Dacia noastră, după splendida probă de forță de la clasa 1 300. Altfel spus, competiția sportivă contribuie decisiv la competitivitatea Daciei în lume.

Să-i felicităm și noi din toată inima pe cei 6 performeri, echipa de asistență tehnică, precum și marea „echipă" a oamenilor muncii de la I.A.P., dorindu-le să susțină și să dezvolte, în continuare, activitatea de performanță !

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Strategia pentru Capitală

Inima revoluției române din august 1944

23 August 1944, orele 23,00 Londra. În practicile celebrei Radiodifuziuni britanice (British Broadcasting Corporation — BBC) intervine un element neobișnuit : crainicul de la emisiunea în limba română își întrerupe relatarea pentru a comunica o știre sosită în acel moment : la București regimul de dictatură a fost înlăturat, iar România se alătură coaliției antihitleriste. În cursul nopții și în primele ore ale dimineții, agenții de presă, observatori și comentatori militari și politici, urmați în curînd de presă, pe scurt toate mijloacele de comunicație în masă vestesc lumii întregi fapta de bravură a poporului român.

Numeroasele articole de presă, comentarii și rapoarte diplomatice redactate în acele zile subliniază toate, în chip unanim, că acțiunea curajoasă a României a determinat prăbușirea dispozitivului german din Europa de sud-est, agravarea crizei politice din țările satelite ale Axei și privarea economiei de război germane de cele mai importante resurse de petrol. Aceste consecințe îndreptățesc pe de-a întregul caracterizarea dată de binecunoscutul istoric britanic Hugh Seaton Watson evenimentelor de la 23 August 1944 din România, ca numărîndu-se printre **„evenimentele decisive ale celui de al doilea război mondial"** (The East European Revolution, New York, 1961, p. 89).

Revoluția română din august 1944 a marcat începutul participării României la războiul antihitlerist ; țara noastră a angajat efective ce au situat-o pe locul al patrulea — după Uniunea Sovietică, S.U.A. și Marea Britanie — în coaliția antihitleristă. Acțiunile armatei române desfășurate alături de forțele armatei sovietice au contribuit la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, adică a unei zone care, în perioada 1944—1945, căpătase pentru Reichul nazist, după pierderea controlului său asupra României, o însemnătate vitală din punct de vedere militar și economic.

Șantajul economic al Reichului, respins

Actul de la 23 August 1944 a pus capăt unui episod tragic din istoria poporului român care s-a văzut împins, în septembrie 1940, în orbita Germaniei naziste a cărei politică de revizionism teritorial, agresiune și expansiune o combătuse în chip statornic.

Realizarea aspirațiilor de unitate națională, în 1918, dăduse poporului român statul național unitar a cărui suveranitate și integritate au fost apoi amenințate de politica regimurilor fasciste instaurate în 1922, în Italia și 1933, în Germania. Revizionismul teritorial promovat de toate forțele ostile status-quo-ului european astfel cum el se conturase prin exercitarea, la sfîrșitul primului război mondial, a dreptului la autodeterminare al popoarelor și consfințit prin tratatele de pace din 1919—1920, acest revizionism a găsit în fascism un aliat ce i-a oferit instrumentul de care dusese lipsă pînă atunci.

Politica externă a Germaniei naziste, secondată de Italia fascistă, a introdus prin brutalitatea metodelor și expansionismul obiectivelor, un grav element de instabilitate pe continent. Atît timp cît Reichul nazist nu dispunea de instrumentul militar care să slujească această politică, el a folosit politica economică, în speță comerțul exterior, ca un mijloc de presiune asupra statelor pe care voia să le includă fie în „spațiul vital", fie în „spațiul economic", pe scurt în zona sa de dominație. România se număra printre aceste state și ea a fost confruntată, încă din primele luni de existență ale regimului nazist, cu această politică. În pofida dificultăților economice provocate de criza mondială din 1929—1933, țara noastră a respins șantajul economic al Reichului și a rămas fidelă orientării ei tradiționale de apărare a independenței și integrității în cadrul status-quo-ului european. În timp ce mari puteri ale continentului au crezut că pot dobîndi avantaje printr-o politică de conciliere față de Reichul nazist sau chiar de asociere cu el în politica — întotdeauna nefastă — a sferelor de influență și a achizițiilor teritoriale, România și-a manifestat permanent și viguros ostilitatea față de aceste încălcări ale dreptului sacru al popoarelor de a-și decide singure soarta. A trebuit să intervină acel șir de evenimente din august 1939 pînă în august 1940 ca, izolată politic, diplomatic și militar, România să se vadă basculată din tabăra forțelor antifasciste în grupa țărilor satelite ale Axei. Această dureroasă schimbare în atitudinea politică a țării noastre nu a fost niciodată împărtășită de poporul român. Alături de Axă a fost doar regimul de dictatură militaro-fascistă, poporul român fiind întotdeauna alături de forțele ce militau pentru libertatea națiunilor și a indivizilor. Acest consens național explică de ce, la chemarea Partidului Comunist Român, s-a realizat cea mai largă coaliție de forțe social-politice din istoria românească, coaliție ce exprima voința națiunii române de a se salva prin puterile ei de catastrofa ce se contura la orizont.

„Noul guvern român trebuie luat în serios"

Prevăzută pentru 26 august 1944, declanșarea revoluției a fost devansată de intenția dictatorului Ion Antonescu de a părăsi Capitala. În planurile de răsturnare ale regimului antonescian, Bucureștiului îi era rezervat un loc esențial. Principalul centru politic, administrativ și economic al țării, Bucureștiul a fost deopotrivă creierul și centrul revoluției și totodată placa turnantă a ei. În după amiaza zilei de 23 august, la orele 16,58, au fost arestați mareșalul Ion Antonescu și colaboratorul său cel mai apropiat Mihai Antonescu. Scurt timp după aceea soarta lor a fost împărtășită de ministrul de război, de ministrul de interne, de subsecretarul de stat la același minister și șef al jandarmeriei și de prefectul poliției Capitalei. Odată cu arestarea principalilor membri ai guvernului antonescian trupele din Capitală au intrat în dispozitivul de luptă.

La legația germană din Calea Victoriei nr. 174 (azi sală a Teatrului de estradă „C. Tănase") alarma a fost declanșată de Eugen Cristescu, șeful serviciului de informații, care căpătase convingerea că mareșalului i se întîmplase ceva la Palat (agenții săi, plasați în jurul reședinței regale, fuseseră intrigați de disparitia automobilelor gărzii personale ale lui I. Antonescu, parcate în fața actualei clădiri a Bibliotecii Centrale Universitare, chemate cu echipajele lor în curtea din spatele Palatului și reținute acolo). Dacă cea dintîi reacție a ministrului german, Manfred von Killinger, la chemarea telefonică în legătură cu bănuielile lui E. Cristescu a fost cuvîntul „Prostii !", patronul său Hitler a reacționat violent. El a emis, încă în cursul serii, o directivă care a ajuns la comandamentul grupului de armată **„Ucraina de Sud"** exact la miezul nopții. Cuprinsul ei relevă că și în viziunea lui Hitler, Bucureștiul avea o funcție esențială. Dacă din punctul de vedere al desfășurării operațiilor militare, înaltul Comandament german și Hitler însuși erau convinși de necesitatea păstrării aliniamentului Focșani — Nămoloasa — Brăila ca poartă de intrare spre Europa de sud-est, capitala României apărea, în condițiile declanșării revoluției române, drept factorul de care depindea păstrarea controlului asupra porții Focșanilor.

Directiva lui Hitler cerea grupului de armate german „Ucraina de Sud" să aresteze pe șeful statului român și noul guvern și, în caz că mareșalul Ion Antonescu nu mai era disponibil, să instaleze la putere un general prohitlerist. Asupra iluziilor pe care se întemeia această directivă avea să avertizeze la orele 4,05 generalul E. Hansen care, aflat la legația germană, a atras atenția generalului H. Frissner, comandantul grupului de armate german, că **„Noul guvern român trebuie luat în serios. Nu trebuie să ne lăsăm pradă iluziei că ar fi vorba de o clică restrînsă de trădători. În spatele lui se află întregul popor român și mai ales întregul corp al generalilor"**. Mărturia venită din partea adversarului relevă pregnant unitatea perfectă dintre popor și armată în lupta pentru a reda patriei independența și libertatea.

Directiva lui Hitler avea să fie sortită eșecului. Prin acțiunile prompte și energice ale armatei române sprijinite de formațiunile de luptă patriotice, încercarea de a pune sub control centrul politic al revoluției române a eșuat. Bucureștiul a rămas principalul bastion al revoluției, din interiorul căruia, sub ploaia bombelor germane au continuat să plece directivele pentru anihilarea rezistențelor opuse de unitățile Wehrmachtului.

Rolul de însemnătate vitală al Bucureștiului a fost subliniat în **Manifestul Comandamentului formațiunilor de luptă patriotice**, lansat la 24 august 1944, în care, după ce se adresa cetățenilor orașului apelul de a lupta cu toate forțele, cu toate resursele, se scria : **„Capitala țării, inima mișcării de eliberare națională, trebuie ținută cu orice preț !"**

Aceste apeluri au fost perfect înțelese de ostașii români și de locuitorii Capitalei. Într-o impresionantă unitate de acțiune ei au respins încercarea generalului Alfred Gerstenberg care transmisese lui Hitler că poate reprima rapid puciul unei „clici fricoase". Este semnificativ că după ce, la 24 august ora 4,55, el transmisese o informație de acest fel din „tabăra de pădure" (Lagerwald) de la Băneasa, jurnalul de operații al Grupului de armate „Ucraina de Sud" consemnează dificultățile întîmpinate de acest general prea sigur de trupele sale și disprețuitor față de armata română.

Realitatea avea să-i dea o crudă dezmințire. Declanșată în zorii zilei de 24 august, acțiunea Wehrmachtului eșuează curînd. Amintitul jurnal de operații înregistrează că generalul Gerstenberg **„se izbește încă de la pornire de o rezistență și... se împotmolește puțin timp după aceea"**. La orele 11,30 Gerstenberg însuși raportează telefonic că **„rezistența este foarte dură, că nu se poate pătrunde în orașul propriu-zis și că pînă acum el a ocupat doar postul de radiodifuziune** (este vorba de emițătorul de la Băneasa — n.n.). **Urmează deci ca aviația să dea de acum înainte un ajutor mai intensiv"**.

Bombardamentele germane asupra Capitalei din 24—26 august 1944 nu au avut însă efectele scontate de generalul hitlerist. Distrugerea unor edificii culturale precum Teatrul Național nu a putut afecta forța de rezistență a Capitalei.

Tancurile „ascunse"

Lichidarea punctelor militare germane din interior și a grupării germane din nordul Capitalei au asigurat libertatea Bucureștiului și i-au permis să-și îndeplinească în continuare rolul de centru conducător al revoluției. În ședința Consiliului de Miniștri din 27 august 1944, șeful Marelui Stat Major al armatei, generalul Gh. Mihail, informa că : **„Orice primejdie asupra Capitalei este definitiv înlăturată"**. Calea revoluției era astfel liberă, iar armata română începea un drum glorios la al cărui capăt de 1 700 km avea să găsească laurii biruinței.

În luptele pentru reducerea rezistențelor germane din afara Capitalei și lichidarea atacului german, un rol important l-a jucat și gruparea de forțe române constituite în zona Chitila-Mogoșoaia care a avut ca misiune eliminarea celor de la vest de șoseaua București-Ploiești, interceptarea și controlul acestei artere, între comuna Odăile și pădurea Dumitreanca și apoi, alinierea cu principalele sale forțe spre sud, adică atacarea din spate a rezistențelor hitleriste din zona Otopeni — pădurea Băneasa — pădurea Tunari. În cadrul acestei grupări principala forță o constituia un detașament de blindate. Rolul bunei pregătiri militare a revoluției, a rapiditătii deciziilor și al controlului sistemului de transmisiuni și comunicații este ilustrat și în cazul acestui detașament blindat căruia i-a revenit o misiune atît de însemnată în acțiunile din nordul Capitalei.

După ce postul de radio București a difuzat, în seara zilei de 23 august, **Proclamația șefului statului și guvernului**, colonelul Knabe, ofițerul de legătură al Înaltului comandament german al trupelor de blindate pe lîngă comandantul trupelor române de blindate a plecat de la Predeal la Tîrgoviște pentru ca, în baza gradului și a funcției, precum și printr-o inițiativă proprie să „salveze" pentru germani tancurile și tunurile de asalt aflate acolo pentru instruirea unitătilor române și să creeze astfel un detașament blindat german pe care intenționa să-l transfere la Brașov. Ajuns la Tîrgoviște, constată că românii i-o luaseră înainte și că, nici chiar colonelul comandant al formațiunii germane de instrucție „nu i-a putut spune absolut nimic, nici măcar unde țin românii tancurile ascunse". Compararea documentelor române și germane permite un răspuns tardiv și fără de folos pentru ofițerul german în cauză la nedumerirea sa. După cum rezulta din „darea de seamă asupra operațiunilor executate de Comandamentul Trupelor Motomecanizate, între 23—29 august, în bătălia pentru stăpînirea Capitalei, încă de la data de 1 august fuseseră luate unele măsuri între care, „organizarea Centrului de instrucție motomecanizat în asa fel încît el să poată deveni oricînd unitate operativă cu toate elementele necesare pentru luptă fără a se stînjeni mersul instrucției la unitătile de recruți". Comandantul trupelor motomecanizate a alarmat, din proprie inițiativă, în seara zilei de 23 August, după ascultarea proclamațiilor menționate la radio, întregul său comandament, inclusiv detașamentul blindat pe care-l constituise și care, prin alarmare era gata de deplasare de la Tîrgoviște. La 24 august, ora 1 a.m. acest detașament a primit ordin telefonic „să plece imediat spre București, să vină printr-un prim salt la Buftea și să caute legătura cu Comandamentul la Mogoșoaia". Astfel, în momentul în care colonelul Knabe le căuta la Tîrgoviște, blindatele „ascunse" de români începuseră executarea importantei lor misiuni pentru apărarea Capitalei.

Dr. IOAN CHIPER

9 mai 1945 – 9 mai 1985

DREPTUL LA BUCURIA VICTORIEI

O scrisoare :

De ce „Belvedere"?

Unul din cele mai umilitoare episoade din zbuciumata existență a României l-a constituit, fără îndoială, Dictatul de la Viena. Funesta noapte de 29—30 august 1940, cînd Consiliul de Coroană a acceptat — cu 21 voturi pentru, 10 voturi contra și o abținere — sfîrtecarea trupului patriei de către criminalii dictatori fasciști va rămîne de-a pururi în memoria românimii un coșmar îngrozitor, o noapte a strigoilor politici. Cedînd Ungariei horthyste nord-estul Transilvaniei, 42 234 kmp de pămînt românesc îngrășat cu sîngele strămunilor, guvernul de la București a lăsat la cheremul răzbunării șovine a bandelor horthyste peste 2,6 milioane de locuitori, români în marea lor majoritate.

În noaptea aceea martirii luptători pentru Marea Unire cu Țara s-au răsucit în morminte și gemetele lor au înfiorat glia românească. Generațiile duse ale înaintașilor ce s-au bătut pentru dezrobirea Ardealului, începînd cu Gelu, Menumorut, continuînd cu marele Mihai Unificatorul, Inochentie Micu, Horea, generația de la 1848, dominată de tragica făptură a Craiului munților, Avram Iancu, apoi bărbații care au smuls vulturului bicefal Transilvania, Vasile Lucaciu, Ioan Rațiu, Cicio-Pop, Emil Isac și toți ceilalți eroi ai neamului au strigat în mormintele lor „Nu cedați !" Dar cine să-i audă ?...

E adevărat, blindatele lui Hitler stăteau ca niște monștri gata de intervenție la tîmpla țării, diviziile lui Horthy erau masate la granița cu noi, dornice de revanșă, dornice să-i „pună la punct" pe cei ce cutezaseră să conteste, pe drept cuvînt, asuprirea unei majorități covîrșitoare de către o minoritate. În vreme ce românii reprezentau 57,3 la sută din totalul populației Transilvaniei, ungurii și secuii la un loc abia atingeau 25,5 la sută, restul locuitorilor fiind germani, evrei și alții.

Palatul Belvedere, din capitala Austriei. Miniștrii de externe ai lui Hitler și Mussolini, dictatorii Europei la acea vreme de tristă aducere-aminte, impun delegației României odiosul dictat, amenințînd că, în caz de nesupunere, țara noastră va fi ștearsă de pe harta Europei. Delegația ungară jubilează, cea românească e distrusă. Ambasadorul Manoilescu leșină la vederea noii frontiere trasate de Führerul Adolf Hitler personal în ziua de 27 august 1940. România ciuntită, România sfîrtecată, România dezmembrată..

În momentul în care la castelul Belvedere din Viena, delegația Regatului românesc a cedat, conform ordinelor primite din țară, Ardealul și-a îmbrăcat straie îndoliate. Cele ce-au urmat în perioada ocupației horthyste sînt o fidelă expresie a urii, a șovinismului fără margini și a revanșei mișelești, o încercare de exterminare a tot ce era românesc.

De ani și ani mă întreb însă, de ce edilii Clujului au dat numele celui mai impozant hotel al urbei : „BELVEDERE" ? Cum e posibil ca un nume ca acesta atît de urît de români în general și de noi, ardelenii și mai abitir, o denumire cu o tristă rezonanță istorică să troneze deasupra orașului, sus, pe Cetățuie ? Și apoi nici nu sună românește — Belvedere ! O fi pentru alții, „vedere frumoasă", „panoramă" ș.a.m.d., dar nouă, românilor, ne stă în gît.

N-avem în oraș nici un hotel „Dacia", „România", fie și „Orizont" — ce nevoie avem atunci de acest nume străin „Belvedere", care pentru noi are semnificații atît de triste ? !

DOREL STAN
str. Paring, bl. T1 ap. 49
Cluj-Napoca

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Ziua Mondială a Teatrului

La 27 martie s-a sărbătorit, în întreaga lume, Ziua Mondială a Teatrului. În acea zi, în București, în alte orașe ale țării, spectatorii au putut asista la reprezentarea unor valoroase piese semnate de autori români sau străini, în viziuni regizorale deseori de un înalt nivel artistic și care dau seamă de realizările de prestigiu ale teatrului nostru. Și dacă în fotografia alăturată vă oferim înregistrarea imaginii unei secvențe din spectacolul de la „Nottara" Acești îngeri triști de Dumitru Radu Popescu, un succes durabil al scenei românești, nu putem să nu amintim că în Capitală, în aceeași zi, la alte teatre, s-au putut admira evoluții actoricești de prim rang în piese ca Despot Vodă, Harap Alb — **la Teatrul Național,** Într-un parc, pe o bancă **la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra",** Niște țărani **la Teatrul Mic,** Turnul de fildeș **la Teatrul de comedie,** Mary Poppins **la Teatrul „Ion Creangă".**

27 martie — iată o zi în care gîndurile noastre s-au îndreptat cu și mai adîncă recunoștință la oamenii de teatru români, artiști de un netăgăduit profesionalism, înzestrați cu un har a cărui faimă a răzbătut pînă departe.

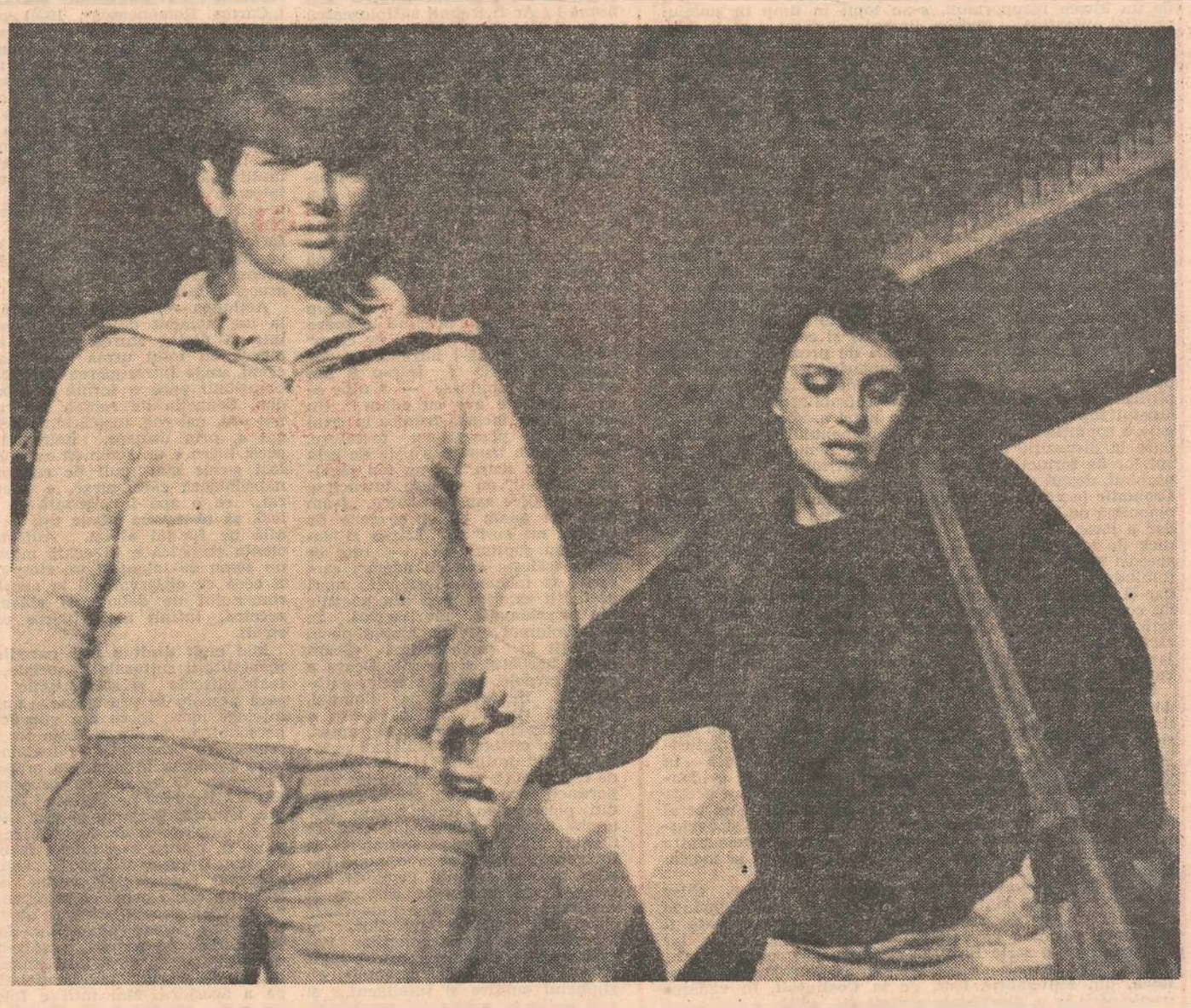

Actorii Dana Dogaru și Horațiu Mălăiele într-o imagine surprinsă de fotoreporterul nostru Elena Ghera.

Desene pe asfalt

Neuitare

Scriam în numărul trecut că aș fi pierdut rămășagul. De ce ?

Fiindcă, e adevărat, oamenii au dovedit prin timp că vocația păcii poate suprima ruinele, că oricît de monstruoasă ar fi lucrarea armelor, mîinile înarmate cu sculele muncii — adesea chiar mîinile goale — găsesc forța inspirată de a reclădi orașe și poduri, de a planta păduri peste pămîntul ars. Doar după o singură generație, oamenii învață, dureros să uite splendorile îngenuncheate de hecatombe înlocuindu-le cu altele de care ochii li se bucură, alungînd sarea lacrimii.

Am văzut astfel orașe cu chip de voioasă carte poștală reedificate peste tărîmuri de infern. Alteori, ambiții grădinărești își asumă rolul de a contracara dezastrele : undeva, în Belgia se pot admira, toamna, șiruri de verze înfoiate crescînd peste și din țărîna husarilor din nu mai știu care război napoleonian. În Grecia, hanuri cu pereții încropiți din lespezi plesnite și cioburi de arhitrave îți oferă în vipia verii, vinul de rășină dulce, la mese privegheate de inscripții desprinse din Herodot, din care afli ce încleștare de moarte s-a petrecut cîndva în spațiul oferit acum vacanțelor și iubirii.

Dar, am văzut, oamenii uită mai greu. Cînd uită. Scriam în urmă cu puține zile despre veghea plină de nădejde dar și de absurd a unei femei ce-și așteaptă iubitul și *după* ce i-a spălat cu mîinile ei, oasele. Între timp (Cît timp ? Nici măcar o săptămînă...) din această făptură, din această legendă n-a mai rămas decît o cheie...

Maria-care-nu-știa-să-uite a știut, totuși, să moară. Cheia apartamentului a închis lacra cu amintirile ce au ținut-o în viață și (cumva) în moarte.

Simbolul n-a fost și el înmormîntat.

Continuăm să condamnăm războiul chiar dacă florile păcii răsar cu promisiunea liniștii și păcii, a viețuirii cu șansa creației.

Într-o țară „arată" și ea, crunt, de războiul din urmă, un profesor le-a propus copiilor un extemporal : „Cine a fost Adolf Hitler ?". Răspunsurile au fost stupefiante. Hitler era considerat cînd navigator, cînd fotbalist, (!) cînd actor, etc... etc... Ziariștii (mai apoi și cîțiva înzestrați cineaști) au jubilat. Iată, și-au zis, copiii noștri habar n-au cine a fost Hitler și asta e bine. Ridicolul personaj cu mustăcioară, zugravul scelerat, asasinul cu cele mai multe victime din istorie a fost uitat !

Jubilația mi s-a părut neroadă. Dacă ei, copiii aveau (poate) „dreptul" de a nu ști cine a fost Adolf Hitler, atunci părinții și dascălii nu-l aveau. Părinților trebuia să li se dea cea mai rea notă la examenul de Memorie (teză și oral) iar profesorul se cuvenea să demisioneze. Nimic nu ne îndreptățește să minimalizăm grozăviile fascismului excluzîndu-le pur și simplu din cartea de istorie, narîndu-le, distant, anecdotica lugubră și sugerînd plina de primejdii prezumție că Procesul de la Nürenberg a realizat, așa cum se cuvenea, o condamnare definitivă a tuturor vinovaților. Tribunalul a fost internațional, dar n-a fost planetar. Dacă ar fi judecat tot ce trebuia judecat, lucrările lui nu s-ar fi încheiat nici azi.

Îmi place să rostesc aceste adevăruri aspre tocmai fiindcă am credința că prin tot ce făptuim, noi putem împiedica (încă mai putem) reizbucnirea unei conflagrații care, iscată, ar începe practic cu... sfîrșitul. După un asemenea război nu s-ar mai vorbi despre pămînt decît ca despre o întunecată planetă de pe care viața a pierit, poate, ireversibil.

Facem astfel un apel la neuitare.

GH. TOMOZEI ■

În liniștea bibliotecii

Ați fi împlinit, la începutul lui aprilie, 85 de ani. Ați fi rămas, poate, la fel de „ursuz", așa cum V-a plăcut cîteodată să apăreți celorlalți, și n-ați fi îngăduit nimănui să Vă tulbure liniștea din biblioteca în care Vă plăcea să zăboviți printre cărțile înțelepte agonisite prin ani sau moștenite de la tatăl Dumneavoastră, un alt mare cărturar. Sau, poate, cine știe, ați fi acceptat să deschideți ușa unor „prieteni vechi" și să le povestiți, cu acel glas ce pare să nu fi știut niciodată să fie altfel decît blînd, întîmplări din acest secol în care, pentru a supraviețui, uneori trebuie să făurești „visuri în vuietul vremii", așa cum scriați în 1939. Ați fi istorisit, fără îndoială, despre cît de mult v-a marcat orice încercare de înjosire și manevrare a omului, de înfricoșare a lui prin tactici subtile sau intervenții brutale, așa cum s-a întîmplat în timpul războiului, sau în alte epoci triste, care v-au dat impresia că întreaga planetă a devenit un uriaș Babilon unde poetul monologhează fără șansa de a fi auzit. Ați fi vorbit însă și despre speranță, despre demnitatea creatorului și încrederea sa într-o lume armonios construită, despre datoria lui de a se opune prin artă, în numele celor mai nobile idealuri ale umanismului oricărei tentative de terfelire a condiției umane. Iar la plecare — cine știe ? — poate că le-ați fi dăruit celor care v-au călcat pragul cîte o carte cu versurile Dumneavoastră, sau cu eseurile și proza Dumneavoastră, semnate cu un nume care rămîne și azi, cînd nu mai sînteți de cîțiva ani printre noi, și va mai rămîne cît timp va exista limba română, un nume de prestigiu al literaturii, al culturii noastre : Alexandru Philippide.

GEORGE ARION ■

Fotografie de VASILE BLENDEA ■

Condiția muzicii tinere

2. Tendințe în rock-ul românesc

Fenomenul muzicii rock a pătruns în general greu, timid, în conștiința publicului și de-a dreptul anevoios în cea a muzicienilor, în ciuda unui aparent teribilism ce i-a șocat pe mulți (sau poate tocmai din această cauză !).

Cele două tendințe extremiste inițiale, una de preluare tale-quale, fără nici un discernămînt, a unor forme și mijloace de exprimare tipice pentru societatea occidentală, care nu aveau cum să se înrădăcineze la noi, cealaltă de autohtonizare excesivă, așa-zisele prelucrări folclorice, de un kitsch insuportabil, s-au topit în timp în șuvoiul creației autentice — muzica, limbaj universal, a găsit și de astă dată cele mai potrivite modalități de comunicare. La această oră fenomenul probează o complexitate rar întîlnită. Fără a intenționa cîtuși de puțin o epuizare a listei formațiilor noastre (lucru practic imposibil, avînd în vedere modificările care intervin efectiv de la o zi la alta !) sau o privire diacronică detaliată (la fel de imposibil din diverse alte motive !) vom încerca în cele ce urmează o radiografie sumară a cîtorva curente și tendințe din muzica rock românească de azi !

Ar fi, mai întîi, cele două grupuri veterane care au mai rămas. Este vorba despre **Sfinx** și **Roșu și Negru**, care de peste 15 ani poartă stindardul rock-ului cu același talent și aceeași seriozitate. Mereu de un profesionalism exemplar și mereu receptivi la nou, membrii celor două formații au făcut poate, în timp, unele concesii facilului sau comercialului (nu întotdeauna de ordin muzical), dar meritele lor rămîn esențiale și incontestabile : creații intrate în istoria genului, interpretare foarte bună, bogată activitate discografică (mai ales **Sfinx**) și concertistică (mai ales **Roșu și Negru !**), reprezentări de prestigiu peste hotare, etc., nu în ultimul rînd numărîndu-se punerea la punct și exploatarea ireproșabilă a două instalații de amplificare de mare putere și calitate (subliniem importanța acestui fapt pentru că existența unor asemenea instalații este o condiție fundamentală a fenomenului și ele au fost puse la dispoziție cu generozitate în nenumărate rînduri sutelor de formații noi, dornice de afirmare). Cronologic vorbind, destul de aproape se situează **Cristal, Romanticii, Cromatic** (e vorba de **Cromatic** din București, nu de trupa omonimă de la Cluj-Napoca, ce a avut un destin meteoric, dar a lăsat o urmă de neșters pe firmamentul muzicii rock de la noi), formații care fiinșînd aproximativ din aceeași epocă, au urmat traiectorii sensibil diferite, mulțumindu-se cu realizarea unui program de restaurant sau bar și a unor înregistrări sporadice. Să fim bine înțeleși, nu condamnăm aici faptul în sine (dimpotrivă, este salutară și utilă folosirea unor formații de prestigiu în asigurarea muzicii de local (este și cazul multor muzicieni de jazz — vom reveni !), ci limitarea la această activitate și concesiile repertoriale făcute.

Un al doilea val, cel mai puternic, măcar în aparență, dată fiind bogata și diversa activitate a formațiilor care îl compun, ar include, între altele : **Iris, Compact, Pro Musica, Progresiv TM, Holograf**, formații ajunse la maturitate creativ-interpretativă, formații care se bucură în acest moment de popularitate maximă. Fără a se evidenția în mod special prin ceva anume, fiecare dintre aceste trupe are o individualitate proprie bine definită, un **ce** al ei, care atrage, de multe ori, susținători fanatici și exclusiviști ca ai echipelor de fotbal.Activitatea oricăreia dintre formațiile enumerate mai sus și a multor altora ar merita o analiză detaliată.

Și, în fine, ultimul val, nu neapărat **new-wave**, chiar dacă multe trupe sînt adepte ale acestui curent, include o sumedenie de formații a căror existență nu poate fi niciodată afirmată cu certitudine, numărul și forța lor depinzînd de o serie întreagă de influențe conjuncturale. Astfel, după marele succes înregistrat de primul **Festival Rock**, din septembrie 1982, de la **Costinești**, în vederea participării la o, din păcate nerealizată, ediție a doua s-au primit nici mai mult, nici mai puțin decît 134 de fișe de înscriere oficială, cu repertoriu vizat de comitetele județene U.T.C. și Comitetele Județene pentru Cultură și Educație Socialistă. Ulterior s-a înregistrat un vizibil regres pentru ca un nou avînt să poată fi semnalat în ultima vreme, în primul rînd mulțumită interesului manifestat de unele teatre bucureștene (**„Constantin Tănase", „Ion Creangă", Teatrul de Operetă, Teatrul Evreiesc de Stat)** pentru muzica tinerilor, interes care ne place să credem că nu este determinat numai de problemele autofinanțării... În paranteză fie zis, oricum, organizarea de concerte rock, în care formațiile noastre de toate vîrstele și calibrele prezintă de cele mai multe ori creații interesante, autentice, ni se pare preferabilă introducerii pe scară largă în teatre a jocurilor mecanice sau a videotecilor ce promovează producții îndoielnice și, de cele mai multe ori, prin absența traducerii, neinteligibile pentru majoritatea covîrșitoare a publicului.

PAUL NANCĂ ■

POEZIE

Mituri surîzătoare

Aflat la al patrulea volum de versuri, **Vasile Smărăndescu**, poet asupra căruia comentatorii s-au aplecat, din varii motive, mai rar, continuă, cu **Exclamația muritorului (Editura Sport-Turism**, 1984), să incite și să întrige, poezia sa fiind foarte greu de prins într-un anume tipar. Iată, în acest sens, o singură mostră, prima strofă a ciclului **Seara întîia**, cu care se deschide **Exclamația muritorului** : „Dar ne-a plăsmuit numai din humă ! / Ar fi trebuit să folosească ceva uleiuri fine, / cu mirosuri îmbietoare, / cel puțin pentru mine... / Nu sînt eu, eva, ediția princeps a femeii lumii ? / Sau poate, cine știe, a universului ? !". Mulți dintre cititorii împătimiți de poezie vor fi fost surprinși, fără doar și poate, de neglijența voită (firește !) a versului său marcat de aluzii, calambururi, trimiteri cultural-istorice, socio-filozofice etc. : „La început nu ne-a-nveșmîntat. / I-am spus lui adam că el se face de rușine, / nu eu ! / La un bărbat merge oricum / dar la o doamnă / trebuie măcar un văl străveziu / prin care să alunece ca un freamăt, / lenevind și trufaș, / un trup ca o pală de grîu pocnind în soare / „încinsă frumos în crini de cîmp" / lăsînd în urmă-i întrebări, / dorințe / și fiori. / Într-o zi am auzit eu șoptindu-se — / uite ce goală trăiește eva cu adam !" Un citat, deci, „încinsă frumos în crini de cîmp", plus cîteva metafore, precum „un trup ca o pală de grîu pocnind în soare", și un ton șăgalnic, juvenil, cu nuanțe întrucîtva epigramistice sau revuistice, „I-am spus lui adam că el se face de rușine, nu eu !" și „Într-o zi am auzit eu șoptindu-se — uite ce goală trăiește eva cu adam", cam astfel se încheagă, fără prea mari pretenții estetice, una din poeziile din **Exclamația muritorului**. În fapt volumul este un amplu poem împărțit în șapte cicluri (Seara întîia, bărbatul și femeia, Seara a doua, șarpele, Seara a treia, autoportret, Seara a patra, domnul, Seara a cincea, adam, Seara a șasea, dracu, și Seara a șaptea, paradisul cîștigat, în mijlocul acestor „seri" întîlnind și un grupaj de trei ciudate poeme intitulat Trei porunci) care vor să dea la iveală, din perspectiva unui hazliu triunghi erotic modern, intrigile de demult ale edenului, întîmplări și interpretări care aduc o nouă lumină asupra mitului izgonirii din rai. Demonstrația în sine va fi susținută cu ajutorul a numeroase citate din Cîntarea cîntărilor, cu incursiuni în istoria religiilor. Poetul pare-se că mizează mai mult și mai mult, pe efectul comic, pe zîmbetul subțire și inteligent, și mai puțin pe substratul emoțional. Motivul izgonirii din rai a ajuns în viziunea sa, de-o banalitate ce anulează chiar mitul : „Undeva pe o țarină / între tigru și eufrat / sînt moaștele unui pom / care, urmașii mei / pretind că ar fi al bunicii lor, eva. / Nu mai surîde ca în zilele lui de slavă / cînd sub umbra-i / se săvîrșea fără vreo măreție / un miracol / în timp ce duhul domnului / „se purta pe deasupra". / Acum nimeni nu mai socotește ca mine / „că rodul din sine e bun de mîncat / și plăcut ochilor la vedere / și vrednic de dorit" — / fiecare din voi are mere în casa lui / lîngă casa lui / și mai departe de casa lui". Nu-i vorba în tot acest incitant volum doar despre o demitizare a episodului biblic, ci de anularea însăși a sentimentului de dragoste, simțămînt care, a declanșat și va declanșa, din fericire, totuși, cel mai adevărat și mai frumos dintre mituri, viața însăși.

VICTOR NIȚĂ ■

PROZA

Satiră și umor

Ceea ce-a cîștigat în spontaneitate stilistică față de întîiul volum, noul roman al lui Tudor Vlad a pierdut în latura construcției, a consistenței protagoniștilor, a universului epic. **Ascensiune nocturnă** („Cartea Românească", 1984) plătește astfel un tribut considerabil voinței de a fi la zi cu relatarea jovială, malițioasă, în doi peri, mai aptă să surprindă destrămarea existenței morocănoase în ticuri ale derizoriului. Ar fi un semn de opacitate să nu înțeleg că ceea ce face Tudor Vlad aici e programatic, însă și o dovadă de toleranță inutilă să nu observ că ingeniozitatea prozatorului se exercită într-o mult prea mare gratuitate, fără înțelesuri tocmai adînci și fără o finalitate artistică de anvergură. Impresia de exercițiu premeditat nu o îndepărtează pe aceea de facilitate.

Acțiunea romanului e simplă și la un moment dat ea se dizolvă într-un dialog stufos, pentru a-și pierde cu totul urma în finalul cărții, unde întreruperea abruptă a narațiunii pare o formă de abandon. Senzația de roman neterminat sau, mă rog, insuficient închegat e, prin urmare, iminentă și acest lucru e un semn că autorul a fost sedus mai mult de relatarea năbădăioasă care curge, e adevărat, ca o apă învolburată ce nu lasă să observăm nimic din ce se află pe fundul albiei. Autosuficiența stilistică e în egală măsură un semn de talent și un simptom. E ceea ce observam și la apariția romanului de debut, **Al cinsprezecelea**, infinit mai riguros construit.

Mai mult decît o fină parodie a mentalității culturale și sociale, cu toate clișeele și stereotipiile pe care aceasta le presupune, nu se înțelege mare lucru din vinzoleala personajelor și din ridicola lor încrîncenare provocată de instalarea unei conducte în preajma orașului Pobreni. O eroare de procedură tehnică îi aduce pe inginerii Băbuțan, Opincă, Mugioiu și alți cîțiva în situația de a fi degrabă ingenioși și, pentru a-și masca incompetența, împricinații caută soluția cea mai potrivită. E vorba de a trece un cablu prin conductă, lucru nu tocmai simplu, ceea ce devine un prilej pentru povestitor de a se amuza pe seama stupizeniei celor din jur și de a face supoziții ironice în privința imaginației tîmpe a acestora. Mai întîi e folosit un porc, fiindcă zona abundă în rîmători, precum pusta lui Slavici din **Moara cu noroc**. Momentul e de un haz nebun iar mîna prozatorului găsește acum momentul nimerit spre a descrie burlescul situației. Inițiativa eșuează, se recurge apoi la un cîine, așijderea fără folos, pentru ca în cele din urmă cablul să fie trecut cu succes de muncitorul Ion Stănilă, eroul din conductă, cum îl numește ironic autorul. La întîmplare asistă și ziaristul Felician Ciorogaru de la ziarul **Curcubeul**, al cărui fiu, Paul, va fi surprins mai încolo, pe tren, în compania lui Stănilă și a unor cătane, prilej de a radiografia diverse apucături ale tinerimei noastre. Cam acesta ar fi tot epicul romanului, desigur folosit mai mult ca pretext.

Nu avalanșa de întîmplări urmărește însă Tudor Vlad, ci lipsa de suplețe a gîndirii, formele închistate ale ideologiei active, șubrezenia și inconsistența unei anume mentalități culturale și artistice decăzute în mecanica goală a formelor, toate acestea relevabile în stereotipiile de limbaj, ale acelui limbaj encratic analizat cîndva de Roland Barthes. Verva și ironia autorului sînt în acest sens incontestabile. Clișeele se strecoară în frază cu un aer insidios iar cititorul le recunoaște degrabă, amuzîndu-se copios. Reproduc la întîmplare cîteva : „iar el se angaja să citească mai mult, mai repede și mai bine" ; „E datoria ta să contribui la pavarea drumului spre noi victorii" ; „dînsul a sosit aici pentru a realiza un articol despre activitatea avîntată de pe șantier" ; „prefețe care să lămurească în ce măsură ele (cărțile) conțin un mesaj sincer și obiectiv" etc. Cine nu regăsește aici acel limbaj uzat și devitalizat, lipsit de puterea de a mai semnifica, pe care l-a folosit din plin literatura didacticistă și pe care îl mai auzim încă în jurul nostru ? **Ascensiune nocturnă** e, prin reflex, și o parodie a formelor literare dogmatice. Pentru a face și mai evident acest lucru, povestitorul își dezvăluie din cînd în cînd complicitatea prin formule arhicunoscute, cărora le răstălmăcește sensul. Parodia se răsfrînge astfel și la nivelul retoricii romanului, cu scopul de a zdruncina vechile canoane. Procedeul e de acum un bun cîștigat în proza mai nouă : „Și iată, iubite cititorule, că am ajuns în cele din urmă la punctul culminant al istoriei lui Ion Stănilă...".

Originalitatea romanului lui Tudor Vlad, atîta cîtă este, stă în subminarea limbajului standardizat prin folosirea lui ostentativă, în spatele căruia se ghicește și o satiră a mentalității retardate. Stilistic, modelul se regăsește în celebrele pastișe proustiene și, mai aproape de noi, în inventivele jocuri de limbaj ale lui Paul Georgescu. Nu e greu de observat că procedeul folosit aici echivalează cu o resurecție artistică, **Ascensiune nocturnă** fiind un roman **à thèse**, cu intenții satirice. Diferite de substanța cărții și oarecum gratuite mi s-au părut intruziunile fabulosului, reminiscențe ale romanului de debut. Înălțarea la cer a lui Dodea, atîrnat de ghearele vulturului, nu e lipsită de pitoresc însă, față de ceea ce face autorul în carte, secvența are doar o valoare decorativă. Una peste alta însă, cel de-al doilea roman al lui Tudor Vlad e un volum agreabil, spumos, scris cu o mare plăcere a pastișei și cu umor dar și cu un fel de lejeritate care dă impresia improvizației.

RADU G. ȚEPOSU ■

DOSAR

Tulburătorul enigmei

Epoca de care se ocupă dr. Nestor Vornicescu în partea de început a ultimei sale cărți (**„Primele scrieri în literatura noastră. Sec. IV—XVI"**) a fost numită „epoca enigmei". Ce s-a întîmplat în spațiul carpato-danubiano-pontic în această epocă, adică între retragerea aureliană și întemeierea celor din formațiuni statale românești ? Tulburătoare și impenetrabilă enigmă, descurajîndu-i pe mulți dintre cei care s-au dedicat descifră-

CAP LIMPEDE

● **TRIBUNA.** În peisajul publicistic actual, revista transilvăneană „Tribuna" își respectă întocmai statutul și ținuta. În sensul că realizează acel echilibru necesar între tradiție și modernitate. Acest echilibru se observă atît la nivelul tematicii variate, de la domeniul istoric și de sociologia culturii, pînă la cuprinderea fenomenului literar contemporan intern și din afara țării, cît și prin abordarea diverselor teme în varii genuri publicistice. Cu o tradiție și o moștenire demne de relevat și de urmat, revista manifestă deschidere și spre fenomenul tînăr din cultură, artă și știință. Poartă în paginile sale aura unor semnături ilustre, care vin să dea girul continuității și al perenității (Adrian Marino, Ion Vlad, Victor Felea, Augustin Buzura, Ioana Petrescu, Călina Mare, Pompiliu Teodor, I. Chiricuță ș.a.). Subliniam însă deschiderea coloanelor revistei spre fenomenul tînăr din cultură și artă. Aceasta dă revistei prospețime și tinerețe. Surprinzător de plăcute și echilibrate paginile dedicate în exclusivitate elevilor („Tribuna elevului"). Acest „pui" de tribună școlară are mai mult decît un scop didactic. Într-o măsură mai mare merită salutate prezențele tinerilor (și mai puțin tinerilor) scriitori din provincie în coloanele revistei clujene. Cel puțin numerele dedicate scriitorimii din Alba Iulia și Satu Mare nu scad cu nimic din greutatea și prestigiul revistei, ba, dimpotrivă. Am în față nr. 8 din luna martie curent. Numai întîmplarea face că, deocamdată, în județele citate (și în altele cîteva) nu există reviste literare proprii. Pagini profunde și aerate, bine și aplicat scrise, trădează talent și cultură asimilată. „Paginile sătmărene", de pildă, fac corp comun cu revista, dînd sobrietate și ținută unei reviste cu ales statut ardelean și național. Așadar, revista „Tribuna", alături de alte prestigioase reviste care doar geografic vorbind apar în provincie, aparțin, de fapt, spiritualmente vorbind, de Capitala inimii și simțirii noastre românești. **(Dorin Sălăjan).**

● **Reviste pentru cei mici.** Foaia elevilor din Bîrlad, editată de Consiliul județean al Organizației pionierilor Vaslui și de Casa pionierilor din localitate, strînge în nr. 2 și 3/1984 numeroase încercări literare (poezie, proză, teatru scurt), propuneri în fond ale unui atelier artistic, ce onorează nu doar pe coordonatorul **Revistei cireșarilor**, poetul Cristian Simionescu, ci și pe foarte tinerii autori deprinși vizibil cu normele literaturii. Spiritul de cenaclu e, de altfel, programatic, fiindcă unul din numere găzduiește chiar o întîlnire cu membrii cenaclului **Junimea de duminică** din Iași, condus de poetul Lucian Vasiliu și de prozatorul Constantin Parascan. Dacă adăugăm acestor producții tinerești și interviul cu scriitorul Constantin Chiriță, nașul lor literar într-un fel, avem în revista „cireșarilor" bîrlădeni un bun exemplu de instrucție culturală. ● Un alt poet, Marin Lupșanu, reușește performanța, unică pînă acum, după știința noastră, de a stimula apariția unei foi volante a școlilor din comuna Lupșanu, jud. Călărași. Sprijiniți de ziarul județean **Vremuri noi**, foaia, intitulată **Dintre sute de catarge**, reușește, prin redactorii ei Jean Ungureanu, Marin Lupșanu, Petrică Puran și Marin Toma, să anime viața culturală a unei comune și s-o facă cunoscută în județ și în țară. Destul de variată în preocupări, revista dă o imagine fidelă a emulației din comuna Lupșanu și, desigur, a preocupărilor demne de tot interesul, pe care cadrele didactice le arată. Chiar numai aceste foi arată limpede că și zonele considerate uneori marginalizate și-au dobîndit un statut cultural nou care le face cinste. Experiența nu este însă unică, fapt lăudabil și, deopotrivă, demnă de prețuire. **(Radu G. Țeposu).**

● Numeroși scriitori, chiar dintre cei mai avizați, au propus la Premiile U.T.C. pentru creație literar-artistică pe anul 1984, printre alte cărți, și volumul de poezie al lui Ioan Morar, **Mărturia sinelui** (Albatros). Lucru lăudabil, întrucît avem de-a face

unor învățați ca Nestor Vornicescu, niște porți ce păreau inexorabil închise încep să se dea în lături.

Unele din cele mai interesante și mai sigure informații care ne vin din această epocă, spune Nestor Vornicescu, aparțin literaturii ei, adică — subliniază autorul literaturii **noastre.** Căci literatura noastră cultă, în demonstrația lui Nestor Vornicescu, își are rădăcinile nu în epoca slavonismului, cum s-a zis și încă se mai zice, ci **cu un mileniu mai devreme,** în epoca străromână a veacurilor IV—VI. Reprezentanții acestei literaturi sînt un Teotim al Tomisului, de la cumpăna veacurilor IV—V, un Ioan Cassianul, un Ioan Maxențiu, un Dionisie Exiguu, un Niceta Remesianul, autori de scrieri care, pornind de la opere de largă circulație ale vremii, poartă pecetea acestor locuri. Sînt scrieri izvorîte din „impuls propriu", din „necesități lăuntrice ale vieții autohtone", chiar dacă rolul unor curente externe înnoitoare nu poate fi ignorat. Sînt scrieri, cu adevărat, **literare,** cultivînd genuri multiple, de la cel epistolar la epică și la lirică, în formule artistice expresive și proaspete. Sînt scrieri care, prin pana celor numiți, au sporit supleța de expresie a latinei (cele mai mutle texte sînt în latină, foarte puține în greacă), făcînd-o aptă să se muleze subtilităților unei gîndiri elevate și „aducîndu-și astfel în mod implicit și o contribuție la crearea unui limbaj cu caracter popular, ce nu putea fi decît daco-latin". Folosirea greacăi și a latinei este proprie și altor culturi în acest stadiu (vezi literatura italiană, germană etc). dar aici. la Dunărea de Jos, s-a produs, opiniază Nestor Vornicescu, o precoce și robustă emancipare, mai exact o circulație paralelă a limbii autohtone, inclusiv prin opera literară. Cu o argumentație strictă, științifică, pornind de la texte traduse din străvechime în românește, autorul avansează ideea că amintitele scrieri cunosc, după veacurile VI—VII, și o difuzare în protoromână, acea limbă română a Evului mediu timpuriu care „a reprezentat o expresie a celei dintîi sinteze lingvistice daco-romane, fără de care nu ar fi putut exista nici continuitatea limbii noastre neolatine".

Așadar, în toată această „epocă a enigmei", ființam. Și nu numai că ființam, că eram aici, dar ne și încercam vocea spiritului, și nu timid, ci risipind ecouri într-un spațiu de rezonanță continentală. Operele lui Ioan Cassianul, Dionisie Exiguul sau Niceta Remesianul, acești „apostoli ai daco-romanilor", cum i-a numit Pârvan, ca și ale altor scriitori străromâni, au dobîndit, ni se spune, girul istoricilor literari ai epocii, al lui Sozomenos, Cassiodorus ș.a., ulterior primind cununa elogiului de la un Ioan Damaschinul și un Fotie din Constantinopol. Prin astfel de opere, contribuente la modelarea ființei românilor încă din zorii cristalizării ei, strămoșii noștri și-au închegat și și-au întărit o unitate spirituală cu caracter european, pe care nici o vitregie a vremurilor n-a putut-o clinti. Prin astfel de opere, reprezentînd (cum memorabil definește Nestor Vornicescu) **„întîiul capitol de istorie literară în cultura scrisă românească",** devenim, la modul cel mai propriu, mai bogați spiritualicește cu un mileniu.

Autorul desfășoară o fantastică erudiție, dublată de o impresionantă forță vizionară, fondată pe un eșafodaj de argumentație strict științifică, abordînd tulburătoarele și complicatele probele ale edificării culturii și artei scrisului la români, implicit ale edificării noastre ca neam, într-un chip pe cît de nou și de îndrăzneț, pe atît de fertil în rezultate. Revelațiile cărții sînt multiple și incitante. Între-ele e și sugestia că, în plină și neguroasă epocă a migrațiilor, vechea Dacie a fost spațiul unei vieți culturale certe, presupunînd existența unor condiții de desfășurare antrenînd o minimă organizare locală. Cartea face și un act de dreptate vechii noastre culturi posterioare perioadei străromâne, punînd în evidență faptul că, în chiar epoca socotită dominantă a slavonismului, s-au folosit la noi texte literare în limba greacă și, în continuare, în latină, în traduceri care, ca și cele de dinainte, s-au făcut sub imboldul unor cerințe proprii.

Astfel de descoperiri — semnate cu numele de amplă rezonanță culturală al ilustrului cărturar Nestor Vornicescu — fac parte, de acum înainte, din fondul de aur al cunoștințelor noastre despre noi înșine.

ILIE PURCARU ■

Edificarea de conștiințe

S-a mai dus, înainte de vreme, unul din bunii dascăli de literatură pe care l-au avut cîteva generații de studenți : Pompiliu Marcea. Îi cucerea de la început prin simplitatea, naturalețea cu care li se înfățișa. N-avea nimic spectaculos atunci cînd se afla la catedră. Nu arbora niciodată acel aer de superioritate întîlnit la unii profesori care se socotesc omniscienți și acceptă doar cu condescendență să-și împărtășească și celorlalți cunoștințele. Prefera ca atenția celor care-l ascultau să se îndrepte asupra spuselor sale și să nu fie nicidecum atrasă de o reprezentație susținută cu mijloace actoricești. Cursurile sale erau „întotdeauna exacte, la obiect și îți creau sentimentul reconfortant că ți se comunică lucruri esențiale, pe care nu mai e nevoie să le verifici. Operele analizate cu minuție, cu pedanterie chiar deveneau limpezi pentru oricine în articulațiile lor cele mai intime. Nimic nu era lăsat la voia hazardului, a inspirației de moment, improvizației sclipitoare pentru o clipă, dar ineficientă mai tîrziu, cînd vraja demonstrației se risipea. De altfel, însuși omul era mai curînd rezervat decît expansiv, cordial dar nedorind să închege cu orice preț amicitii, numai pentru a-și consolida poziția prin alianțe literare și strategii de culise. Nici nu l-ai fi putut bănui că s-ar putea înfierbînta cu atîta ușurință pentru cauzele mari ale literaturii române. Însă ori de cîte ori cineva a încercat să știrbească din prestigiul culturii noastre el nu s-a dat în lături să ia condeiul și să se pună în slujba adevărului și dreptății, așternînd pe hîrtie rînduri vitriolante, ca un polemist redutabil, ca un gazetar de mare talent. Articolele sale din presa literară, dar și din cea social-politică, dovedesc cu cîtă implicare în viața cetății trăia acest profesor de literatură îndeobște blînd și amabil, dar nepregetînd să-și facă auzit glasul în problemele grave ale culturii române.

Iar cărțile sale de critică și istorie literară — **Alexandru Sahia** (1961), **Ion Slavici** (ediția a doua revăzută 1968), **„Convorbiri literare" și spiritul critic** (1972), **Lumea operei lui Sadoveanu** (1976), **Umanitatea sadoveniană de la A la Z** (1977) — lucrare unică la noi pînă la un moment dat, oferind fișele a peste 3 000 de personaje din scrierile celui care a compus **Frații Jderi — ; Lecturi fidele** (1979), **Varietăți literare** (1982) au dovedit încă o dată că prin rigoare și spirit de adîncă devoțiune literatura poate fi nu numai descifrată dar și adusă la cunoștința celorlalți în forme inteligibile și care să nu-i anuleze totuși frumusețea.

„Sîntem, deci, pentru o lectură fidelă a literaturii", proclama el cu justificat orgoliu și își concepea lucrările în deplin consens cu acest crez pe care l-a avut toată viața. Volumele lui aduc informații sigure despre operele analizate, citite cu toată curtoazia dar fără a cădea în extaz, încercînd să discearnă, fără părtinire, cu obiectivitate și scrupul de cărturar prob, care le sînt împlinirile și care le sînt părțile mai puțin izbutite. Cine parcurge aceste volume are impresia că află puncte de vedere originale în legătură cu mulți autori, clasici sau contemporani, exegetul fiind preocupat întotdeauna de promovarea valorilor reale și descurajarea imposturii. Se remarcă familiarizarea pînă la cele mai mici detalii cu autorii prezentați, fermitatea opiniilor și justețea lor, precum și marea comprehensiune a faptului că mai pot exista și alte păreri, eventual mai aproape de adevăr.

Pompiliu Marcea a fost un exemplu de intelectual angajat cu toată ființa sa în opera de edificare a unor conștiințe ale prezentului.

GEORGE ARION ■

PLASTICA

Eveniment la „Dalles":

Artiști plastici ai Timișoarei

Adeseori, o chestiune de organizare reclamă discuția a o seamă de idei de direcție. Este, dealtfel, destinul lucrului bine făcut, acela de a atrage atenția asupra principiului ordonator. Expoziția de la „Dalles" a Filialei timișorene a U.A.P. ne obligă să ne amintim că, într-o vreme, se organizau în Capitală, cu o ritmicitate plină de semnificații, expoziții ale creatorilor din provincie — pe centre culturale sau pe județe, pe zone ori categorii de interese estetice. Un fapt de necesitate, întrucît nu e destul să știm că Timișoara e un loc artistic de marcă ; trebuie să și cunoaștem, prin operă, datul caracteristic, ceea ce face specificiul locului și, totodată, ceea ce îl integrează în momentul artistic al țării. S-ar putea obiecta că expozițiile republicane fac îndeobște acest oficiu. Se știe însă că manifestările cu caracter național sînt selecții din selecții și că o seamă de meșteri, tineri, mai ales, stau cel mai bun timp al tinereții lor, puțin ori deloc cunoscuți.

La „Dalles" avem, de asemenea, o selecție, numai că una operată de un critic — Coriolan Babeți — cu o dreaptă înțelegere a valorilor Banatului, și cu o sigură privire în ansamblul artelor românești. Nimic din ce e important în creația timișorenilor nu lipsește, tot ce-i dar cu un plus de valoare beneficiază de o panotare sesizantă.

Deși considerațiile cu caracter global comportă, în cazul obștii de creatori, riscul de a pierde din vedere tocmai esența — și anume breșele de personalitate —, în situația Timișoarei putem numi o viguroasă nevoie de sens, o elocventă tendință conceptuală. Vom lămuri mai bine contribuția școlii timișorene — fiindcă trebuința filozofiei și modelarea tenace a unor idei constituie premiza școlii — dacă vom evoca aici gustul pentru pitoresc și abundența peisajului „de suflet" din alte urbe și centre.

Încă un fapt: datorită excepționalei prestații a generațiilor mai vechi și a excelenței opere a unor artiști din vîrstele de mijloc, arta timișorenilor n-a fost cercetată niciodată cu subtila deferență cu care e judecată, cîteodată, provincia; o distanță cu atît mai descurajantă cu cît se fac eforturi spre a o denunța. În cazul Timișoarei, problema inhibiției regionale pur și simplu nu se pune.

Nendoios, opera venerabilului maestru Iulius Podlipny domină selecția. O pictură mai presus de orice dubitații conjuncturale, lucrări în pastel cu o cutezătoare prospețime stilistică, autoportrete și peisaje de o mare franchețe a privirii. Impresionează, de asemenea, savante în simplitate și cu o culoare „în tradiție", dar într-o tradiție superioară, îndelung rafinată prin cuget și sensibilitate, uleiurile lui Diodor Dure. Pe panouri vecine, seria de pînze semnate de Leon Vreme au lumina de orfevrerie a vitrourilor. Artiști a căror lecție e cu profit pentru toate vîrstele și care probează, încă o dată, că frumosul e moral.

Între pictorii și sculptorii cu o activitate susținută și superior motivată estetic îi cităm pe Romul Nuțiu, Ciprian Radovan, Gabriel Popa, Simion Lucaciu, Constantin Flondor, Petru Jecza (cu o serie de lucrări în metal în totul remarcabilă), Victor Gaga. Expoziția e complexă — cuprinde încă grafică, sticlă, ceramică, tapiserie, scenografie — grafica, numai ea, ar fi putut dovedi vitalitatea școlii timișorene, cu nume de referință în cîmpul graficii românești: Lidia Ciolac, Xenia Eraclide Vreme, Gabriel Kazinczy, Daniela Oravița Beloescu, Constantin Catargiu, dar liniile de forță le țin, evident, pictura și sculptura.

Am să mă refer, cu mărturisită simpatie, la pictura lui Călin Beloescu și a lui Viorel Toma, tineri cu alese resurse. Îmi par reprezentativi pentru o problematică emancipată, în linia unui realism energic filtrat de spirit, un tip de pictură ce poate fi socotit „specialitate timișoreană" (dovadă și alte participări, cu ales tușeu individual: Ion Șulea Gorj, Pavel Veres, Sorin Nicodim).

TUDOR OCTAVIAN ■

Un fiu al logosului

Nu e ușor să-l urmărești pe Ion Gheorghe, poet, la cincizeci de ani, a vreo douăzeci de volume de poezii, toate masive, majoritatea duble ca întindere decît plachetele celorlalți. De la romanul în versuri, reportaj, însemnări de călătorie, aventuri interioare și exterioare, el a trecut ca poet chtonic la resuscitatea misterelor, practicii lor magice, miturilor unei lumi arhaice situată în spațiul getic de care a vorbit Pârvan, dar și, cu multă fantezie, Nicolae Denușianu. Desigur ar fi multe de obiectat opiniilor lui Ion Gheorghe despre lumea miturilor autohtone din cartea sa despre **Cultul Zburătorului,** dar — autorul fiind poet — n-a făcut-o nici un om de știință, întrucît poetul are dreptul său la joc și chiar la joaca jocului, fiind prin definiție un **homo ludens.** Depinde doar dacă jocul sau joaca sînt destul de coerente în mișcarea lor și dacă amuzamentul rămîne pînă la urmă în limitele realității estetice. Nu s-ar putea spune că Ion Gheorghe n-a călcat adesea granițele umorului, a făcut-o însă excedat de imaginația sa lexicală, atribuind cuvintelor, atent doar asupra aspectului fonetic, sensuri analogice ingenioase. Astfel, din Gebeleizis (Zalmoxis), Geea și Lae **(Miorița)** a făcut zeitatea Gebelae, fenomen originar, simbol al obîrșiilor : „mamă mare", de unde omul vine și totodată se duce. De-aceea la întrebarea : „mamă, de unde sînt ?" el primește răspunsul : „din Țara Marelui Zeu / Om și mag, / De unde și eu / Mă trag și retrag". Aici se cade să fie știut un nume : „Baca / Gebelae Lae / Ca nici craca / De sub om să nu te taie". Țara lui Gebelei-Zev-Bellu-tatăl (în altă poezie) e mai veche decît cea de la sumeri și mai demult decît a inzilor, e inutil s-o situeze într-un văleat : „Taci, / Că ne faci / Să fim daci", geți pe care Iordanes îi credea goți, lucru neadevărat : „Nu sînteți de-ai lui Gut", mai degrabă sînteți, ca în legenda bizantină a poamelor, „De-ai lui Gutii / Mai dintii". Alte aplicații ludice se fac între Gebeleizis, Cybela și cuvîntul libov (dragoste), conținînd sunete asemănătoare cu germanicul (totuși) Liebe, de unde zeitatea invocată la nuntă, Gibeliboste, „A pămîntului frumoasă / Gi-Beli, Lib-Boste". O strigă și mirii : „Gi-Gib / Gibeli ! / Mama tribului peste trib, / Maica orînduielii, / Încoronată de nimb / Zîna libertății celei de obște, / Gibeli Lib, Lib / Liboste !". Cybele e într-o altă poezie „Mam-Zebele" și joacă rolul măicuței bătrîne din **Miorița.** Din logofăt Ion Gheorghe face logosfiu, ceea ce va să zică născut din logos, cum se vede dintr-o compunere pronunțat ludică : „Pînă m-am dezlegat / La gură / Și m-am strigat — La făptură / Pînă m-am deschis / La buze / Să fiu zis / Să mi se-auze / Și de-atîta stat / Pe limbă / Sînt apostat / De la Seschimbă, / Căci de la Rămîne / Mai eram pe mine / Și pe mai Apoi / Făptură, / Făpturoi / Zum-zum, zumzuitură / De roi : / Bine, Fiu, / Logosfiu- / Așa am fost să-mi fiu". Toată poezia lui Ion Gheorghe e o „probă a logosului", cum și-a intitulat o culegere. În **Joaca jocului** din 1983 ni se dă încă o probă de acest fel sub titlul de **Buzoiană** : „Pe bancă / Fată buzoiancă ; / Vine băiat buzoian / Cu nume de sfînt oștean / Să ne buzoienim / Că nu se știe cît trăim : / Ca' Vulturul de Vulturoaică / De auz lănțuiți / Toată ziua la drăgaică / Drăguliți. / Dar nu ești de la, de la / Chiar Pietroasa ? / Eu sînt de-ăla / De-ar vrea să-și pietruiască tare casa. / Fii pe pace, pacem / Și neom Logos, Logos — facem". Iată un cîntec de logodnă original. Ion Gheorghe e indiscutabil fiul logosului.

AL PIRU ■

CAP LIMPEDE

această neglijență doar cu un poet talentat, însă adevăratul titlu al cărții care se poate citi chiar pe copertă, este **Vară indiană** iar nu **Mărturia sinelui,** cum prețios sună acest titlu fantomatic. Să fie de vină pentru atîrajul confidential al cărții ? ● O introducere pitorească în lumea teatrului este suplimentul **Cortina,** editat de Teatrul „Nottara". La prima sa apariție, coordonată de Alecu Popovici, suplimentul arată bine prezentat grafic, bogat ilustrat și de o diversitate a materialelor care îl face interesant la lectură. Interviuri și evocări ale unor artiști celebri, anecdote din casa Thaliei, informații picante de istoria teatrului, o grafică tematică ingenioasă, și, desigur, popularele careuri inspirate din lumea scenei fac din **Cortina** o apariție deopotrivă agreabilă și instructivă. Prima bătaie de gong a fost un bun augur ! ● În nr. 13 al revistei **Contemporanul,** apare o reproducere după sculpturile lui Anton Krupitz. Dacă ochiul nu ne înșeală, imaginea trebuie că reprezintă niște sculpturi de Anton Krupitzer, căci acesta e adevăratul nume al artistului, de nu cumva este vorba de un sculptor necunoscut nouă **(R.G.Ț.)**

● **ARUNCĂ VORBE-N AER...** Prins în flagrant delict de ignoranță crasă atît pe teren filologic, cît și în domeniul lingvisticii, N. Mihăescu de la **Săptămîna** încearcă încă o dată să umble cu cioara vopsită, ascunzîndu-se în spatele vorbelor umflate și al tonului agresiv. Acoperire — zero. Intervenția sa din nr. 12 a.c. al revistei menționate este jalnică din toate punctele de vedere. Cică nu vrea să discute fiindcă i s-a spus diletant, iar aceasta ar proba ignoranța celui ce l-a încondeiat ! În realitate, nu-i vorba de altceva decît de vechiul truc al celor care n-au replică.

Am folosit, referindu-mă la N. M., cuvîntul **diletant** nu din lipsă de de orientare semasiologică, ci pentru că N. Mihăescu a fost și este diletant, în ciuda lucrărilor pe care le-a publicat și al titlului pe care îl revendică. Grafomania n-a însemnat niciodată rigoare științifică. Din milă pentru colaboratorul **Săptămînii** nu vreau să reproduc cele scrise de Iorgu Iordan atît despre valoarea lucrărilor lui N. Mihăescu, cît și despre titlul lui de doctor în filologie. Și tot din milă, nu vreau să analizez (deocamdată) texte de-ale „doctorului".

Cu un scris lipsit total de nerv și de duh (cît despre valoare științifică, despre originalitate, ce să mai vorbim...), cu o frază la nivel de școală elementară ciclul doi, N. Mihăescu face și acum ceea ce a făcut mereu, adică aruncă vorbe-n aer, ca să folosim expresia lui Hasdeu Oare mai știe și mai poate și altceva ? Eventual, să discute la obiect? **(Ion D. Goia).**

La paginarea articolului „Marchiza ieși la ora cinci" apărut în numărul trecut, a fost omis un post scriptum pe care, la insistența autorului și cu sprijinul colegilor de la „Suplimentul literar-artistic al Scînteii tineretului" l-am regăsit spre a vi-l face cunoscut.

P.S. Primind invitația de a face propuneri pentru premiile U.T.C. pe anul 1984, găsesc prilejul de a răspunde aici. Voi începe prin a-l propune pe Ioan Morar și, împreună cu el, alți tineri talentați care au scos cărți anul trecut : Matei Vișniec, Florin Iaru, Romulus Bucur... Dintre cărțile de critică, remarc pe aceea a lui Radu Călin Cristea despre Emil Botta. N-am o evidență completă a cărților de proză, iar dacă volumele semnate de Adriana Bittel, Bedros Horasangian, Ioan Lăcustă, Cristian Teodorescu, Tudor Vlad au apărut în 1984 și întrunesc condițiile necesare, propun ca ele să fie în atenția celor care acordă aceste premii.

EUGEN SIMION

O „voce" care ne ocrotește în fiecare dimineață : impiegata de mișcare Maria Păun

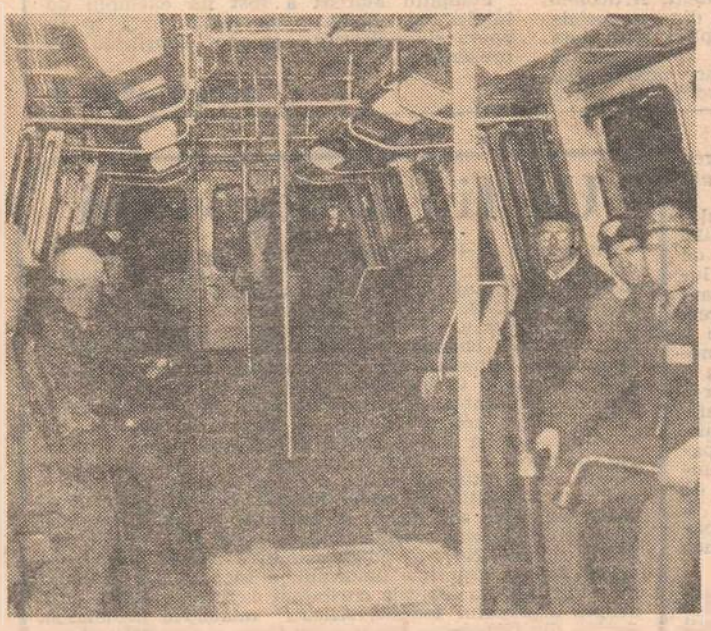

În loc de „bună dimineața" să le urăm „noapte bună"

Asistența medicală a tunelului – 10–12 injecții pe noapte. Soră de serviciu : tunelistul Ion Pinciuc

Maistrul Sandu Anghel, după 40 de ani de C.F.R. bătuți pe muchie : „Pînă la pensie sînt al metroului"

Opt oameni în luptă cu șase milimetri

Noapte spre zi la Metrou

1

La metrou, ziua bună se cunoaște de cu noapte. Mai exact, din jurul orei 24. Este ora la care aproape două sute de oameni, din cele mai diverse meserii, ceferiști, unii, din tată în fiu, alții, mai noi, dar toți din vocație, încep să migălească la tot ce este șină, tunel, vagon. Cînd noi ne spunem noapte bună, ei își spun spor la treabă și, apoi, intrați în tunele, știu precis, la secundă și milimetru, ce au de făcut, mișcîndu-se exact, fără timpi morți.

De la această oră, metroul aparține în exclusivitate celor care îl îngrijesc. Ei verifică fiecare linie, instalație, echipament, repară ce-i de reparat, constată, previn, asigură circulația de a doua zi, ne fac normală ziua de mîine, un mîine care începe la 5 dimineața și se încheie tîrziu, spre noapte și totul la mulți metri sub casele și străzile Bucureștiului, sub somnul nostru.

2

Ora 0,30. Stația Mihai Bravu. Formația de lucru a maistrului Sandu Anghel, aliniată pe peron, la intrarea în tunel, ca la gura minei („Este al doilea loc unde ceferiștii se întîlnesc cu minerii. Și primul? În tren, firește") raportează că este gata de lucru. Zece oameni proaspeți își încep noaptea de muncă. Impiegata de mișcare Emilia Enache confirmă scoaterea de sub tensiune.

În stația Mihai Bravu, în afara biroului de mișcare, a unor anexe, mai există și un laborator cu o activitate complexă privind verificarea geometriei căii (metru cu metru, 55 de kilometri de rețea plus 13 kilometri linie garaj), controlul ultrasonic al șinelor și măsurătorile topo-geo (gabarite, tasări, răsuciri etc., altfel spus al calculelor care au în vedere orice schimbare din tunel). Tot aici se prepară și soluțiile pentru efectuarea injecțiilor la infiltrațiile de apă. De această ultimă chestiune se ocupă laboranta Tudorina Zîrnă, care prepară cam 300 litri soluție pe lună. Între timp măsoară debitele de infiltrații (aflate îndeobște sub limita admisă de 5 metri pe secundă) debite care, de fapt, n-au depășit niciodată 3 metri pe secundă.

Oamenii maistrului Anghel se risipesc de-a lungul galeriei. Mulți dintre ei lucrează numai noaptea. De ani de zile, cum dau zorile, își încheie „ziua" lor de muncă. Au un ritm al lor, un fus orar propriu. Începînd din 1979, picherul de întreținere căi ferate Gheorghe Popescu n-a dormit nici o noapte. De patru ori pe lună — duminicile — este și noaptea acasă, dar asta nu-i folosește la nimic. „Lotului olimpic, cînd a plecat la Los Angeles, zice el, i-au trebuit cîteva zile bune ca să se adapteze la noul fus orar, și ați văzut performanțele...". Performanța celor de la metrou, rod al nopților acestor oameni care-și văd familiile mereu plecînd atunci cînd se culcă ei, este ziua noastră de la 5 dimineața pînă spre miezul nopții.

3

După stație începe galeria dreptunghiulară, curată, construită deschis pînă la întîlnirea cu tunelul, la km. 8 + 600. La trecerea galeriei în tunel există, ca și la poduri, un anume grad de abatere care se înlătură prin buraj. Corecția e de 6 milimetri, 3 milimetri pe un fir, 3 pe altul. Aici trenul prinde 80 km pe oră. 3 milimetri nu înseamnă prea mult. călătorul nici nu-i simte, este o clătinare imperceptibilă, dar la o cale ferată foarte bună pui paharul plin cu apă la bordul mecanicului și nu se varsă nici o picătură. Spre Armata Poporului sînt niște zone excepționale, încît proba cu paharul este o adevărată plăcere. Oamenii maistrului Anghel execută operația de buraj precis, tăcut, măsurînd în permanență nivelul corecției. Apoi, ciocanele vibratoare încep un dans nebun, opt oameni compactînd piatra sub talpa traversei. „Nu-i nimic de neglijat. La metrou trebuie să ieși așa cum ai intrat, adică teafăr", spune Sandu Anghel, amintindu-și că el, în prima zi de metrou n-a intrat ca toată lumea și a ieșit speriat. „După patruzeci de ani de căi ferate, îmi ziceam, mai marea rușinea. Coborîsem 20 de metri pe o scară metalică, printr-un fel de puț, undeva pe la Operetă, era acolo o gaură tehnologică, cînd s-a lansat prima ramă. Cînd am ieșit am priceput că omul care vine la noi numai pe asta nu trebuie s-o aibă, adică teama".

4

Urcăm în vagonetul cu motor. Tunelul ne aspiră și la 30 km pe oră, viteza maximă a drezinei, curentul pare o adevărată furtună.

Curba V-3, firul 1. La suprafață, simt nevoia acestei raportări, curba V-3 corespunde capătului străzii Dristor. Inginerul Adrian Apetrei, șeful secției Linii, tunele și construcții speciale, cunoaște Bucureștiul pe dedesubt fără hartă. Știe exact ce corespondent are în oraș fiecare punct din subteran. „Treaba aceasta o cunosc toți tuneliștii noștri. Ba unii cunosc Capitala mai bine prin tunele. Și lor le place să știe uneori ce casă, ce stradă se află în dreptul locului în care lucrează. Dar dincolo de acest fapt, va trebui să definitivăm la suprafață o zonă a noastră, pe care s-o cunoaștem, s-o protejăm, să nu ne trezim că nu mai știu care întreprindere vrea să sape o groapă sau să pună un stîlp etc.".

În stația Dristor este spălat mozaicul. Ceva mai încolo, pe tunel, la km. 10,500, inginerul Gabor Ștefănescu execută măsurători topo. Stația Leontin Sălăjan este cea mai animată din stațiile întîlnite. Oamenii șefului de brigadă Ion Zidărescu lucrează la corecția îngheabului la nivelul terasamentului. Cîțiva metri mai sus, se spală, se vopsesc geamuri „potrivit graficului". Tavanul e luat la mînă temeinic de băieți ageri, legați cu centuri de siguranță, care se strecoară prin rețeaua metalică a plafonului. Nu mai au mult pînă la venirea trenului de control.

5

Ora 4. Stația Republica. Urcăm în trenul de control, primul echipaj care leagă noaptea de zi și dă un sens concret muncii tuturor. Mecanicii Ion Stanciu și Cornel Ghinea își încep ziua de muncă verificînd traseul „la pas", cu viteză redusă, înaintea intrării primului tren de călători, și „golind" tunelele de cei aproape două sute de oameni care au pus lucrurile la punct peste noapte.

6

Ora 4,30. Stația Piața Unirii. Biroul de mișcare. Interior cochet. În afară de pupitru: monitoare, flori, grafice. Garoafele sînt singurele care rezistă la neon. Crizantemele cîteva ore, freziile, de pe o zi pe alta. Impiegata de mișcare Maria Păun a făcut cam aceeași treabă și la C.F.R. Săbăreni, numai că acolo, după o tură de noapte, nu prea simțea oboseala („aerul curat, pădurea"). Avea 14 trenuri pe tură și vorbea foarte puțin. Aici e invers, dimineața nu mai prididește cu trenurile și de vorbit, vorbește tot timpul. Are o voce calmă, caldă, de părinte care-și ocrotește copiii. Cum se împacă dimineața cu bucureștenii? „Bine. Au învățat metroul odată cu noi. Mai greu e cu cei puțin amețiți. Sînt extraordinari. Îi văd pe monitor încă de la turnicheți, cînd nu pot să bage moneda. Le vorbesc prin stație, îi iau încet, le explic, îi ajută și colega mea de la turnichet. Apoi trebuie mare grijă cu cei foarte grăbiți. În toți anii aceștia s-au disciplinat mult. Pe cei veniți din provincie îi găsești imediat. Sînt mai sfioși, pun întrebări, privesc, nu se grăbesc. Una peste alta e formidabil metroul. O lume".

7

Ora 6,45. Piața Unirii — dispeceratul central. Un perete imens acoperit de traseele metroului. Fiecare beculeț aprins e un tren. Pe oră de vîrf, 50 000 de călători pot fi urmăriți la urcare și la coborîre. Un alt perete panoramic va cuprinde panourile următoarei magistrale. Se circulă la două minute interval între Eroilor și Republica. Monitoarele oferă imaginea tuturor stațiilor, tuturor trenurilor staționate sau în mișcare, a tuturor punctelor fierbinți. Operatorii, cîte doi pe schimb, un blochist și un localist, chiar dacă nu sînt prieteni, devin. Gîndesc la fel, gîndesc cuplat. Sînt oamenii cei mai ocupați din lume la ora la care ne grăbim să ajungem la serviciu. Văd tot, aud tot și nu din curiozitate, ci pentru că asta le e meseria.

8

Ora 8. Depoul Ciurel. Inginerul Petre Stoica: „Ne-am concentrat de la început atenția asupra ramelor. Orice deranjament poate afecta călătorul. Am colaborat strîns cu proiectanții, cu constructorul și am învățat. Acum le dăm și noi idei. De fapt, prima ramă e modificată cam 80 la sută azi. Ne-am propus realizarea unei rame-laborator pentru că vrem să oferim călătorilor o prestație la nivelul investiției. Un vagon trebuie să trăiască 35—40 de ani".

Prima promoție a specialiștilor în exploatarea metroului aparține anului 1979. S-a școlit la Liceul industrial Galvani Tei, iar azi își dă categoria maximă. În general, la examenele teoretice se ajunge greu. În medie, din 125 de candidați doar 35 trec de testele medicale. Și astfel, mecanicul are moral de aviator pe supersonic. Cînd intră în stație cu 50 km pe oră crede că are 100. Două sute de kilometri parcurși la metrou sînt echivalenți cu 600 la C.F.R. La 1 km apare o stație, la 250 metri un semnal. Mai numără 30 de opriri și înțelegi totul. Marin Tărîndă a priceput treaba asta la 54 de ani după ce a trecut și pe la „aburi", și pe la „diesel", și pe la „electrică". „Ar fi fost monotonia, dacă încerc să mi-aduc aminte, spune el, dar cu atîtea de făcut, semnale, opriri, anunțuri, nici nu bagi de seamă cînd trece timpul. Și apoi îmi place cînd intru în stație. Îmi place să mă uit la oameni. La C.F.R., locomotiva e în capăt. Aici sînt cu ei".

RĂZVAN BĂRBULESCU
Fotografii de VICTOR RADULESCU

Cine are păduri va avea aur!

Dintotdeauna, Tara Vrancei ni s-a înfățișat ca o țară a fabulosului. Ca un urdiniș de bogății, ca o „gură de rai", acea „gură de rai" prin care din veac și-a prelins Miorița ciopoarele ei de stihuri, cu rostogolire strălimpede de izvor, șlefuind pietrele rimelor pînă cînd acestea s-au făcut scumpe ca diamantele. La imaginea mindrei, „bogatei" țări au concurat și literatura (vezi Cantemir, exaltînd darurile „republicii Vrancea"), și cronica, și folclorul, într-o competiție de verb, sunet, culoare care au țesut o somptuoasă imagine a ținutului. O imagine ce s-a acreditat, în care a crezut pînă la urmă și vrinceanul. Un studiu din 1947 al Ministerului Agriculturii și Domeniilor, pus sub egida „Comisiunii de cercetări pentru ameliorarea condițiilor economice și sociale din Vrancea", semnalează credința localnicului că pămîntul de sub tălpile lui „este plin de tot felul de bogății : aur, cărbune, petrol etc".

Aur, în Vrancea, nu există. Nici alte prea mari și prea nobile avuții. Munții locului, îngrămădiri detritice de materiale eterogene, dominate de gresii, își au principalele bogății (nici acelea de domeniul fabulosului !) în izvoare minerale, argile levantice, șisturi bituminoase, acumulări de pietrișuri și de nisipuri. Deci în pămîntul Vrancei s-au instalat nu atît foreze și sonde țintind spre materii scumpe (deși geologii mai au totuși aici un cuvînt de spus !), cît mai cu seamă balastiere (e drept, unele de importanță republicană), frămîntind roci bătrîne, și modeste nisipuri. A trebuit așadar, și în cazul acestui ținut, ca și într-al altora, să se opereze în imaginea moștenită niște retușuri, niște corectări niște reveniri, a trebuit pusă în funcțiune o atentă balanță a negării aproximațiilor și a confirmării faptelor exacte. Au trebuit revizuite niște capitole de geografie economică, tributare legendelor romantice, a trebuit ca aceste capitole să fie puse de acord cu geografia reală, cu resursele ei reale. Nu sînt vrîncenii chiar cei mai săraci dintre pămîntenii noștri, așa cum nici România nu-i chiar o urgisită vatră a Terrei, dar imaginea „gurii de rai" din care irump bogății în țîșnirea arteziană a trebuit — și va mai trebui — redimensionată, adusă la realism, sub izbitura nedecantată a evidențelor. Avem ca pretutindeni pe lume, resursele noastre, dar ele, ca pretutindeni pe lume, sînt limitate, cerînd o severă evaluare, o bună gospodărire, o înaltă fructificare. Și e bine că azi, luîndu-se act de această stringentă realitate, se procedează în consecință, prin măsuri ce se întrevăd radicale.

Deci să ieșim în geografia reală a Vrancei ! Să ieșim din folclor, din metaforă, și să călcăm țărîna umedă a ținutului sub dezghețul de primăvară, cu talpa goală, neocolind buruiana sau spinul care să ne deștepte din vechile reverii idilice.

Cel ce ne invită la această călătorie este Mircea Diaconu, șeful Inspectoratului silvic al Vrancei. Deci unul din oamenii care au sub grijă și păstorire o avuție reală, ridicată, și nu de ieri, la rang de potențial dinamic, atent cîntărit și grijuliu așezat în zestrea locurilor, ca într-o mare cămară gospodărească.

Să-l urmăm.

Munțele ca un răboj

Pădurile Vrancei ocupă peste 38 la sută din suprafața județului (0,5 ha pe locuitor, față de 0,35 media națională), ajungînd la peste 65 la sută în teritoriul propriu-zis al „Țării Vrancei", adică în zona depresionară și montană. Un gigant vegetal, cu multele și complexele lui probleme, adesea imprevizibile, tainice, cum imprevizibilă, tainică este și pădurea. Ca pretutindeni, problema numărul unu e și aici, dar parcă aici cu un plus de acuitate, cea a sporirii patrimoniului silvic, cerință expres formulată de secretarul general al partidului. Cine are păduri, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, „va avea aur", este nevoie deci de păduri temeinice și, adaugă Mircea Diaconu, de „păduri bune, de calitate", aurul verde avîndu-și el caratele lui, cu valori coborîte ori ridicate. Moștenirea Vrancei, din acest punct de vedere, a fost la pămînt și nu numai în planul calitativ. Despăduririle excesive practicate de vechile societăți forestiere i-au luat muntelui pielea pînă la os. Zeci și zeci de masive, cu clădirea lor arboroasă, au fost dărîmate perete cu perete, grindă cu grindă, pînă la bolta verde a celor din urmă crengi, lăsîndu-se deasupra cerul gol, ca o prăpastie de pe streașina căreia amețeai, căzînd în neant. Au căzut în neant, rămase fără scutul protector al pădurii, mii și mii de hectare, eroziunea solului fiind funest împlinită de apele care, rămase și ele fără străjeri, și-au făcut de cap. Un anume patos grăbit al „producției cu orice preț" caracteristic anilor noștri de început, a stînjenit ofensiva plantațiilor, și-așa sfioasă în epocă, accentuînd în destule cazuri declinul pădurii. Pînă nu prea demult încă mai asistam la „tăierea rasă" a unor masive vrincene și, în unele zone, la arhaicul „tîrîș" al buștenilor" în lungul unghiului de cădere al pantelor, care antrena și părăduirea lăstarelor tinere, și, mai ales, descuamarea solului, smulgerea litierei pînă la roca-mamă. Sigur, acestea sînt întîmplări care țin de trecut, ultimele două decenii le-au descalificat, punîndu-le la index, dar astfel de răni se cicatrizează greu. Specialiștii au calculat, de pildă, că numai după 30 de ani rolul hidrologic (atît de vital în acest ținut !) al pădurii tinere, ca regulator al energiilor dezordonate ale apelor, devine la fel de eficace ca și cel al pădurii mature. Restaurarea patrimoniului silvic al Vrancei și, în anii din urmă, sporirea lui a însemnat și înseamnă astfel o operație de o unică anvergură (anual, peste 1 000 de hectare împădurite !), o construcție vegetală deopotrivă vastă și nobilă, încorporînd în toate articulațiile ei acea „calitate nouă" de care ne vorbea inspectorul șef Mircea Diaconu. Se acționează, ni se spune, prin „tratamente" ale pădurii bazate pe regenerare naturală, cu întîietăți acordate soiurilor de înaltă valoare, adică molidului, bradului, laricelui („larix decidua"), stejarului, paltinului, cireșului. E ținut sub strașnică veghe raportul dintre împădurire și exploatare, ultima neputînd să-și aproprie decît un procent cu 10 la sută mai scăzut decît prima. Tot sub aprigă veghe silvică e ținut și fondul forestier, fond care trebuie să fie „acoperit în permanență de vegetație", astfel ca vechile răni să nu mai recideveze. Toate acestea înseamnă eforturi, un volum uriaș de eforturi, care, transcrise în cifre, se constituie ca un omagiu întors celor ce le-au făcut. Anul trecut, producția silvică valorică a județului a fost de 100 de milioane de lei, cu 24 de milioane peste plan, exportul a însumat 16 milioane, cu 4 milioane peste prevederi, beneficiile au atins 34 de milioane, cu 8 milioane mai mult decît sarcina stabilită. S-au mai recoltat, de sub umbra codrilor Vrancei, și vreo 1 000 de tone de furaje, 106 tone de plante medicinale (plan : 55 de tone), 25 de tone de miere (de două ori și jumătate obligațiile planului), cifre sub care, la fel, se află eforturi, depuse de oameni pentru care nimic din ceea ce constituie o valoare, sau o promisiune de valoare, nu trebuie scăpat din raza fructificării.

Marea ofertă a micilor fructe

Reținem, din cifrele prezentate de inspectorul șef Mircea Diaconu, încă două : 1 192 de tone de fructe de pădure recoltate și prelucrate în 1984 (față de 760 stipulate în plan) și 1 600 de tone de fructe prevăzute în sarcina anului '85. Fructele sînt preluate prin 59 de puncte de achiziții deschise în ocoalele silvice ale Vrancei și prelucrate — — adică transformate în pulpe și sucuri — în Centrul de fructe de pădure din Panciu.

Continuăm discuția la Panciu, avîndu-l ca interlocutor pe șeful centrului, tînărul inginer Costică Buciuc.

Ne aflăm într-o incintă industrială nu mare (o hală și cîteva spații anexe), dar modern echipată, cu instalații frigorifice apte să congeleze 40 de tone de fructe în 24 de ore (din cele 1 192 de tone de roade ale pădurii, circa 800 sînt livrate în stare proaspătă olienților din țară și de peste hotare) și cu instalații care prepară anual 60 de tone de sucuri naturale concentrate, deci vreo 2 milioane de sticle cu băuturi răcoritoare. Smeura și afinele, cătina și cireșele negre, mugurii de brad și de molid, fragii și murele și floarea de soc, culese de țăranii din satele trăitoare în umbra pădurilor, se transformă aici în valoare, inclusiv în valută. Lucrul acesta nu se întîmplă de prea mult timp. În 1981, cînd Costică Buciuc descindea în Panciu ca inginer stagiar, Centrul era doar o haltă, un punct de tranzit, colectînd fructele și livrîndu-le la export. O mai veche reticență, ca să nu-i spunem dispreț, față de rudele mai sărace (aparent mai sărace, decretate astfel din nepricepere, din necunoaștere !) ale roadelor din livezi și grădini a primit atunci, în '81, o primă ripostă, grație unor specialiști care i-au demonstrat netemeinicia și grație, ține să precizeze inginerul Buciuc, revistei „Flacăra", campaniilor ei în favoarea fructelor de pădure și a sucurilor extrase din ele. Drept care Centrul s-a dezvoltat, s-a modernizat, și nu prin cine știe ce cheltuieli (centrala lui termică se hrănește cu cărbuni-brichete, de zece ori mai ieftini decît aburul, iar apa caldă trebuincioasă proceselor tehnologice este asigurată în timpul verii de panouri solare), și-a dublat și și-a întreit beneficiile, inclusiv pe plan valutar. Au mai fost și alte reticențe, a mai fost și teama că mult prea gingașele fructe care sînt smeura sau afinele își vor pierde din calități, dacă nu cumva se vor pierde cu totul, în circumstanța unor masive și lungi transporturi din colțuri de codri spre Centrul din Panciu. O atentă organizare a fluxului transportului a amendat și această teamă. De la Nereju, satul cel mai îndepărtat al Vrancei, pierdut sub munți, și pînă la Panciu, sînt zece puncte de achiziții. La 6 seara, cînd încep să coboare din munți culegătorii Nerejului, mașina care trebuie să preia recolta este acolo ; o preia și, după cel mai tîrziu șase ceasuri, e la Panciu, după ce a vizitat și celelalte nouă puncte de achiziții de pe traseu. Răstimp prea scurt ca să vateme în vreun fel calitatea fructelor.

Dar cît din fructele pădurilor Vrancei colectează și prelucrează Centrul din Panciu ? Cît, să zicem, din cătina care inundă coastele și costișele dealurilor și munților, revărsîndu-se pînă-n sate, pînă-n șanțurile șoselelor, se transformă în sucuri ? O socoteală făcută de un specialist, acum cîțiva ani, în „Flacără", propunea ca o cifră posibilă, la scara țării, 6 000 de tone de cătină, recoltabilă în principal din patru județe : Vrancea, Buzău, Bacău, Prahova. În Vrancea, la ceasul de față, se recoltează și se prelucrează anual în jur de 200 de tone de cătină. Dar numai cu tehnica și capacitatea tehnică de care dispune acum, socotește inginerul Buciuc Centrul ar putea să primească o cantitate de trei ori mai mare. Posibilități de desfacere a produselor ar fi ; numai Brașovul a comandat vreo 200 de tone de suc de cătină, preparabil din 300 de tone de fructe.

Și de ce nu dezvoltați producția ? — întrebăm. În cazul cătinei, și nu numai al ei, vine răspunsul, e de notat dificultatea recoltării. Fructul e greu de desprins din spinii ce-l înconjoară, e anevoie și de găsit, căci pădurea nu-i ca grădina, rînduită ca o vitrină ; cel mai vajnic culegător nu poate strînge mai mult de patru-cinci kilograme pe zi. O mai vie stimulare a acestei trude ar duce, desigur, prin înmulțirea culegătorilor, la depășirea celor 200 de tone anuale de cătină, dar pînă atunci...

Pînă atunci mai e de meditat și la alte probleme. Smeura, afinele, murele răsar doar în „spațiile luminate" ale pădurii, după tăieri. Și cum tăierile de arbori, conform tehnologiilor în vigoare, sînt „succesive", rugurile de smeură ori de mure păstrează, fatal, aceeași regulă, fructele maturizîndu-se „succesiv" la distanțe de timp, în cuprinsul uneia și aceleiași zone. Culegătorul recoltează rapid o primă șarjă, apoi așteaptă, se învîrtește în jurul fructelor crude încă, privește în toate părțile, își caută umbra. S-ar impune, e de părere șeful Centrului, ca acolo unde fructele se află, „în areal", bucurîndu-se de toate condițiile dezvoltării, să se delimiteze suprafețe care, timp de 4—5 ani, să fie excluse operațiilor de împădurire, spre beneficiul smeurei ori al afinelor. Foloasele silvice n-ar scădea, dimpotrivă. Un metru ster de lemn pentru celuloză valorează, livrat la export, 10,5 dolari, pe cînd 1 tonă de smeură a fost plătită anul trecut cu 500 dolari. Și, în plus, prețul lemnului e constant, oscilațiile lui prin ani au fost minime, pe cînd cel al smeurei crește vertiginos. În '83 a fost de 350 de dolari per tonă, anul trecut de 500, anul acesta se vestește de 600.

...Probleme, frămîntări, căutări, evaluări și reevaluări atente a tot ceea ce înseamnă — sau numai făgăduiește — o avuție ori o resursă de avuții. A măsura cu scumpătate ce ai și a fructifica la modul major ce rezultă din măsurare se impune, la ceasul de față, ca un comandament de maximă importanță, decisiv pentru ridicarea tuturor zonelor țării la dezvoltare și înflorire. Oamenii Vrancei, alături de toți oamenii României, fac din acest comandament — înscris la loc de onoare în hotărîrile Congresului al XIII-lea al partidului — o chestiune de conștiință și o rațiune de muncă și viață ce nu va întîrzia să-și aducă dobînda.

ILIE PURCARU

Un almanah

„Fost-am omul pădurii / Și nu m-o mîncat lupii" — spune cunoscutul cîntec maramureșean însă exact același efect asupra cititorilor îl are și lectura „Almanahului pădurii", editat de revista „Viața Românească". Bănuim din capul locului că acest almanah are succesul de public al cîntecului pomenit pentru că a nu distinge unicitatea lui în avalanșa de almanahuri de tot soiul (unele de soi rău) care au invadat micile fortărețe de tablă, sticlă și hîrtie din stațiile auto, a nu intui din prima clipă seriozitatea, competența, ingeniozitatea, entuziasmul, umorul și bunul simț cu care s-a lucrat la „Almanahul pădurii" este similar întrutotul cu a nu vedea pădurea din cauza copacilor. Îndrăznesc chiar să afirm că după „Istoria pădurii românești" a lui C. C. Giurăscu, „Almanahul pădurii" este atît prin amploare cît și prin profunzime unul dintre cele mai serioase argumente ale originii trans-silvane ale spiritualității noastre („Ce este marea pentru elini este pădurea pentru sufletul Românilor" — Ioan Alexandru), o carte în adevăratul înțeles al cuvîntului care ne reamintește încă o dată că vechile ținuturi românești erau cunoscute în istorie ca **țări de pădure.** Cele peste 200 de semnături fac din „Almanahul pădurii" o spirituală campanie de împădurire a acelor zone ale vieții noastre cotidiene intrate în eroziune (asemenea solurilor defrișate irațional), transformînd astfel știința silviculturii într-o adevărată cultură a științelor silvice. Atît de bogată este această carte, fabuloasă asemenea codrului românesc și imprevizibilă prin ingeniozitate, încît însăși noțiunea de **almanah** se înnobilează salvîndu-se din compromisul în care a adus acest gen literar proliferarea fără egal a diverselor trusturi de divertisment poluant, entropic, curat smog literar. În violent contrast cu acestea, „Almanahul pădurii" este o demonstrație de înalt profesionalism.

Iată cîteva subiecte spectaculoase (luate în ordinea inversă a paginilor) : 150 de rețete de homeopatie naturală ale lui Mihai Neagu Basarab, echipele de fotbal „Stejaru" Gruiu și C.I.L. Sighet la fel de optimiste ca și colegii lor de la Nottingham Forest Football Club, 70 de pagini de curiozități și enigmistică în care umorul lui Ion Băieșu nu e întrecut decît de cel al rememorărilor numite „De la plutărit la... operetă", al careurilor silvice (desigur, Toma Michinici), al cugetărilor vînătorești și curiozităților forestiere de tot felul. Așadar cam o sută de pagini de divertisment care garantează succesul comercial al culegerii.

Dar almanahul mai are pe lîngă acestea încă 300 de pagini de divertisment superior care pot delecta rafinamentul și inteligența oricărui om de spirit : o analiză pertinentă a nuvelei „Ochi de urs", mitologia pădurii românești și civilizația lemnului (M. Olos), un inteligent „jurnal silvestru" al unui tînăr critic literar, analiza încitantă a fitomorfismului Columnei lui Traian și a Monumentului de la Adamclisi, pagini despre pădure semnate de istorici și geografi alături de studii științifice de ultimă oră despre genofondul autohton, industrializarea lemnului, vînătoare și pescuit, parcuri naționale și salmonicultură, învățămînt silvic și perspectivele ecosistemului forestier, „Toate înflorind din mila / Codrului, Mării Sale". Desigur și literatura este la ea acasă, mai mult decît atît, „Almanahul pădurii" poate fi considerat ca **o primă istorie forestieră a literaturii române** de la Eminescu pînă în prezent (Traian T. Coșovei, Denisa Comănescu, Elena Ștefoi etc.).

Almanahul beneficiază în plus de ilustrațiile pădurosului Florin Pucă, grafician care dă un adevărat spectacol însumînd peste 200 de desene deși, probabil dintr-o eroare, numele lui nu figurează alături de redactorii acestui adevărat unicat cultural : Gh. Pituț și A. Paniș.

Oricum, spectaculoasa inițiativă a „Vieții Românești" trebuie să devină tradițională împrumutînd puterea de regenerare a frunzei verzi, astfel încît, parafrazînd proverbul, să putem spune : Codru-i frate cu „Viața Românească".

ION ZUBAȘCU

Poet militant comunist, gazetar, descoperitor de talente

Niculae Stoian:

„La mine e vorba de un altruism organic"

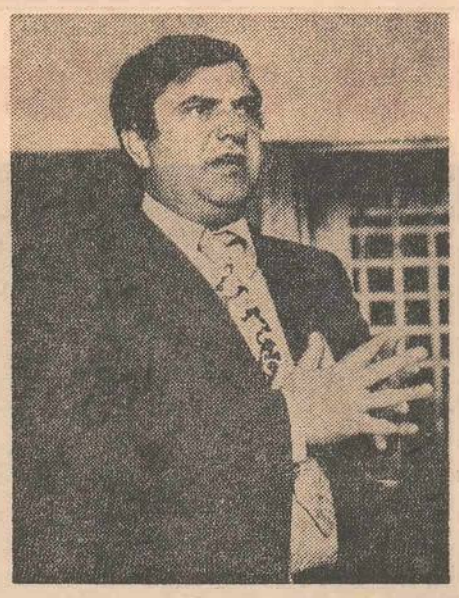

— V-ați născut cu 50 de ani în urmă (permiteți-mi, în numele colegilor mei, mulți dintre ei pînă mai ieri și ai dumneavoastră, să vă spun „la mulți ani") într-un sat de la poalele Vlăsiei din marginea dinspre București a Bărăganului. Ați urmat o școală profesională, după care ați frecventat Școala de literatură „M. Eminescu" într-o serie în care figurau, printre alții, Nicolae Labiș, Ion Gheorghe, Gheorghe Tomozei, Doina Sălăjan, Lucian Raicu, Mihai Negulescu și alți scriitori care contează și azi printre valorile noastre literare. Apoi, ați lucrat în cîteva redacții printre care și revista FLACĂRA, absolvind în paralel Facultatea de limba și literatura română din București. Nu vi se pare curios drumul pe care l-ați parcurs în viață Niculae Stoian ?

— De loc ! În fond, n-am făcut de fiecare dată decît ceea ce, prin vocația mea, s-a cerut de la mine și ceea ce eu însumi am simțit ca o necesitate imperioasă. Este adevărat că în parcurgerea acestui drum sînt cîteva etape distincte, prima fiind ucenicia la începuturile **Luceafărului**, de la fondarea sa din 1958 și pînă în 1966, iar cea de a doua, proba pe care a trebuit să o dau pe cont propriu ca șef de publicație la **Viața studențească** în anii 1966—1974. Travaliul, tot în funcție de necesități, la alte reviste și la cotidianul **România liberă** s-a înscris, ca să zic așa în cursul vieții curente al unui om de presă cu largi deschideri de orizonturi.

— Există vreun moment din acea perioadă de care vă simțiți mai legat ?

— Din primele două perioade amintite aș reține ca momente importante pentru formarea și biografia mea privilegiul de a fi colaborat ani îndelungați cu cel mai mare animator de viață literară din perioada postbelică, mereu regretatul Mihu Dragomir. Comună pentru cele două perioade, ca și pentru anii din urmă este implicarea mea cu toată devoțiunea și, se pare că în multe cazuri și cu discernămîntul necesar, în descoperirea și afirmarea unor talente, azi scriitori și gazetari de primă mînă. Din constelația de foste stele fără nume a **Luceafărului**, la a căror strălucire pe orbita literaturii am contribuit și eu i-aș aminti fie și numai pe cîțiva poeți, de la Adrian Păunescu și Constanța Buzea la Dumitru M. Ion și Grigore Arbore.

— Sînteți unul dintre scriitorii cu o autentică priză la real. În ce măsură v-a ajutat această cultivare a realului la scrierea poeziei dumneavoastră, la tot ce ați așternut pe hîrtie de-a lungul timpului ?

— Priza la real vine la mine dintr-o profundă convingere civică. În fapt, toată activitatea mea nu e decît aceea a unui militant comunist care a lucrat în egală măsură ca poet, gazetar, promotor de tinere talente, animator de presă și viață culturală. Mijloacele de acțiune mi le-am ales în funcție de scopul urmărit, de eficiența acestuia. Poeziile mele nu sînt adesea decît sublimări ale realului, trăiri nemijlocite care s-au făcut VERS, ca să-l parafrazez pe marele Poet.

— Poezia dumneavoastră este mai diversă decît se crede îndeobște. Spun asta deoarece unii vă consideră numai autorul unor poeme manifest, agitatorice, care trebuie recitate în locuri vaste, unde mulțimile să le asculte și să se cuprindă de avîntul unor fapte mărețe. Dar cine vă parcurge pe îndelete volumele nu poate să nu-și dea seama că există și altfel de poezii în ele, aducînd mai mult a „cîntec șoptit", creionînd grațios peisaje, exprimînd stări sufletești strief intime, fiind adevărate miniaturi lirice. Cum se împacă astfel de tendințe atît de deosebite ?

— Observația dumneavoastră pornește într-adevăr de la o anumită realitate a scrisului meu, mai pregnantă îndeosebi de la cel de al treilea volum tipărit, respectiv **Pietre de rîu.** La impunerea acestei ipostaze prioritare de poet tribun am contribuit în primul rînd eu, care am considerat că într-o anumită epocă, vocația predilectă trebuie să fie poezia politică. În ceea ce privește „cariera" mea de poet, ea a început cu aceea de recitator, și încă unul de anvergură.

— Chiar așa ?

— Închipuiți-vă un tînăr cocoțat pe umerii a doi colegi care domina cu vocea sa Piața Victoriei, fără microfon, recitînd în fața a mii de oameni în drum spre defilare lunga prelucrare poematică **Inima lui Danko.** Ca poet, pentru care trăirea nemijlocită reprezintă factorul inițial, nu pot lăsa nescrise, „neexprimate", implicit unele „jertfe intime" cum le-am numit într-o recentă poezie. Este adevărat că unul din versurile mele de tinerețe definește „entuziasmul drept postura mea firească". Dar pentru a-mi respecta acest crez a trebuit adesea să mă leg de catargul corăbiei, ca legendarul Ulise. Cele două tendințe la care vă referiți se împacă în măsura în care ele se întrepătrund și în viață, viața mea neavînd nimic de ascuns, nimic boem sau morbid.

— Nu se poate nega faptul că sînteți un poet al clipei, chiar și cînd e vorba de o simplă notație lirică, ea înregistrează ceva supus trecerii. Nu ați aspirat niciodată să depășiți efemerul ?

— Nu aș vrea să fiu polemic, dar la mine trecerea clipei s-a vrut întotdeauna un horațian „carpe diem". Apoi, să nu uităm goetheanul „clipă rămîi", cum îndrăzneam și eu să-mi intitulez o poezie de tinerețe închinată strălucitului demiurg de oțeluri Ștefan Tripșa de la Hunedoara. Am însă impresia că vizează întrebarea dumneavoastră, absența din poezia mea a unor construcții ample, pesemne de tip filosofic. Tentativa aceasta nu e străină de mine și, dacă viața îmi va mai da răgazul, sper să realizeze și niște sinteze lirice.

— Faptul că nu le-ați realizat pînă acum, nu se explică prin marea dragoste cu care vă dăruiți tuturor, cu o generozitate ieșită din comun și care vă îndeamnă să vă „inflamați", să vă aprindeți pentru orice cauză socotită importantă ? Sînteți un mare risipitor !

— Ba bine că nu ! Cu zece ani în urmă, dacă-mi dați voie să mă explicitez printr-o strofă din poezia **Anul 40**, conchideam : „Dar la întîiul semn nicicînd nu preget / Stindard să-mi fac din cauza oricui / Chiar dacă pentru mine nici un deget / Acela n-ar mișca la rîndul lui". E vorba deci de un altruism organic, intim, care nu se vrea recompensat. Odată, un prieten îmi reproșa elanul pe care-l depuneam la promovarea unui anumit talent, spunîndu-mi că eu nu fac nici cît o ceapă degerată pentru persoana respectivă. Ei și, i-am replicat, pe mine mă interesează talentul lui, nu ce gîndește el despre mine. Timpul mi-a dat dreptate : chiar dacă respectivul confrate nu s-a arătat deloc îndatoritor față de mine.

— Cu aceeași generozitate care a devenit proverbială ați schimbat adeseori destine, ați propulsat în arena literară și publicistică numeroși tineri care — să nu vă supărați — v-au luat-o uneori înainte, poate că și uitînd, cum menționați, de cel care le-a fost mentor. Cu ce sentiment îi priviți azi ?

— Stimate coleg, aș putea repeta și eu cuvintele unui scriitor care, după ce descoperise un mare talent afirma, dacă țin bine minte, că nu știe dacă va rămîne ca scritor în istoria literară, dar ca profet în mod sigur. Profețiile și profesiile mele, ca să invoc titlul unei rubrici susținute de mine ani la rîndul chiar în paginile acestei reviste s-au confirmat, din fericire, după cum mai aminteam, în zeci și zeci de cazuri. Fiindcă i-am amintit mai înainte pe cîțiva dintre poeții susținuți la **Luceafărul**, n-aș vrea să-i uit pe cei de la **Viața studențească**, adică pe Nicolae Dan Fruntelată, Tudor Octavian, Marius Tupan, Mircea Florin Șandru, Ion Predoșanu, Teodor Bulza, Ion Cristoiu, Virgil Simion, Octavian Știreanu, Ion Buduca și încă mulți alții. Cum îi privesc azi ? Cu un justificat sentiment de mîndrie, mai ales cînd unii dintre ei sînt și ei mentori de gazete, afirmîndu-se astfel și ca făcători de presă. Iarăși, dacă timpul mi-ar îngădui, dacă ar avea răbdare cu mine, ar merita să scriu o carte intitulată eventual **Poeții cînd erau tineri.** Cît de pasionantă ar fi urmărirea unor traiectorii !

— Mai aveți și alte aspirații pe plan editorial ?

— Desigur. Aș vrea să i se facă dreptate lui Mihu Dragomir, publicîndu-se o ediție critică în „Biblioteca pentru toți". Un alt poet complet uitat, din care s-a editat un singur volum selectiv în perioada postbelică dar de la care au rămas în manuscris volume întregi este Nicolae Crevedia, fără a cărui operă poetică poezia noastră contemporană suferă. Ca să nu mai vorbesc de unul din rapsozii cei mai devotați ai epocii noastre Victor Tulbure, care a adunat și tradus un vast material poetic aparținînd unor autori străini care au dedicat versuri poporului nostru de-a lungul întregii sale istorii. Din păcate, un asemenea volum nu-și găsește încă editorul. Nu mă pot reține să nu remarc că printre cărțile care celebrează victoria asupra fascismului nu se anunță un volum de același autor care are pe deasupra meritul de a fi luptat contra fasciștilor, cu arma în mînă, la Păuliș. Nu-mi rămîne decît să-i urez ca 60-ul de ani ciți a împlinit în această săptămînă să-l preschimbe în 90 ca tatăl său. Poate va găsi înțelegere la editorii de mîine.

— Rămîneți, în continuare, un om curios. Eu vă cer să-mi spuneți care vă sînt aspirațiile editoriale iar dumneavoastră îmi vorbiți despre cele ale altora. Nu vă dezminți faima de om generos, Niculae Stoian ! Dar să trecem la altceva. Sînteți un excelent făcător de gazete. Prezența dumneavoastră s-a cunoscut pe oriunde ați trecut. Dar pentru mulți numirea dumneavoastră la Urzica în calitate de redactor șef a fost o surpriză. Ce are a face Niculae Stoian cu umorul ? spuneau ei. Dar iată că Urzica arată cu mult mai bine ca odinioară. Care e explicația ?

— Surpriza nu a fost mai mică pentru mine. Explicația schimbărilor care încep să se simtă e la îndemîna oricui răsfoiește revista. Va remarca în primul rînd apariția unor nume noi, atît în literatură cît și în grafică. Revista nu mai e mărunțită în cuvinte goale și anecdote ieftine. Satira și umorul sînt cauze generale ale literaturii și nu apanajul unor pretinși inițiați de la periferia culturii. Marele efort pe care-l facem acum e asigurarea unui fond de colaboratori de calitate. În plus, am avantajul că de cîteva luni principalul meu colaborator, redactor șef adjunct e un profesionist al domeniului, dramaturgul și prozatorul Tudor Popescu. Pentru mine, etapa **Urzica** nu e deloc ușoară, dar sper să nu mă fac de rîs tocmai acum, la bătrînețe.

— Ați trăit o tragedie zguduitoare. Versurile dumneavoastră mai recente, pe care le cunosc, au înregistrat această sfîșiere lăuntrică, dar în același timp au înfățișat și o posibilă cale de salvare. Cum de ați găsit un reazim cînd pentru altcineva ar fi însemnat un dezastru definitiv ? Îmi cer iertare că vă-ntreb așa ceva, dar mi s-ar fi părut nefiresc să mă fac că nu știu nimic...

— Dragul meu, e o întrebare pe care aș fi preferat, desigur, să nu mi-o pui. Dar cum din păcate nu sînt singurul care uneori, din motive și întîmplări stupide, trebuie să treacă printr-o asemenea situație limită, nu o pot ocoli. Fiul meu, Nicolae, proaspăt inginer, soț și tată exemplar, a murit în condiții tragice, cum spuneam, în urma unei întîmplări stupide. Reazimul de a depăși această catastrofă l-am găsit tocmai în bărbăția și neînfricarea cu care a înfruntat moartea. Toată literatura eroică citită de mine, toate faptele de excepție pălesc în fața tăriei sale umane. Tatăl, ca și poetul îi sînt încă datori memoriei sale în privința relevării atitudinii lui eroice.

— În definitiv, care vă e „fondul principal de sentimente", Niculaie Stoian ?

— Liric, l-am definit într-un volum care poartă acest titlu. Dar ca să conchidem, aș putea spune că este exact acela care a rezistat din răspunsurile de mai sus.

GEORGE ARION ■

Profil

Laurențiu Profeta

Ultima operă a acestui compozitor, poartă titlul **Povestea micului Pan**, scrisă pe libretul lui **Eugen Rotaru** — după **Matthew James Barrie.** Ea se joacă cu „casa închisă" la Opera Română din București și poartă următoarea dedicație : „Dedic această lucrare corului „Voces Primavera" ; de cîte ori îl ascult am impresia că muzica este a opta minune a lumii". Cred că cele de mai sus, ca și muzica acestei opere, din care — după ce o ascultă — copiii îi fredonează cele mai multe dintre arii, îl caracterizează cel mai bine pe Laurențiu Profeta, muzician și om de mare sensibilitate. În ciuda celor aproape 60 de ani (i-a împlinit la 12 ianuarie 1985), el a rămas tînăr prin tot ceea ce face și creează. L-am cunoscut prin 1951, la Sinaia, la Casa de Creație a Uniunii Compozitorilor. Era singur, stătea ore întregi, gînditor, la fereastră, oamenii se bucurau de soare și de promenadă, dar el gîndea întruna... Și, cînd nu era la fereastră, „muncea" pianul, de îți călca pe nervi ! Cînta de zeci de ori aceeași temă (o țin minte și azi !), dar după atîta toceală, a ieșit o melodie frumoasă, temă principală a unui balet pe care l-a terminat mai tîrziu. Această stăruință asupra unei singure melodii este, poate, primul atribut al întregii creații a lui Profeta, deoarece nu-mi amintesc ca vreodată să fi dat din mînă o lucrare pe care să nu o cizeleze la maximum, asemeni unui valoros șlefuitor de diamante, care se apleacă migălos, asupra produsului ce urmează să-l finiseze.

Sentimentul dragostei, ca și poezia de valoare, sălășluiește, de asemenea, în toate opurile compuse de-a lungul anilor. Fie că este vorba de lucrări dramatice pentru copii, ca baletul **Prinț și cerșetor** (1963), libretul de **Ionel Hristea** și **Oleg Danovski**, sau oratoriul **Întîmplarea din grădină** (1958), versurile de **Cicerone Theodorescu**, ori de recenta premieră de la Opera Română, pe care am mai amintit-o, **Povestea micului Pan** ; fie că este vorba de cantate sau de alte lucrări simfonice, de muzică corală, în care splendida sa melodică a fost integrată cu ritmuri moderne, ori — în sfîrșit — de muzica așa-zis „ușoară", în care compozitorul a adus un suflu plin de prospețime și noutate, el scriind un anume tip de șansonetă românească. Totul, indiferent de genul căruia îi aparține lucrarea, este făcut cu seriozitate și dăruire exemplară.

Într-un autoportret recent, publicat în suplimentul „Scînteii Tineretului", compozitorul declara : **„Am dorit să dăruiesc acestei epoci esențiale, o operă durabilă".** Să ne gîndim puțin la aceste cuvinte. Ce este mai efemer, de cît însăși creația de muzică ușoară ? Astăzi se naște și mîine se uită, alte melodii iau locul celei de ieri. Și iată, stilul plin de **profunzime** al muzicii „ușoare" scrisă de Profeta se îngemănează perfect cu două capodopere ale literaturii române, **Cîntecele țigănești** ale lui **Miron Radu Paraschivescu** și celebra, deja, **Repetabila povară** a lui **Adrian Păunescu**, poeme care — sigur — vor dăinui în istoria scrisului nostru literar ; nu mă îndoiesc că și muzica lui Profeta, scrisă după aceste versuri, va avea aceeași soartă, căci, iată, au trecut mulți ani de cînd aceste partituri au fost create și ele se cîntă, se cîntă, mereu... Este adevărat, nu ca șlagărele de la „balul de sîmbătă seara", dar ele au locul lor în orice concert serios de muzică ușoară românească. Și acestea sînt doar două din exemplele care atestă că o muzică, zisă ea chiar „ușoară", atunci cînd este scrisă serios, poate avea un caracter de durabilitate. Ce să mai spunem despre baletul **Prinț și Cerșetor**, sau despre **Povestea Micului Pan ?** Liniile melodice și dramatismul acestor lucrări, le fac durabile nu numai în timp, dar și în spațiu, deoarece primul titlu va împlini curînd 21 de ani de existență pe scena Operei Române din București,

Într-adevăr, preocuparea pentru o cît mai înaltă exigență artistică, pentru căutarea și aflarea unui limbaj și a unor mijloace noi de expresie moderne, dar atenție ! **pe înțelesul marelui public !** poate duce — în mod sigur — la succesul de timp al lucrării, de mai mică sau de mai mare întindere : cu condiția ca actul de creație să fie sincer, luminos sau dramatic, izvorît din necesitatea firească a creatorului de a comunica cu marea masă de ascultători. Și, Laurențiu Profeta a reușit în aceste încercări spinoase, dar pline de splendoare ; a reușit, tocmai ținînd seama de nevoia de solidaritate perpetuă între generații, între părinți și copii, între optimiști și pesimiști, între oameni mai volubili, sau mai rezervați ; tocmai de aceea, Laurențiu Profeta a rămas un optimist, cu o operă — credem noi — **durabilă !**

CLAUDIU NEGULESCU ■

Ora exactă

Nici un ceas de pe turnuri nu arată
ora exactă

Toate sînt niște ceasuri cu ore foarte
vechi

Limbile lor despre alte vremi s-au
obișnuit să vorbească

Minutele pentru alte iubiri

Li se scurg de pe cadrane perechi.

Iar turnul cetății — o mînă de piatră

Pe care o țîșnește pămîntul

La întrebarea : „Cît e ceasul, vă rog?"

Dar numai cu legănat după bătăile
inimii

În marile piețe, sînt turnul cu ceas
și cu gong

Care arată ora exactă.

ION ENACHE ■

atelier literar

de G. Dumitrescu

S.I. Rotaru: În versuri, o invazie de uscăciune livrescă, intelectualistă, care le anulează orice vibrație. (Ceva, în „Împreună", „Pasărea Phoenix", „Aripi de zid"). Ar putea fi un indiciu că ispita eseului și a criticii literare cîștigă teren în mod decisiv. Ceea ce se confirmă, dealtfel, și în „Senzații" și „Sadoveanu", demersuri de bun augur spre alte orizonturi ale vocației grafice.

V. Păun: Mai degrabă la „Suplimentul Scinteii tineretului".

Hirondelle: Unele semne, încă timide, incerte („Frig", „Visul", I, „A cîncea scrisoare", „Între fire de iarbă"). Să vedem, în continuare.

N. Ardeleanu: Pagini inegale, cele mai multe, convenționale, modeste; cîteva, oarecum mai răsărite, mai aproape de poezie (deși încă insuficient finisate): „Țara Moților", „Mă leagă", „Colindătorul".

D. Perva: Semne bune acolo unde lucrurile se desfășoară în lumină, lămurit, coerent, și unde cultul „găselnițelor" nu alunecă în confuz și aberant (adică, mai ales, în „Grandomanie"). Să vedem ce mai urmează. atît pricina întîrzierii răspunsului, cît și ipoteza telefonică).

D. Bradu: Premise convingătoare ale unui eventual drum spre poezie. E cazul să insistați, fără a neglija necesarele pregătiri adiacente pentru un asemenea drum. (Rețineți, însă: la tipografie nu putem prezenta decît texte dactilografiate!).

M.M.C.: Nu sînt de adăugat lucruri noi (cel mult doar că finalul de acum e destul de confuz).

Felicia: Nici o schimbare, din păcate. Același delir interminabil, obositor, aceeași incapacitate de a exprima, de a formula, de a comunica, etc. (Cunoașteți, dealtfel, de mult, părerile noastre). Ponderea funciară a incomunicabilului este și așa uriașă. Iar nobleța, eroismul, „nebunia" poetului (a creatorului de artă, în general) se află tocmai aici, în inversunarea sisifică, neistovită, de a ataca la nesfîrșit această lespede inexpugnabilă a singurătății umane, de a o eroda, de a prospecta în fel și chip mijloacele de a-i impuțina teritoriul, în numele oamenilor și în beneficiul lor. A încerca să deturnezi sensurile nobile ale acestei misiuni printr-un cult al „misterului" (artificial și bovaric), a-ți popula paginile cu „impenetrabili" sfinxi-șori de hîrtie gofrată și cu enigmuțe cît mai ostentativ „etanșe", e, în fond, o strădanie în afara poeziei, dacă nu chiar subintelectuală. Faceți un test simplu și edificator: căutați un cititor al textelor dv. (unul singur, măcar!) la care să puteți observa o reacție pozitivă, să vedeți că, adică, versurile dv. îl tulbură, ori dacă nu, îl limpezesc, îl colorează în roșu sau în alb, îl fac să zîmbească, să clipească mai des, să se bucure, ori să se întristeze (nu ne referim, desigur, la reacțiile negative indirecte: perplexitate, plictiseală, enervare), mă rog, să vedeți că se întîmplă **ceva**. Dacă nu se întîmplă nici o reacție, înseamnă că „substanța" dv. (grafică) e inertă, inaderentă „în gol", fără folos pentru nimeni. Și-n acest caz, dacă, totuși, mai păstrați undeva un fior ori o atracție pentru poezie (ceea ce n-ar fi de mirare, nici fără temei!) atunci ar trebui s-o luați de la început, simplu și sincer, fără „regie" și artificiu moftologic. Spuneți, de pildă, „vine, vine, primăvara"... și lăsați-vă invadată de această simplă, naivă bucurie elementară. Aici e poezia, începutul ei (de cînd lumea!...).

Moiu Bebe, Ioan Ciuciu, Alex. Maier, I. P. Gurghianu, G. Rus, Blanche, Simona Pap, D. Șerban, Ada Karenni, Mihu Toader, P. Banciu, Cornelia State, E. Vernescu, M.S. Nacșu-Birlad, M. Novăcescu, C. Bogos, Marian C., Andreea Scarlat, Cr. Balog, Mioara Diaconu, S. Voicu: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

GRANDOMANIE

sînt un excentric recunoscut
uneori îmi leg cravata tristeții
cu nodul din gît
la cămășile albe
ale filelor nescrise
adorm pe linia ferată
în timp ce un tren
îmi intră pe-o ureche
și iese pe cealaltă
asemeni sfaturilor mamei
într-o zi i-am spus sărutmîinile
doamnei venus din millo
aș vrea să pescuiesc
în lacul dumneavoastră de unghii
ori
asemeni unui bun amic
să mă spinzur de umbra unui cireș
ca pe un cadran
limba să îmi cadă vertical
pe cifra șase
doar se va găsi
cineva să spnuă
iată un om și jumătate

DAN PERVA

CUVINTE

Se umplu foile treptat,
arcurile vehicolului imaculat
scîrțîie, cabina se apleacă
și mă uit la îmbinarea
ciudată de basculantă
și de salvare
ce se încarcă tacticos
cu tot felul de cuvinte
și le varsă apoi într-un ochi de mare.
Secundele trec încet,
liniștea aerului e zgîriată de poet,
fiecare scrie ce vrea, pentru fiecare.
Fiecare citește propria lui carte
îngrădit în secreta sa parte
a planetei
și toți stau deodată
într-o imensă structură
cu mormanul cuvintelor ajuns
de la pămînt pînă la gură

CONSTANTIN BUICIUC

GLAS PENTRU TUDOR VLADIMIRESCU

Curge noaptea ca un rîu albastru,
Iarba bate clopoței în cer;
Luna-ntreabă un bătrîn sihastru
De stejar cu frunza-n dungă ieri:
— N-ai văzut în trecere pe lîncă,
Prin păduri, prin văi, prin munți, călări
Umbre de panduri cu flinta lungă,
Mai ales, un șoim plutind pe zări,
Pe un roib cum rar mai vezi pe lume,
Cu potcoave care lasă-n glod
Urme-adînci ca ploile în spume,
Spintecînd pămîntul ca pe-un rod?
Luna tace, nu răspunde încă,
Ca un suflet năpădit de dor,
Lunecă pe drum de zare-adîncă,
Vîntul ce mai buciumă spre zori.
— Spune iarbă, unde e Pandurul,
Calul nărăvaș și pintenog,
Flinta grea ce instela azurul,
Iataganul, corn de inorog?!
Vine-o voce, parcă de departe,
Din pămînt prin gură de fîntîni,
Nu din viață, poate nici din moarte,
O clătește vîntul prin salcîmi;
Iarba o alintă, o tot mînă
Jiu-nvolburîndu-se prin ploi,
O îngînă un caval la stînă,
— Tudor n-a murit, trăiește-n noi!...

ION CRAIOVA

NATURA MOARTA ȘI RUG

Fantomatică silueta mea se strecoară
printre lucruri și oameni
crispată
cu grijă să nu le atingă
mă lovesc de multe ori de imagini
ce-mi biciuiesc sterilitatea
mă apropie pentru o clipă de revers
copaci cățărîndu-se nerăbdători
către cerul promis
într-o fantastică irupție
galben-roșiatică
nu știu nu știu să mă-nchid în cuvinte
vorbele mele cad seci
ca niște pietre grecoaie
sufocînd mutilînd frunzele
cădere repetată cădere
către pămînt.

DORIS CAVADIA

DACĂ VĂ PLACE

Prieteni tineri
v-ați opus
intruchipărilor dezarticulate ale
războiului
— „Guernica" lui Picasso —
În fața unui posibil dezastru
știți să vă trageți oboseala de pe fețe
ca mușamalele vechi de pe mese
și să invitați ideile nemuritoare
la tratative.
Iar în zilele calme de pace
dacă vă place Beatles
fără nici o supărare
magnetofonul cu banda
ca un fular peste gură
iese afară în zăpezile de altădat'.

VICTOR ANTONIE

Fragmente critice

Cronica unui devotament

Zece ani cu Marin Preda (C.R., 1985) nu este cartea unui scriitor profesionist. Autorul ei, Savu I. Dumitrescu, a fost soferul editudii **Cartea Românească** și, în această calitate, a stat timp de zece ani alături de Marin Preda. Povestește, acum, întîmplări din viața marelui prozator, aduce date despre familie, reconstituie circumstanțele morții și notează propriile observații despre personalitatea „șefului său", cum zice respectuos autorul. Este cronica unui devotament uman impresionant și istoria fragmentată a unei descoperiri. Trimis să lucreze la editura **Cartea Românească**, abia înființată, șoferul Savu I. Dumitrescu este temător, șovăielnic, nu știe dacă trebuie să fie mulțumit sau nu. Ceilalți soferi îl ironizează și-i strecoară ideea că noul șef (Marin Preda) e sucit, intratabil și deloc darnic. Noul angajat are însă prilejul să constate că directorul său se poartă bine, nu-l jignește, nu-l insultă, nu abuzează de timpul său liber. E, dimpotrivă, atent cu el, îl consultă în chestiuni practice, îi cere opinia despre evenimentele politice, îi zice „nea Tecu" și „Don Dumitrescu", mai tîrziu, cînd are mari necazuri în familie, îi face confesiuni... Marin Preda nu-i, nici pe departe, omul rău de care auzise: „Sînt fericit că am avut ocazia să cunosc îndeaproape un asemenea om. Știu că a fost iubit de mulți oameni, că unii nu l-au înțeles sau nu l-au respectat îndeajuns. Eu am învățat încet-încet iubirea pentru Marin Preda și pot contrazice pe oricine ar spune că n-a fost un om bun și generos. Am fost de multe ori martorul unor întîmplări emoționante care dovedesc tocmai asta și cred că e păcat să nu fie consemnate".

Savu I. Dumitrescu prezintă, desigur, un Marin Preda anecdotic, amator de ciorbă acrită cu zeamă de varză, mămăligă fierbinte cu ouă și unt, pui la ceaun cu mult mujdei de usturoi, cîrnați țărănești de porc, omletă cu cașcaval, sarmale, prețuitor de vinuri seci și fumător de Kent.... Tot de la el aflăm că prozatorul prefera costumele de culoare deschisă și că își iubea mult copiii. Nu este risipitor cu banii, dar nu-i nici zgîrcit. Îi plac icrele și șampania franțuzească. La masă, povestește cu haz și, cînd are timp, se întinde mult la vorbă cu prietenii. De Crăciun vrea să audă guițat de porc în curtea casei și, cînd ritualul țărănesc este încălcat, prozatorul se supără. Paginile despre sacrificarea purcelului sînt cele mai amuzante din carte. Preda vrea să dea băieților săi (Niculae și Alexandru) o idee despre obiceiurile românilor și roagă, în acest sens, pe șoferul editurii și pe mecanicul Costel State să-i cumpere un purcel. Purcelul este cumpărat și „achitat" (notează Savu I. Dumitrescu) în liniște în curtea casei de pe strada Pictor Romano. Preda este supărat, pentru că, explică el, ce-i aia să înjunghii un porc de Crăciun și porcul să nu guițe deloc ?... Al doilea an, Savu Dumitrescu și Costel State vin mai bine pregătiți în întîmpinarea obiceiurilor rurale la care ține atît de mult orășeanul Marin Preda: „În ziua stabilită m-am întîlnit cu Costel la ora 7 în fața spitalului Colțea. Eu aveam sculele de înjunghiat și măcelărit, și el a venit cu arzătorul, cheia, furtunul și garnitura. La șapte și un sfert eram la șeful acasă. Doamna ne-a deschis poarta și după ce ne-am schimbat în haine de lucru am trecut la treabă nu înainte de a-l face atent pe Costel :

— Vezi că lu dom' Preda îi place să audă porcul țipînd, nu ca rîndul trecut, de i-ai luat maul imediat.

— Bine, nea Savu, lasă pe mine !

Cum l-am pus jos, nea Costel l-a și înțepat într-un picior. Atunci să fi văzut gălăgie ce făcea porcul ăla, de luase cartierul foc de guițatul lui. După ce l-a lăsat să guițe, l-a executat fără șovăire. Atunci dom' Preda a deschis geamul și ne-a zis :

— Așa, mă băieți... ori e Crăciun, ori nu e ! Cine are taie, cine nu....".

După ce fac curat la locul de muncă, șoferul și mecanicul participă la pomana porcului, beau „țuică coaptă", mănîncă șorici și carne prăjită în tigaie, iar la urmă sînt „onorați substanțial" de soția prozatorului. Prozatorul participă la această petrecere, se simte bine, povestește și ascultă întîmplări povestite de alții. E modul lui de a fi, nu-i place „inteligența-snob", nu este înfumurat, găsește totdeauna o formă de comunicare cu oamenii din afara profesiunii sale. Nu-i totdeauna vesel și nici n-o ține numai într-o petrecere. Cînd scrie, este tăcut, îndepărtat, uită de timp, șoferul îl așteaptă patru ore la Mogoșoaia, apoi pleacă spre editură, prozatorul își amintește de ceva, cere șoferului să întoarcă mașina, a uitat ceva, coboară numaidecît... și stă încă patru ore și scrie... Savu I. Dumitrescu notează cu respect toate acestea și are față de șeful său o admirație dublată de frumoasă, sinceră iubire omenească. E supărat că unii oameni invidioși îl vorbesc de rău și-l calomniază prin gazete...

Personalitatea lui Marin Preda este, de bună seamă, infinit mai complexă decît a observat-o șoferul său devotat. Omul anecdotic, cu vorba buruienoasă, este dublat de altul, serios, grav, cu un simț neobișnuit al tragicului, obsedat de cărțile sale... Acesta este absent în **Zece ani alături de Marin Preda.** Dar trebuie să înțelegem că Savu I. Dumitrescu este de bună credință și nu vorbește despre ceea ce nu știe. El a cunoscut un mare scriitor și depune acum o mărturie de dragoste și devotament, în stilul și cu posibilitățile lui narative.

EUGEN SIMION ■

O medalie (pentru) Nichita Stănescu

Un gest emoționant — și aproape neașteptat de frumos și cald pentru această primăvară mereu amînată — mi-a bucurat, acum cîteva zile, sufletul.

O mînă de prieteni, în primul rînd numismați — în frunte cu **Ion Dogaru, Ion Donoiu** și **Tudorică Stancu** (inginer-șef la Monetărie) — au avut minunata idee de a ne restitui chipul lui Nichita Stănescu, într-o **medalie** de bronz. Pe aversul ei — chipul tînăr al marelui poet, adică Sinele văzut de Sine, cum ar fi numit Stănescu acest „autoportret (datat) 1980" — iar pe revers, cîteva cuvinte pentru dragoste și nemoarte : „În memoria lui Nichita Stănescu — 1984 — Din partea prietenilor numismați". Ce înconjur dau aceste cîteva cuvinte și cui ? Unui Pegas, simbol al Cîntecului și Poeziei, încă de dinainte de Pindar, pînă la „Președintele Baudelaire", la geniul Ipoteștilor și al urmașului său, geniul ploieștean, și genialul nostru confrate, căruia am avut privilegiul să-i fim contemporani.

Dar privind acest Pegas, nu putem să nu ne amintim deodată ce amplă mitologie și cîte adîncuri filosofice lansează și construiește — mai ales în **Noduri și semne** — Nichita Stănescu în jurul legendarului patruped. Coboară și urcă în și din sa sau alunecă în „iarba înroșită" (metaforă ce ne amintește marile petrarchisme : „zăpadă înghețată", „florile ard"), încît ar fi suficientă atare deschidere pentru un întreg studiu pe această temă în poezia Stănescului (știu că, în taină, cineva se afla deja la jumătatea acestei cărți).

Așadar, acum cînd **Nichita împlinește** 52 de ani — acum, de 31 martie, cînd încă primăvara nu și-a aruncat înspre noi semințele — el ne îmbrățișează cu privirea-i caldă, pătrunzătoare și senină, cu dragostea și prietenia lui, dintr-o efigie nepieritoare. El care avea ca nimeni altul, în vremile noastre, cultul prieteniei, primește acum, încă o dată, o parte din roadele ei și ale acestui cult („A face cîte ceva pentru cuvinte iar restul pentru oameni").

Doar o parte... Mai sînt atîtea care nu vor înceta să se ivească în bronz ori pe infinita filă a limbii românești pe care el a slujit-o și îmbogățit-o atîta. Atîta — încît Poetul să nu moară decît odată cu EA :

LA MULȚI ANI, NICHITA STĂNESCU ! AVE !

„Calul **tău** saltă pe două potcoave..."

CONSTANTIN CRIȘAN ■

P.S. — Aflu, cu aceeași nemărginită bucurie, că minunații prieteni-numismați ai lui Nichita Stănescu se pregătesc să bată și efigia marelui Marin Preda. O așteptăm, cu tot dragul, așa cum cred că o așteaptă mii și mii de cititori.

Digresiuni

Roma și barbaria (I)

1.

Am înțeles cîndva, într-o călătorie în India, că sînt un incorigibil european, că misterul culturilor orientale mi-a rămas străin; din toate șansele pe care le-am avut de a mă inicia cît de cît în tainele lor m-am ales, am impresia, cu cojile, ratînd miezul. N-am găsit drumul spre punctul unde adevărul scapă complet de pitoresc și de banalitățile solemne, unde nu mai ai nevoie nici de ghid, nici de tratate; privești un idol grosolan de piatră și afli din tăcerea lui totul. Din fericire, am avut onestitatea să-mi azvîrl caietele pline cu însemnări din India într-un sertar în care nu umblu, lăsîndu-le să se prăfuiască acolo. Nu le-am recitit niciodată și, probabil, n-o voi face decît în ziua cînd mă voi hotărî — dacă mă voi hotărî vreodată — să povestesc fără menajamente cum se poate rata o ocazie unică.

Dar să fiu sincer: nici prin „spirit european" nu pot spune cu ușurință ce trebuie să înțeleg. Tot gîndindu-mă la Elada, am fost o vreme înclinat să cred că europeanul s-a definit prin încercarea Renașterii de a-i împăca pe Homer cu Biblia și pe Apolo cu Christos. Apoi m-am văzut nevoit să recunosc că simplificam, că lucrurile sînt mai complexe. Între altele, nu poți fi un veritabil european fără a fi urban, în sensul Urbei, al Romei. Iar de aici pînă la gîndul că războiul Troiei s-a mutat, secole mai tîrziu, sub zidurile Romei n-a mai fost decît un pas, pe care l-am făcut în cele din urmă, spunîndu-mi chiar că acest al doilea război a fost într-o privință și mai decisiv pentru soarta Europei, dat fiind că în joc se afla acum ceva și mai important decît frumusețea și că taberele erau altele.

2.

De o parte se găseau Urbea, civilizația, dreptul, istoria; o istorie care ridica ziduri, construia șosele și statornicea norme juridice, încercînd să limiteze nedreptatea; o istorie care credea în statui și în rostul statuilor, în cetate și în rostul cetății. De cealaltă parte, se găsea barbaria. Ea nu ridica statui, pentru că nu credea în ele. Nu construia șosele, pentru că drumurile ei fiind mereu altele n-avea rost să le pietruiască. Se mulțumea să ridice colbul sub copitele cailor. Avea norme juridice, dar minime, simple, ușor de aplicat. Tratatele sînt grele, nu pot fi purtate sub șa. Și nu era timp de ridicat tribunale. Istoria era purtată în corturi, iar dreptatea, cîtă exista, se împărțea tot în corturi.

De fapt, cele două tabere reprezentau două feluri de a închipui eternitatea care de la începutul istoriei s-au suspectat și s-au temut reciproc. Prima casă construită în locul primului cort a fost, în plan simbolic, o înfruntare dintre Roma și barbarie. După care povestea s-a repetat. O eternitate a zidurilor sta față în față cu o eternitate a vîntului. O eternitate a statuilor, cu o eternitate a norilor. O eternitate a șoselelor pietruite, cu o eternitate a prafului care plutește în văzduh.

3.

Închid ochii și-mi imaginez cum arăta Roma antică atunci cînd zilele îi erau numărate.

Urbea tremură. Privește cerul. Se adună nori de furtună amenințători. Fulgerele spintecă bolta. Pînă și cerul e barbar. Vechile vremuri, cînd Jupiter comanda furtunile și seninul, s-au dus. Acum ochii lui Jupiter s-au holbat în orbite. Simte presiunea timpului și înțelege că alți zei îi vor lua locul. Bacchus, beat, doarme într-un șanț. De cînd barbarii dau tîrcoale pe porțile Romei o ține într-o beție mereu. Se teme de luciditate. Numai de n-ar putrezi într-o noapte marmura! De aceea, cum se trezește puțin, își pipăie mădularele. Slavă viței de vie, e încă întreg! Și se îmbată din nou. Vrea să uite ce se va întîmpla cînd vor intra barbarii în Roma. Îi vor astupa, probabil, gura cu țărînă. Și vor trece atîtea toamne pline cu struguri copți, fără el! Ce trist e să fii zeu într-o Romă asediată. Venus, în schimb, nu mai doarme de cîteva secole. De cînd s-au auzit răcnetele barbarilor undeva dincolo de zidurile Urbei. De-atunci, cum țipește are un coșmar. Că ea, zeița dragostei și a frumuseții, va fi transformată în tîrfă în corturile barbarilor. Și că la miezul nopții, barbarii beți de victorie și de dorințe o vor lega de un copac pentru ca toată tabăra să se distreze. Apolo se plimbă îngîndurat, bîntuit de amintiri. Pe vremuri, avea un sanctuar la Delfi. Cîte secole au trecut oare de-atunci? Le-a pierdut șirul. În vremea aceea îi privea și pe romani ca pe niște barbari. Apoi s-a consolat cînd a fost adoptat ca zeu la Roma. A acceptat dreptul învingătorului de a se prosterna la picioarele zeilor celor învinși. Prin el, Grecia își lua revanșa. Dar acum Apolo știe că noii tulburători ai calmului său sînt intoleranți. Au zeii lor, nu vor adopta zeii romanilor. Lira îi va fi zdrobită pentru ca să nu se mai audă decît cîntecele învingătorilor.

Dar barbarii? Ca întotdeauna, barbarul e viguros, incult și ros de complexe. E timid și agresiv în același timp. Zidurile Romei îi dau insomnii, îl irită, îl ofensează, dar îl fac și să ezite. Nu, nu e încă momentul să se arunce asupra pradei. Chiar dacă zidurile sînt măcinate de timp, există prestigiul lor. Și împotriva unui prestigiu e mai greu de luptat decît împotriva unui zid. Legendele apără ele Roma.

4.

Spusă așa, povestea are avantajul de a părea simplă. Numai că ea eludează păcatul originar al Europei și implicit al spiritului european, simplificînd altfel și idealizînd Roma. Spiritul juridic, da. Șosele, da. Ziduri, statui, da. Însă, în materie de nebunie sîngeroasă s-au descoperit puține lucruri după succesorii lui Tiberiu. Deci, care Romă? A martirilor uciși în arenă sau a Cezarilor care ridicau sau coborau degetul? A poeților și filosofilor omoriți ori alungați, cît mai departe de zidurile Urbei, sau a împăraților proclamați zei? Care Romă, pentru a putea spune apoi: care Europă? Întrucît există o Europă a celor arși pe rug și alta a Inchiziției. Una a lui Goethe și alta a lagărelor de concentrare. Una a trestiei gînditoare și alta a rațiunii umilite. Una care a umplut muzeele și alta care a umplut cimitirele.

OCTAVIAN PALER ■

7. Scrisul din fiecare noapte

În așteptarea răspunsului, tînărul, la început jenat să apară în public, ieșea pe înserat pe malul Someșului, apuca prin pădurea satului Iușca, de peste apă, și hoinărea cu gîndurile la viitor, pînă cînd, în una din zile, nimeri pe drumul vechi al Prislopului, unde este reperat de Macedon Cercetașul, care alergă după dînsul și nu-l slăbi pînă nu le păși pragul. Nevasta a umplut numaidecît masa cu tot ce aveau mai bun în casă, apoi au venit cei ai cercetașului și alți vecini dornici să-l revadă pe domnișorul Liviu. Și, din vorbă în vorbă, de la pahar la pahar, s-a încins o căldură sufletească, reinviindu-se trecuții ani în care s-au avut atît de bine împreună. N-aș putea preciza pe care anume dintre ei l-a zărit Liviu ingenuncheat și sărutînd glia strămoșească, însă, pe fiecare dintre ei îl privea ca pe un Atlas sprijinind pămîntul cu umerii și asigurînd viața lumii prin belșugul pămîntului.

Noaptea, tîrziu, l-au petrecut cu mare alai pînă la intrarea în Tradam, de undè, pe ulițele singuratice, nici măcar un cîine nu l-a mai lătrat. Ajuns acasă, a aprins lampa apucîndu-se să scrie pînă în zori ca sub efectele unei străfulgerări, așternînd pe hîrtie prima formă din care avea să răsară romanul care l-a proiectat în fruntea prozatorilor români. Era în 11 august 1910 și, deși inițial își intitulase filele „Zestrea", pentru că de acolo pornea, patru ani mai tîrziu, la 29 iunie 1914, le-a botezat definitiv „Ion". Zilele acelea Liviu a fost într-o adevărată euforie a creației, uitînd pînă și de întîrzierea unui răspuns de la București cu atîta nerăbdare așteptat. Apoi cenușiul zilelor s-a abătut din nou asupra lui, ajungînd la exasperare.

Era revoltat împotriva împărăției habsburgice și, deopotrivă, indignat de comportarea celor care îl dăduseră legat autorităților maghiare. În acea perioadă de timp, printre românii transilvăneni se răspîndise tentația trecerii oceanului (și rude de-ale noastre au trecut atunci), în primul rînd împinși de abuzurile regimului budapestan și numai în al doilea rînd cu pricini de natură economică. Liviu sesizase acest fenomen care avea să-l preocupe doar cîteva zile mai tîrziu, în cursul vizitei pe care a făcut-o la Beclean însoțit de tata. Părintele considera de obligația fiului ca, anterior oricărei hotărîri, să asculte și sfaturile bătrînului unchi Simion Moldovan, deși acesta refuzase să scoată măcar un zlot în zilele de criză prin care trecuse nepotul la Gyula. S-au dus într-o zi de duminică și au rămas pînă seara la taifas. Spre mirarea lui, Liviu află de la onorabilul cărturar, care i-a și arătat cele spuse, că ziarul „America" din Cleveland îi publicase toate bucățile literare apărute în revista „Luceafărul". A fost o clipă dramatică în care prin mintea tînărului a străfulgerat ideea emigrării. Bătrînul l-a ascultat cu răbdare, apoi l-a sfătuit cu multă energie să-și asume toate riscurile și să plece, dar nu în America, ci la București, unde avea datoria să-și continue scrisul în limba maternă și să ajungă scriitor român. Pentru a fi și mai convingător, avarul de pomină Simion Moldovan, poreclit Crăcul, a scotocit prin sertarele mesei lui de scris și i-a înmînat nepotului Liviu cîteva sute de coroane. Și tatăl și fiul au rămas cruciți de gestul fostului memorandist. Sorții însă fuseseră aruncați și Liviu a făgăduit să înfrunte orice pentru a ajunge din nou la București. Întradevăr, în ultima zi a lunii august, a sosit la Brașov unde a izbutit să obțină un bilet de trecere valabil pentru opt zile de la poliția locală și, în dimineața zilei de 1 septembrie, a pășit din nou pe peronul Gării de Nord.

— De această dată, Liviu s-a stabilit definitiv în capitala României. Deși era o trecere semilegală.

— Dispunînd de banii primiți de la bătrînul unchi Simion, primul gînd i-a fost visul de mult nutrit: scoaterea unei reviste beletristice care a și apărut la 15 septembrie, sub titlul „Scena". Avea ca ortac pe Mihail Sorbul, deja notoriu dramaturg prin piesele apărute în paginile diverselor reviste și mai ales în „Convorbiri critice". Cel mai surprins a rămas profesorul Mihail Dragomirescu. Pe de-o parte pentru neașteptata eliberare a ardeleanului care îi scrisese din Gyula că va mai avea multe luni de petrecut în temnița maghiară, iar pe de alta, pentru posibilitățile financiare care îi îngăduiau să scoată o revistă, bine știind că tînărul nu dispunea pînă atunci nici de mijloace pentru traiul cotidian. Chiar în paginile **Jurnalului** lui Liviu Rebreanu, recent apărut, (pag. 176—177), acesta a sesizat suspiciunile profesorului Dragomirescu care s-ar fi exprimat dubios despre proveniența banilor cheltuiți pentru scoaterea revistei „Scena".

„La ordinea zilei sînt însă amintirile lui Mihalache, publicate în „Rampa". În ele vorbește despre mine cu o răutate atît de crudă cum rar s-a pomedit. Nu numai că spune că am fost virit patru luni la Văcărești după cererea guvernului unguresc, dar adaugă că m-am întors foarte curînd cu o aparență nesărăcăcioasă, adică vrea să spună plătit de unguri. Murdăria aici e, cînd el știe că m-am întors cu banii trimiși de el, că și pe urmă un răstimp m-a întreținut aproape numai el... (...)

Ieri am fost furios. Am scris un articol răspuns lui Mihalache. Pe urmă m-am răzgîndit. Toate sînt inutile. Trebuie să las încă lucrurile așa. Explicațiile vor veni mai tîrziu, cînd va fi mai multă liniște în jurul meu. Acuma am nevoie de un răgaz de reculegere... Voi plăti odată și eu tot, tuturor".

— De ce oare Liviu Rebreanu nu a putut să recunoască nici în sinea lui proveniența banilor cu care a fondat revista „Scena"?

— Totul a mers bine pînă la mijlocul lunii octombrie, cînd, după o cronică dramatică publicată de Liviu Rebreanu la piesa „Modelul" al lui Henry Bataille, tradusă în românește de publicistul George Ranetti, aceasta, considerînd jignitoare recenzia directorului revistei „Scena", a ripostat deosebit de dur într-un articol apărut în ziarul „Epoca", datat 15 octombrie 1910, plasat chiar în pagina întîi, coloana a doua, intitulat „Cine mă injură?"

Efectele articolului nu s-au lăsat îndelung așteptate, trecînd ca o vijelie peste improvizația publicistică „Scena", a cărei apariție a și încetat la 15 ianuarie 1911.

— Nu a încetat însă activitatea literară a lui Liviu Rebreanu care își continua asiduu și tenace scrisul sistematic de fiecare noapte.

— Au urmat zile foarte grele pentru Liviu Rebreanu, pentru care primăvara noului an ajunsese atît de dificilă, încît l-a îndemnat pe Emil Gîrleanu să-i scrie prietenului său Caton Theodorian, rugîndu-l să-l găzduiască pe Rebreanu: „pe care l-am găsit în Cișmigiu, dormind pe o bancă, fără casă, fără masă și fără măcar parale în buzunar".

Din Ardeal, familia îi scria mereu, între altele sora Miți-Maria, îi comunica evenimentul adunării „ASTREI" la Dej, unde surorile Rebreanu participaseră în calitate de membre ale corului reunit din Năsăud. Sora îi comunică amănunte despre serbările desfășurate la Dej, stăruind asupra momentului cînd fata a fost prezentată lui George Coșbuc, spunîndu-i poetului că este fiica lui Vasile Rebreanu, fost coleg de clasă și de gazdă pe cînd erau elevi la Năsăud; bardul și-a amintit foarte vag îndepărtatul trecut evocat de frumoasa fată.

Urmărind itinerariul lui Rebreanu din primăvara anului 1911, aflăm despre angajarea lui ca secretar literar al Teatrului Național din Craiova, al cărui director fusese numit în aprilie scriitorul Emil Gîrleanu.

— În realitate, Liviu Rebreanu nu îndeplinea numai funcția de secretar literar, era un factotum în activitatea teatrului, făcînd traduceri de piese străine, întocmind afișele spectacolelor, administrînd și controlînd toate sectoarele teatrului. El și Emil Gîrleanu au editat revista-program „Teatrul".

— Pe la începutul lunii iulie, Liviu Rebreanu avea să cunoască pe femeia destinului său: Fanny Rădulescu, absolventă a conservatorului din București în anul 1907. Venise să se angajeze la teatrul din capitala Olteniei, debutînd pe scenă în spectacolul „Rapsodii" al lui Victor Eftimiu, în seara de 9 octombrie 1911. Cităm dintr-un articol al autorului „Rapsozilor", publicat în revista clujeană „Steaua" nr. 11 din noiembrie 1970, p. 14—15: „La Teatrul Național din Craiova, autorul lui „Ion" a cunoscut pe actrița fruntașă a acestui teatru, Fanny Rădulescu, cu care s-a căsătorit și care i-a arătat o dragoste și un devotament neobișnuit..."

De fapt, Fanny Rădulescu nu era o actriță fruntașă pentru că, bunăoară, în reportajul ziarului beletristic „Rampa" nr. 1 din 16 octombrie, relatînd festivitățile deschiderii teatrului, numele ei nici n-a fost măcar menționat, precum nu va fi nici pozitiv considerat în numeroase alte cronici dramatice ale presei, în speță revista „Ramuri".

— Probabil din această cauză Liviu Rebreanu s-a considerat oarecum dator să intervină, redactînd el însuși anumite relatări despre spectacolele în care evolua viitoarea lui soție, cu aprecieri dintre cele mai elogioase.

— Este cunoscut devotamentul cu care Liviu Rebreanu s-a atașat de soția sa încă de la începutul cunoștinței lor. Fricțiunile care au intervenit ulterior cu conducerea teatrului craiovean s-au datorat în bună măsură tocmai acestui neobișnuit atașament, dar, în același timp, cronicile soțului deveniseră un stimulent real pentru talentul ei și poate că numai datorită strădaniilor lui de a-i cultiva calitățile Fanny Rebreanu a ajuns societară la Teatrul Național din București.

Popasul craiovean al cuplului Rebreanu a durat pînă la 1 mai 1912, cînd Liviu Rebreanu s-a angajat redactor intern la ziarul „Rampa" condus de N. D. Cocea, în toamnă putînd s-o plaseze și pe Fanny la teatrul bucureștean.

AURELIAN TITU DIMITRESCU ■

Spectacolele Operei

● În cadrul Festivalului național „Cîntarea României", recitalul **Voci tinere** va reuni luni 1 aprilie (ora 18) pe sopranele Mihaela Geantă-Grăjdean de la Filarmonica din Iași și Cristina Soreanu de la Teatrul muzical din Brașov.

● Eleonora Enăchescu va cînta rolul titular din **Lakmé** marți 2 aprilie (ora 17). Pinkerton va fi Nicolae Bratu iar Nilakantha — Dan Zancu. Dirijează Constantin Petrovici.

● Miercuri 3 aprilie (ora 18) în **Freischütz** de Weber dețin rolurile principale Eugenia Moldoveanu, Marina Mirea, Dan Zancu și Corneliu Fănățeanu. La pupitru Constantin Petrovici.

● **Lacul lebedelor**, veșnic tînărul balet al lui Ceaikovski, într-o distribuție aleasă în reprezentația de joi 4 aprilie (ora 17): Carmen Angheluș, Ștefan Bănică, Mihai Spiridonescu și Viorel Berinde. Conducerea muzicală o va avea dirijorul Petre Sbârcea de la Filarmonica din Sibiu.

● Tot Ceaikovski vineri 5 aprilie (ora 18). De data aceasta însă e vorba de admirabilele „scene lirice", cum le-a numit compozitorul, cuprinse sub titlul de **Evgheni Oneghin**. Sub bagheta dirijorului Constantin Petrovici, vor cînta Lucia Becar, Elena Simionescu, Rodica Mitrică, Lucian Marinescu, Florin Diaconescu, Pompei Hărășteanu. În debuturi de rol Mihaela Agachi și Corneliu Fănățeanu.

● Matineul de sîmbătă 6 aprilie (ora 11) va fi cu **Bărbierul din Sevilla**. Almaviva va fi interpretat de Ștefăniță Lascu; Rosina — Marina Mirea, iar Figaro — de Emil Iurașcu. Debutează Ștefan Teodorescu în Don Bartolo și Teodor Ciurdea în Don Basilio. Dirijează Constantin Petrovici.

● Sîmbătă seara (ora 18), **Tosca**. Vor cînta Lucia Țibulease (Floria Tosca), Ionel Voincag (Cavaradossi) și Nicolae Urziceanu (Scarpia). La pupitru Cornel Trăilescu.

■ În urmă cu aproximativ două luni ne scria din Urşi, comuna Leleasca, judeţul Olt, **Gheorghe Simionescu**, exprimînd dorinţa tuturor consătenilor săi de a se prelungi pînă în satul lor traseul autobuzului care venea de la Slatina. Ne face plăcere să publicăm o nouă scrisoare sosită din acelaşi sat : „Imediat după publicarea rîndurilor noastre în revista Flacăra din 18.01.1985, autobuzul a început să vină regulat în comună. Dorim să transmitem mulţumirile locuitorilor celor şapte sate ale comunei Leleasca celor care ne-au ajutat să avem o legătură permanentă cu reşedinţa judeţului nostru".

■ **Viorica Neghină din Bucureşti,** (str. Vicina nr. 2, bl. 29, sc. 2, ap. 59, sector 5), om al muncii în cadrul Întreprinderii de construcţii metalice şi prefabricate, ne cerea sprijinul pentru obţinerea transferului la Întreprinderea prestări servicii Bucureşti într-un post corespunzător pregătirii sale profesionale, de electrician. La sesizarea făcută de revistă, Ministerul Construcţiilor Industriale ne înştiinţează că biroul executiv al Consiliului oamenilor muncii din cadrul I.C.M.P. Bucureşti a aprobat transferul petentei, în interesul serviciului, la Întreprinderea prestări servicii Bucureşti.

■ **Grosu Constantin** din oraşul Piatra Neamţ, str. V.I. Lenin, bl. 74, ap. 77, este electromecanic la secţia CT-2 Bacău, punctul de întreţinere al Staţiei C.F.R. Piatra Neamţ. Rîndurile sale trimise redacţiei sînt ale unui om supărat : „În ziua de 17 februarie a acestui an, la clubul Complexului C.F.R. din Piatra Neamţ s-a ţinut concursul de şah şi tenis de masă dotat cu Cupa „16 Februarie". Eu, fiind ceferist încă din anul 1962 şi iubind foarte mult şahul, am vrut să particip la acest concurs. Dar organizatorii concursului au refuzat, să mă înscrie, motivînd că, deşi lucrez la punctul de întreţinere Piatra Neamţ, îmi iau retribuţia de la Secţia CT-2 Bacău, al cărui membru de sindicat sînt. Aş vrea să nu fiu înţeles greşit, nu-mi pare rău după încă un premiu, pe care eventual l-aş fi putut cîştiga, cum am mai cîştigat de atîtea ori, dar am aşteptat acest concurs cu bucuria de a juca într-o adevărată competiţie sportivă".

■ Scrisoarea următoare, purtînd 19 semnături, ne reţine tot în domeniul sportului. Este vorba de o mînă de iubitori ai jocului cu balonul rotund, care se prezintă încă de la primele rînduri : **„Jucătorii echipei de fotbal Viitorul — Hotărani"**, din satul cu acelaşi nume, comuna Fărcaşele, judeţul Olt. „La sfîrşitul lunii ianuarie — ne scriu ei, printre altele — s-a stabilit la nivel local ca echipa să participe în campionatul judeţean de fotbal ca reprezentantă a comunei, care s-o şi sprijine de acum încolo. Numai că sprijinul promis se tot amînă ba luni, ba joi, materialele sportive s-au învechit şi campionatul a bătut la uşă, iar noi v-am trimis această scrisoare cu speranţa că numai aşa vom fi auziţi şi efectiv sprijiniţi să devenim o echipă puternică despre care sperăm că se va mai auzi !"

■ **D.P.M.O.S. — Bucureşti, Oficiul forţe de muncă :** „Ca urmare a scrisorii tovarăşului Ilie Dumitru din Bucureşti, str. Lunca Bradului nr. 4, bl. 6, ap. 73 sector 3, care a solicitat sprijin în vederea repartizării în muncă a soţiei sale Ilie Ileana, vă informăm că la data de 20 februarie a.c. a fost repartizată la Institutul Proiectări pentru Industria Uşoară — I.P.I.U.

■ În luna ianuarie a acestui an, **un grup de oameni ai muncii de la I.A.C.S.I.M. — Antrepriza nr. 2 Berceni** ne scria că, începînd din luna aprilie 1984, li se reţinea, conform legii, o sumă de bani drept garanţie. Ţinînd cont de faptul că atelierul în care lucrează încheia fiecare lună cu marfă vîndută şi încasată, deci cu planul realizat, ar fi fost normal ca garanţiile să fie restituite la sfîrşitul lunii. Cu toate că formele necesare au fost întocmite la timp, oamenii n-au primit înapoi sumele respective pe perioada 1 aprilie — 30 septembrie 1984. Ca urmare a acestei sesizări, primim răspuns de la **Serviciul personal, învăţămînt, retribuţie al I.A.C.S.I.M. Bucureşti :** „În urma analizei efectuate la Antrepriza nr. 2, s-a constatat că documentaţia de restituire a diferenţei de 20% nu a fost predată, deoarece nu erau stabilite realizările la condiţiile de restituire, conform legii, ele fiind în curs de finalizare la ora actuală. S-a trasat ca sarcină de serviciu restituirea diferenţei de 20% la data de 31 martie 1985". Încă nu s-a împlinit anul... Dar, mai bine mai tîrziu, decît niciodată !

■ În anul 1978 în **satul Bistricioara** din comuna Ceahlău, judeţul Neamţ, localitate cu peste 1 000 de locuitori, a fost dată în folosinţă o cofetărie. Lună de lună, această mică unitate îşi îndeplinea şi depăşea planul, spre satisfacţia celor care avuseseră această iniţiativă şi spre şi mai marea satisfacţie a celor mici, clienţi statornici ai localului. Comportarea ireproşabilă a gestionarei Maria Tomescu atrăgea tot atît cît şi bunătăţile cu care ea avea grijă să-şi aprovizioneze unitatea. Numai că, la sfîrşitul anului trecut, cofetăria a fost desfiinţată, autorii acestei hotăriri fiind, după cum ne scriu foştii clienţi, nişte tovarăşi de la U.J.C.C. Neamţ Pe bună dreptate, semnatarii scrisorii se întreabă : care a fost motivul pentru care a fost desfiinţată o unitate comercială care mergea foarte bine şi le era de mare folos tuturor ?

■ **Maria Sîrbu din Brăila** locuieşte într-un apartament proprietate personală **(Calea Galaţi nr. 72, bloc H, sc. 1, et. 2, ap. 9).** În vara anului 1982, I.J.G.C.L. a efectuat lucrări de zugrăvire a blocului solicitînd de la cei 6 proprietari ai apartamentelor din clădirea respectivă cîte 2 400 lei. Neprezentîndu-li-se nici un fel de documentaţie, familiile au refuzat să plătească şi s-a ajuns la judecată. Expertiza tehnică a constatat că s-au trecut la plată o serie de lucrări care nu fuseseră executate, aşa că suma s-a redus la jumătate. Acum cîteva luni, s-a cerut din nou de la locatari suma de 288 lei de apartament, pentru „lucrări urgente". Oamenii au plătit imediat. Din păcate, cei care au încasat banii au uitat că e vorba de „lucrări urgente". „Nu ştiu ce s-a făcut cu aceşti bani, nu ni se dă nici o explicaţie — ne scrie petenta — şi, ca omul păţit, se întreabă dacă nu li s-au cerut cumva nişte bani pentru lucrări ce nu se vor efectua vreodată.

■ La scrisoarea adresată redacţiei de către **Mihai Pătraşcu din Bucureşti**, Calea Călăraşilor nr. 131, trimisă spre soluţionare Consiliului popular al sectorului 3, ni se răspunde că, începînd cu data de 25 februarie a.c., petentul a fost repartizat pentru calificare la I.T.B.—E.T.E., str. Dudeşti nr. 184.

■ „Mă numesc **Gheorghe N. Niculescu, cu domiciliul în Bucureşti, Aleea Vlăsiei nr. 4, bl. M-2, sc. A, et. 8, ap. 36, sectorul 6.** Mi s-a reţinut din pensie suma de 510 lei, drept amendă, că aş fi călătorit cu maşina I.T.B. fără bilet. Mi s-a arătat un proces-verbal încheiat de un controlor I.T.B. de pe maşina 305, pe numele, într-adevăr de Niculescu, dar cu domiciliul în str. Valea Călugărească, bl. T.D. 13, cu altă serie de buletin şi alte date personale decît ale mele. Dacă respectivul contravenient nu s-a prezentat să plătească amenda, tovarăşii de la I.T.B. au trimis procesul-verbal la Casa de pensii, s-a luat la întîmplare un nume Niculescu şi necazul a căzut pe capul meu". Scrisoarea poartă data 22 februarie 1984, iar reţinerile din pensie s-au făcut în lunile martie şi aprilie 1984. Oare cît timp le trebuie celor care s-au făcut vinovaţi de această eroare să-l găsească pe adevăratul Niculescu ?!

■ „La adresa dumneavoastră privind cererea minorei **Apostol Valentina Anişoara din Bucureşti, str. Valea Lungă nr. 18, bloc Z-1, sc. 2, ap. 39, sectorul 6,** care solicită sprijin pentru eliberarea buletinului de identitate, vă comunicăm că s-au luat măsuri pentru punerea în legalitate". **(Inspectoratul General al Miliţiei, Direcţia Evidenţa populaţiei.)**

■ Ai zice că o persoană care vrea o pereche de ghete negre sau maron cu şiret, cu toc normal, mărimea 24 sau 25, nu-i un cumpărător prea pretenţios şi nici n-are mare bătaie de cap atunci cînd îşi schimbă încălţămintea. **Nicolae Popescu din comuna Iancu Jianu, judeţul Olt,** ne asigură că nu e deloc aşa. Dumnealui a căutat aceste ghete pentru fiul său, căruia medicii i-au recomandat să poarte numai acest gen de încălţăminte, în oraşele Balş, Slatina, Craiova, Drăgăşani, Rîmnicu-Vîlcea şi peste tot i s-a răspuns la fel : „Nu avem". Noi, neavînd idee, unde s-ar putea găsi încălţămintea respectivă, lansăm întrebarea şi aşteptăm răspunsul de la cei care ar trebui s-o aibă.

■ **Iuliu Petruşa din Bucureşti, Calea Dorobanţilor nr. 111—131, sc. d, ap. 109, sectorul 1,** ne întreba printr-o scrisoare unde poate găsi piese de schimb pentru autoturismul său „Dacia 1100". Am adresat întrebarea I.D.M.S.-ului. Răspunsul, credem, i-ar putea interesa pe toţi posesorii de asemenea autoturisme : „Autoturismele Dacia 1100 au fost montate în ţară cu piese de import şi cu puţine piese de producţie indigenă. În conformitate cu actele normative în vigoare (H.C.M. 753/65 şi Instrucţiunile 800 A), toate bunurile de folosinţă îndelungată au asigurate piesele de schimb o perioadă de 10 ani, după această perioadă, furnizorii de piese nemaiavînd obligaţia de a livra. Ultimul lot de autoturisme Dacia 1100 a fost comercializat în anul 1971. Pentru a veni în sprijinul posesorilor de autoturisme Dacia 1100, am achiziţionat toate piesele rămase disponibile de la întreprinderile care au avut în dotare asemenea autoturisme, la magazinul „I.D.M.S.-auto moto velo sport" din Bucureşti, Bd. Dimitriv nr. 141, sectorul 2, telefon 35 00 91".

■ Victimă a unui stupid accident de circulaţie, **Ionel Tudosie din Botoşani (Aleea Pictorului nr. 3, bloc I 3, et. 2, ap. 11)** a fost internat de urgenţă în clinica medicală a Spitalului de recuperare din Iaşi, unde a fost supus unor intervenţii chirurgicale deosebit de dificile. Timp de aproape zece ore, conferenţiarul doctor Gheorghe Floareş şi echipa de medici alcătuită din Liviu Popescu, Mihai Hincu şi Gavril Herescu au realizat una dintre cele mai grele operaţii de entorsă complexă de genunchi sting cu ruptură de ligamente încrucişate, ligament colateral şi fractură diafiză femurală. „Datorită conştiinţei ireproşabile şi înaltei ţinute profesionale a acestor oameni în halate albe, precum şi zecilor de ore pe care mi le-au dăruit în sala de gimnastică medicală profesorul Leonida Tăbăcaru şi asistenta Mariana Coroi, sînt astăzi un om sănătos, încrezător în viaţă, redat societăţii şi familiei, ceea ce eu nu mai speram. Le mulţumesc din adîncul inimii".

■ **Olga Ivan din comuna Vitomireşti, judeţul Olt,** ne scrie despre familia sa, familie fericită, cu patru copii, pe care-i iubeşte ca pe ochii din cap. Un singur gînd îi umbreşte fericirea : faptul că nu şi-a cunoscut părinţii, pe care ar dori tare mult să-i vadă. A fost crescută de o familie cumsecade care a luat-o de la un leagăn de copii din Bucureşti care se numea pe vremea aceea „Sf. Ecaterina". Toate încercările de a-şi găsi părinţii au eşuat. N-a reuşit să afle decît că pe tatăl ei îl cheamă Ştefan Lascu şi, se pare, locuieşte în Bucureşti. Ne mai roagă să publicăm şi data naşterii sale : 20 mai 1948. „Tare aş dori să-i văd, să ştiu cine sînt, nu vreau să le cer nimic, doar să-i cunosc şi să ne scriem. Poate au dumnealor nevoie, acum, de vreun ajutor".

■ A dispărut de la domiciliu **Doru Crăciun, str. Dacia nr. 48 A, Tecuci, judeţul Galaţi.** Este blond, cu ochii căprui, are 1,50 m înălţime, poartă pantaloni gri, un tricou marinăresc şi bluză de trening. Băiatul este bolnav, nu vorbeşte, nu poate indica adresa, ştie doar cum îl cheamă. Dacă cineva poate da vreo relaţie, este rugat s-o anunţe pe mama copilului, **Alexandrina Crăciun,** la adresa indicată mai sus.

■ „La sesizarea locatarilor din str. Luncii nr. 1, Mediaş, judeţul Sibiu, referitoare la unele nereguli în gospodărirea blocului, vă facem cunoscut următoarele : În anul 1985 se vor lua măsuri de către E.G.C.L. pentru executarea reparaţiilor necesare la casa scărilor şi exterioare. Adunări generale ale asociaţiei de locatari se ţin în fiecare an. De regulă la ele nu participă însă cei cu restanţe la achitarea cheltuielilor comune/ eschivîndu-se de critica locatarilor. Comitetul asociaţiei a întocmit şi înaintat Notariatului de Stat acte necesare în vederea urmăririi sumelor datorate de răi-platnici. S-a atras atenţia comitetului asociaţiei de locatari să urmărească mai bine activitatea administratorului şi să se intereseze mai mult de buna gospodărire, folosire, întreţinere şi conservare a părţilor şi instalaţiilor comune din clădire". **(Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Mediaş)**

■ În 2 iulie 1984, **Toader Hojda din Cristur Şieu, judeţul Bistriţa-Năsăud,** şi-a luat transferul în interesul serviciului de la Întreprinderea de exploatare industrială a agregatelor minerale pentru construcţii — Turda, judeţul Cluj. La plecare ar fi trebuit să primească şi o sumă de bani, 6 510 lei, dreptul indemnizaţiei de transfer, conform Legii 1/1971, alin. 11/a. În lunile următoare a fost silit să revină de mai multe ori la Turda. Un om cu şapte copii nu poate renunţa la banii aceştia. I s-a promis mereu că se rezolvă. Pînă la urmă a primit din suma care reprezintă drepturile de transfer doar 1 000 lei. Cît va mai trebui să aştepte pentru a primi şi restul de 5 510 lei, care i se cuvin ? Rugăm pe cei în măsură să rezolve situaţia aceasta, să nu mai pună omul pe drumuri.

■ **Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului** ne trimite răspunsul la scrisoarea trimisă de **Năstase Badiu din Bucureşti, Drumul Taberei nr. 6, bl. G, sc. 6, ap. 20 sectorul 6,** prin care semnatarul reclama o serie de aspecte negative, de la Şcoala nr. 193. În urma cercetărilor efectuate de cei în drept, s-a constatat că tovarăşul Năstase Badiu prezintă eronat multe aspecte în sesizarea sa. În cele din urmă, începînd cu trimestrul II al acestui an şcolar, conducerea Şcolii nr. 193 a aprobat transferul elevei Olimpia Badiu la Şcoala nr. 197, avînd în vedere apropierea de domiciliul mamei sale. Aceasta era, de fapt, şi dorinţa exprimată de petent în scrisoarea adresată redacţiei.

Uniunea judeţeană a cooperativelor de producţie, achiziţii şi desfacere a mărfurilor — Maramureş ne informează că, în urma sesizării făcute redacţiei de către Gheorghe Vişcovand din satul Hărniceşti, comuna Deseşti, judeţul Maramureş, în legătură cu activitatea necorespunzătoare a gestionarului Gheorghe Pop, sesizarea fiind reală, acesta a fost schimbat din funcţie, conform dispoziţiilor Centrocoop.

■ Soţii **Mioara şi Constantin Popica din Braşov** ne roagă ca, prin intermediul revistei, să exprimăm recunoştinţa lor faţă de doctorul Milică Gavrilă, medic primar la Spitalul clinic municipal Bucureşti, pentru lumina şi bucuria adusă familiei de cei doi copii în vîrstă de un an şi şapte luni şi, respectiv, de patru luni. „Este emoţionantă această dragoste exemplară pentru viaţă, această perseverenţă şi dorinţă de a aduce pe lume copii, învingînd piedici ce par de netrecut şi rezolvînd cazuri deosebit de grele. Toate acestea au fost posibile şi datorită unei excepţionale pregătiri profesionale" — îşi încheie ei scrisoarea.

■ „Subsemnatul **Traian Binchiciu din Arad, str. D. Bolintineanu nr. 25—31, bl. B, sc. A, ap. 16,** am mare nevoie de dispozitivul de magnetoterapie „LUCAB", ce mi-a fost indicat de medic. Prin cererile comandă adresate cu recomandatele nr. 1836 din 18.XI.1984 şi nr. 2563 din 24.XII.1984, ca revenire la prima, cereri făcute „Întreprinderii de ferită Urziceni, Drumul naţional nr. 3, km 57,5, judeţul Ialomiţa", am solicitat să mi se trimită contra-cost (rambursabil), un astfel de dispozitiv, vital pentru mine. Cunosc destui pacienţi care au primit şi folosit acest dispozitiv, conform prospectului cu indicaţii pentru utilizarea lui. Nu cunosc motivul pentru care mie nici pînă astăzi nu mi s-a trimis nici măcar un răspuns. Consider că aşa cum procedează sus-numita întreprindere, numai cinste nu-i face ! Eu continui să aştept. Măcar un răspuns". Să sperăm că veţi primi în sfîrşit, alături de răspuns, chiar un dispozitiv „LUCAB", aşa cum doriţi.

■ Iată răspunsul dat de **Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală Bucureşti,** la sesizarea făcută prin intermediul revistei de către **Mihai Octavian Burcea (str. Tomis nr. 73, bl. 11, sc. A, et. 8, ap. 32, sectorul 3),** în legătură cu faptul că apa caldă menajeră nu ajunge la blocul său mai sus de etajul 6 : „Secţia termoficare Vitan a luat măsura de a înlocui pompele existente din punctul termic Nicolae Pascu I cu pompe noi, avînd caracteristici superioare celor existente în prezent, pentru îmbunătăţirea alimentării cu apă caldă menajeră a etajelor superioare. În prezent se lucrează la elaborarea proiectului de alimentare separată a blocurilor cu parter şi patru etaje, lucrare ce va fi executată în maximum 45 de zile. Tot în punctul termic menţionat vor începe lucrările de montare a încă două aparate de contracurent, pentru prepararea apei calde menajere, în scopul îmbunătăţirii alimentării blocurilor racordate la acest punct termic".

Pagină realizată de LIANA MOLNAR ■

Poşta redacţiei

Nicolae Paveloiu — Tg. Jiu : Cadrele didactice au dreptul la un concediu anual de odihnă plătit de 62 de zile calendaristice, iar indemnizaţia de concediu se socoteşte numai pentru zilele lucrătoare, deci exclusiv duminicile, sărbătorile legale şi zilele libere din lunile respective ■ **Tudora Ion** — com. Cornăţel (Dîmboviţa) : Soţia are dreptul la pensie de urmaş pe tot timpul vieţii, dacă a avut şi cel puţin 10 ani de căsătorie cu cel după care solicită pensie. Întrucît dv. aveţi numai 5 ani de căsătorie cu soţul decedat nu puteţi beneficia de pensie de urmaş ■ **Maria Ioniţă** — com. Gorgota (Prahova) : Dacă tatăl copilului nu mai este încadrat în muncă, pentru a intra în posesia pensiei neplătite, puteţi solicita executarea silită asupra bunurilor mobile şi imobile pe care le are prin executorul judecătoresc de pe lîngă judecătoria Ploieşti ■ **Gligor Bedelean** — com. Poşaga (Alba) : Terenurile solicitate de dv., fiind proprietate de stat, se închiriază persoanelor care participă la fondul de stat şi fondul de autoaprovizionare cu animale şi produse agricole ■ **Nicolae Mocanu** — Cîmpulung (Argeş) : Condiţiile admiterii în învăţămîntul superior cu lista disciplinelor şi a manualelor valabile pentru concursul de admitere le găsiţi în revista „Forum" nr. 2/1985 ■ **Zoia Sotir** — Bucureşti : Lucrul la domiciliu nu puteţi primi, deoarece trebuie să îndepliniţi următoarele condiţii : să fiţi calificată într-o meserie, să aveţi utilaje şi spaţiu corespunzător ■ **Maria Stiucă** — Bucureşti : Dreptul de concesiune asupra locurilor de veci nu se poate transmite decît rudelor directe ale defunctului ■ **Andrei Bodi** — Bucureşti : Preţul locuinţei ce se vinde sau se contractează nu este în funcţie de blocul în care aceasta este situată ci de data la care se perfectează contractarea şi de baremurile de preţ în vigoare în momentul contractării ■ **Marin Pădureanu** — Govora : Pe perioada detaşării sau trecerii temporare într-o altă muncă decît cea prevăzută în contractul de muncă, cel în cauză îşi păstrează funcţia şi retribuţia avute anterior. Cînd detaşarea sau trecerea temporară în altă muncă se face la o muncă pentru care este stabilită o retribuţie mai mare, cel detaşat sau trecut temporar are dreptul la această retribuţie în condiţiile prevăzute de lege ■ **Ion Măruţă** — Suseni (Gorj): De scutirile de taxe, la care vă referiţi, beneficiază pensionarii I.O.V.R. de gradul I.

MARGA NEDELEA ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime şi nu primeşte acte originale. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi. Precizaţi eventual telefonul unde vă putem găsi. Audienţele se ţin zilnic între orele 11 — 14.

În primăvara patriei, tineretul își cîntă țara și pe Președintele ei

„Din inimă pentru inimă"

Localitatea : **Tîrgoviște, 21 martie 1985, Sala Sporturilor; Titu, 22 martie 1985, Casa de cultură; Brănești, 23 martie (de fapt Căminul cultural din satul Vulcana Pandele); Tîrgoviște, 24 martie, Sala Sporturilor; Găești, 25 martie, Casa de cultură ; Găești, 27 martie, Arenele „Arctic".**

Număr de spectatori : **7 000 la Tîrgoviște la ambele spectacole, 1 400 la Titu la ambele spectacole, 1 300 la Brănești la ambele spectacole, 7 300 la Găești, la cele trei spectacole.**

Atmosfera : **Toate cele nouă manifestări s-au desfășurat sub auspiciile acestor zile istorice pentru poporul român. Conștiința revoluționară valahă a creat momente de atmosferă fierbinte, patriotică. Dîmbovița s-a dovedit un județ mic, cu aspirații și realizări mari.**

Calitatea spectacolelor : **medie, la primul spectacol de la Tîrgoviște, bună la al doilea, bună la Titu, Brănești, Găești, excepțională în spectacolul în aer liber de la Găești.**

Noutăți : **prezențe locale — grupurile Orfeus, Spirit, Phelix și Agnolela Ivașcu (la Tîrgoviște), Mihai Cristea, Carmen Clapa (la Găești).**

Premiere : **Ducu Bertzi cîntă compoziția proprie „Iertările", versuri Adrian Păunescu.**

Aportul organizatorilor : **deși în majoritate condiții grele, cu săli neîncăpătoare și nereușind să satisfacă dorințele publicului în localități unde veneau pentru prima oară, organizatorii au trecut peste aceste greutăți, reușind să ofere dîmbovițenilor o stagiune excepțională iar găeștenilor chiar și un spectacol în aer liber. Gazde admirabile, avînd mereu în vedere necesitățile de cultură ale tineretului, activiștii din conducerea Județenei U.T.C. Dîmbovița (în frunte cu prim-secretara Mariana Paicu) s-au aflat tot timpul cu sensibilitate în preajma noastră. Mulțumirile noastre vin din inimă pentru inimă.**

A venit în sfîrșit primăvara, chiar dacă ea este prezentă mai mult în inimile oamenilor. Dorința de cîntec și de poezie este, parcă, mai puternică acum, așa cum natura își dorește frunzele și florile. Este o primăvară cu adînci implicații în istoria neamului românesc. Este o primăvară în care aniversăm douăzeci de ani de cînd Partidul Comunist Român a încredințat cîrma sa tovarășului Nicolae Ceaușescu. Aniversăm douăzeci de ani de cînd istoria poporului român a fost repusă pe drumul adevărului, demnității și eroismului, douăzeci de ani de cînd speranța s-a logodit cu primăvara în sufletul românesc, de cînd am reînceput să învățăm că trebuie să cunoaștem istoria neamului și să putem cunoaște istoria adevărată a poporului român.

Sub auspiciile acestei Primăveri, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, un cenaclu de conștiință și de semnificație națională, pornește într-un nou turneu prin țară, debutînd în această stagiune în locuri unde istoria României a scris o pagină importantă pentru neam, în preajma Turnului Chindiei, veche cetate de scaun a Valahiei. Susținînd primul spectacol la Tîrgoviște ne dăm seama că **Duhul lui Iancu**, ce este readus în sală prin cîntecul emblematic al Cenaclului Flacăra, este la el acasă. Ne reamintim cu mîndrie că în martie 1918, prin hotărîrea întregii Moldove, provinciile românești începeau să se adune în jurul României, în vechile granițe ale Daciei romane, pregătind actul decisiv, final : Marea Unire de la 1 Decembrie 1918. Ne reamintim că „Un clopot, un clopot, un clopot ne cheamă / Și dangătul lui neamul tot l-înfioară". Ne reamintim prin cîntec și vers de toți eroii neamului pornind de la îndemnul președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Oare cum s-ar simți un popor care nu și-ar cunoaște trecutul, nu și-ar cunoaște istoria, nu ar prețui și nu ar cinsti această istorie? Nu ar fi el ca un copil care nu și-ar cunoaște părinții și se simte singur pe lume ? Fără îndoială, așa ar fi". Tinerii cîntă în picioare, cinstindu-și eroii. Ia naștere o competiție între tribune, în care cîștigă sufletul lor tînăr. Atmosfera e din ce în ce mai plăcută. De astăzi ziua e mai lungă decît noaptea. România socialistă intră în al douăzeci și unulea an de aprofundare a conștiinței de sine. Cîntăm pentru țară și pentru președintele ei „Trăiască România, Trăiască Tricolorul ! Trăiască Ceaușescu, Trăiască-n veci poporul !"

Gîndindu-ne că din Turnul Chindiei e Răsăritul Soarelui Tîrgoviște către Tîrgoviște, Tîrgoviște către Geneva, Tîrgoviște către întreaga conștiință planetară, cîntă „Să fie pace în lume", „O șansă păcii", „Toate femininele vor pace". Toate îndemnurile și cerințele unei vieți pașnice pornite din sufletele și inimile tinerilor sînt captate de microfoanele carului radio prezent la spectacol și vor fi redate prin emisiunea Radiocenaclu, prin unde, în eter, pentru ca întreaga lume să afle dorința românilor de pace.

Revenind cu un al doilea spectacol la Tîrgoviște, după ce am trecut, pentru prima oară, prin Titu și Brănești, atmosfera avea să fie, parcă, și mai incandescentă. În momentele în care scena cîntă împreună cu sala, în momente de cultură patriotică, reală, propunîndu-ne ca fiecare act pe care îl facem să fie egalul unui act pe care îl face cel mai bun dintre noi, tinerii flutură în jurul sălii steaguri tricolore, poartă în mîini portretul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și pancarte pe care sînt înscrise cuvintele : „Lumină! Luptă! Libertate!" și „Să fie pace în lume".

Dorul de Eminescu îi face pe tineri să aducă în tribună chipul poetului alăturîndu-i, printr-o luminare, simbolul Luceafărului limbii noastre românești.

La Tîrgoviște, într-o Horă a Unirii toți tinerii își unesc mîinile și inimile spre aducere aminte.

★

La Titu, credința în noi înșine, care trebuie să existe permanent, ne dă forța de a relua totul de la început. Îi aducem mai aproape pe Bacovia, Blaga, Eminescu. Poetul Adrian Păunescu recită o poezie neasemuită a limbii române, „Noapte la mare", de Lucian Blaga. Prin stațiile de amplificare trec apoi cuvinte din „Spațiul mioritic", carte ce a fost redată spiritului românesc în acești douăzeci de ani care au început la 22 martie 1965. „Noi nu ne aflăm nici la răsărit, nici la soare apune. Noi sîntem unde sîntem, cu toți vecinii împreună, pe un pămînt de cumpănă". Primind aceste cuvinte ca o „moștenire de îndemnuri", tinerii prezenți la spectacol scandează numele țării : ROMÂNIA! Adrian Păunescu recită din Eminescu.

Și aici la Titu, într-un oraș mic, dar plin de simțire și patriotism, tinerii — cîntînd sincer și dăruit — își cinstesc eroii și cer pacea planetară. Și ei știu că libertatea națională este bunul cel mai de preț chiar dacă uneori sîntem necăjiți, chiar dacă uneori ne este greu, sacrificiul pentru țară este singura soluție.

Am cîntat, și aici la Titu, cîntece ce acoperă sufletul omului, versuri în premieră — „Ai să mă ierți în fiecare noapte / Și-am să te mint în fiecare zi / Și cît putea-va sufletul să rabde / Cu cît îți voi greși, te voi iubi." (A.P.) — pentru toate fețele luminoase care au fost în sală. Doi tineri aromîni, copii de muncitori din Brăila, au cîntat Imnul aromînilor — „Părintească dimândare", de Constantin Belimace — un cîntec la fel de frumos cum este „Deșteaptă-te române" de Andrei Mureșianu și „Limba noastră" de Alecu Mateevici.

Au fost readuse la microfoane și cîntecele adevărate și vechi ale acestui popor, care au fost însușite de mulți ani și care plac tinerei generații pentru că reprezintă sufletul curat al românului — „Ciuleandra", „Șapte văi și-o vale-adîncă", „Turăita", „Hei, hei, măi flăcăi !" Ele pot sta alături de oricare dintre slăgările lumii, dintre care unele au fost cîntate și pe scena Cenaclului Flacăra aici la Titu, care nu este un coridor între Muntenia și Oltenia, ci un miez de Muntenie atît de muzical. Și aici s-a dovedit, prin noua energie pe care a dat-o cenaclul, că el este „o uzină de produs bucurie oamenilor", după cum scria ziarul tineretului din China.

★

În comuna Brănești, din același județ Dîmbovița, o comună cu zece mii de suflete, retrezită la viață în ultimii ani, o comună care are, acum, și o agricultură dezvoltată, dar și o industrie bine pusă la punct, din producția căreia unele produse iau drumul exportului, sala căminului cultural este arhiplină. Aici istoria este parcă și mai aproape de noi. Brănștenii sînt parcă desprinși din portretele istoriei ce sînt aninate pe pereți și coborîți în sală. Atît de proaspete sînt figurile de pe pereți și atît de vii oamenii din sală. Este, parcă, aici o dorință și mai mare de istorie adevărată. Aici se ascultă cu sufletul deschis cele mai triste și mai tragice versuri ale lui Mihai Eminescu. Aici ne ducem în lumina blindă albăstrie a reflectoarelor spre Putna lui Ștefan cel Mare, aici readucem din minte faptul că una din revoltele românești poartă numele de „Lancea lui Horea" și că „E vremea ca sufletul să înțeleagă / Că-s lăncii pe-ntregul pămînt românesc / În fond la necaz România întreagă / Dă arme acelora ce o iubesc !! Aici într-un sat, în frumosul lui templu / Renasc și se-afirmă nădejdi românești / Și poartă o Lance și-o dă ca exemplu / Comuna valahă de oameni, Brănești".

Cu gîndul că mai întîi trebuie să credem în noi și în ale noastre pentru a-i face pe ceilalți să înțeleagă forța noastră se cîntă, dînd dovadă de înaltă spiritualitate, toate cîntecele de țară și de pace, cîntece care formează simburele patriotic și de conștiință al Cenaclului Flacăra.

Și aici, la Brănești, tineretul știe să omagieze pe cel care a descoperit România, României, pe cel care a reușit să transmită ideea de pace prin inducția mondială, pe Eroul României de azi, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Înregistrînd vocile tinerilor de aici, cu ajutorul carului radio, și redîndu-le în spațiu, vom face să se știe că planeta Pămînt trece și prin Brănești, ridicînd spre Geneva imnul nostru de pace „O șansă păcii", un imn care reprezintă, dealtfel, și vocația păcii pe care românul a avut-o dintotdeauna.

Faptul că oamenii Brănștiului au fost convinși în foarte puține minute de la începerea spectacolului, să participe alături de scenă demonstrează că adevărata cultură nu se face în mod diferențiat, de la oraș la sat. Surpriza regăsirii acestei seri — momente din ea s-au reprodus chiar aici, după benzile înregistrate — e așteptată într-una din emisiunile viitoare ale Radiocenaclului Flacăra.

Și aici, am putut urmări cu cîtă credință și durere au cîntat cei doi tineri aromîni în dialectul aromîn. Cît de frumos spun ei că „acela care-și uită limba lui să fie ars de para focului". Și este foarte adevărat că românii au luptat dintotdeauna spre a-și păstra limba și pentru a nu circula în țara lor cu pașaport. Pentru că atunci cînd nu lași un popor să-și cînte cîntecele înseamnă că atentezi la cultura acelui popor și la conștiința lui morală. De aceea, „A servi cinstit poporul nu-i un fapt înjositor / Sîntem oameni între oameni, activiștii de popor".

Și la Brănești a existat un permanent dialog între scenă și sală. Și aici s-a scandat numele dragi nouă ROMÂNIA ! și CEAUȘESCU — PACE ! Și aici „Sfîntul soare" s-a arătat deasupra „Horei Unirii". Și aici s-a cîntat în cor „La mulți ani cu sănătate ! / Să vă dea viața tot ce doriți !" pentru președintele de azi al României.

★

La Găești venim cu aceeași idee că „Această boală e o boală rară, / Această boală e o boală grea / Această boală se numește țară / Și leacul este ea și numai ea". Și aici verificăm vioiciunea de spirit tipică munteanului. În sala Casei de cultură din Găești și prin difuzoarele ce trimiteau atmosfera dinăuntru înspre afară, unde mai rămăseseră încă mii de doritori de poezie și muzică tînără, fapt care ne-a făcut să revenim cu un al treilea spectacol în aer liber, atmosfera este fierbinte și la propriu și la figurat. Spectacolele debutează cu mici dificultăți pînă ce spectatorii, ce nu mai au loc pe scaune, reușesc să-și găsească un loc cît mai acceptabil să vadă și scena. Însă mulți nu prea reușesc. Dar totul intră în normal, în normalul atmosferei de spirit și patriotism, însemne tutelare ale manifestărilor noastre. „Și totuși e stare de veghe". În mijloc de Muntenie cîntăm despre „O singură Putnă / În mijloc de țară / Cu Ștefan în Putna / Ca pruncul în mamă", desfășurînd apoi programul nostru, reușind după doisprezece ani de existență a Cenaclului Flacăra să-i auzim pe oamenii din Găești suflet din suflet pentru că „Totuși baza lumii e în om".

Și la Găești sînt audiați cei care au ceva de comunicat pe tărîmul artistic, pornind de la premisa că tovarășul Nicolae Ceaușescu creînd „Cîntarea României" a creat un cadru care trebuie umplut cu valori, că descoperirea oamenilor talentați ține de noi toți care trebuie să ne facem datoria. Trebuie ca în spirit patriotic să fie scoase la lumină valorile, mințile curate și bune, pentru că nimeni nu poate cartela talentul românesc. Acesta este curat și nebănuit, viața reală, vibrațiile trebuie să existe. Apartenența spiritualității nu trebuie să o trădăm indiferent de vicisitudini sau necazuri. Acest lucru îl învățăm din 1965 încoace.

Gîndindu-ne la spiritul românesc, susținem că „Eminescu-i România / Tăinuită în cuvînt". Și o cinstim prin cuvintele lui.

Găeștenii știu să-și cinstească trecutul, identitatea neamului lor românesc ce le-a fost redat în această epocă de către cel mai iubit fiu al nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al cărui portret se ridică la un moment dat spontan în mijlocul sălii susținut de tineri a căror identitate se pierde în spatele său. E venit din interiorul nostru și trebuie să rămînă aici. „La mulți ani cu sănătate / Să vă dea viața tot ce doriți / Zile senine și fericire / La mulți ani să trăiți ! // S-aveți în suflet numai lumină / Ca în lumină toți să trăim / Pentru lumină și libertate / Noi astăzi vă mulțumim // La mulți ani veniți să-i spunem / Patriei noastre, contemporani / Și omul nostru de omenie / Trăiască, la mulți ani !"

Încheind șirul spectacolelor în județul Dîmbovița realizăm că într-adevăr s-au creat legături de la inimă la inimă între artist și spectator, că fluidul de spirit dintre scenă spre sală s-a împlinit sublim.

★

Revenim la Găești cu un spectacol în aer liber, într-o atmosferă excepțională. În acest loc, în acest parc își plimbau pașii, înainte de cel de-al doilea război mondial, făcînd poate planuri de viitor, doi tineri care se numeau Nicolae și Elena, al căror nume de familie, Ceaușescu, avea să dea rezonanță definitivă momentului care-l trăim. Emoția tinerilor care calcă prin aceste locuri este, acum, emoția noastră, pentru că tînărul revoluționar de atunci a împlinit voința acestei patrii pentru binele obștesc, al tuturora, pentru pacea lumii, a creat Epoca Nicolae Ceaușescu, a istoriei României. Găeștenii au privilegiul ca în chiar zilele în care s-a hotărît propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de Președinte al României să cînte pentru fericirea României eterne „Trăiască România, Trăiască Tricolorul, / Trăiască Ceaușescu, partidul și poporul !".

Ne despărțim de județul Dîmbovița transmițîndu-le oamenilor lui : „Adînc mulțumim pentru vremea / Trăită frumos împreună".

Giurgiu deschide superlativ seria stadioanelor

Localitatea : **Giurgiu, 26 martie 1985.**

Număr de spectatori : **15 000.**

Atmosfera : **de înaltă dăruire.**

Calitatea spectacolului : **excepțională.**

Noutăți : **prezențe locale — Sorin Popa, Claudiu Moga, Octavian Gaiță.**

Aportul organizatorilor : **ca totdeauna reprezentanții organizației județene și municipale Giurgiu, începînd cu prima secretară a județenei UTC, tovarășa Nina Nucea, au știut să**

înconjoare manifestarea Cenaclului Flacăra cu căldură și competență. Totul realizat pentru ca publicul să se simtă bine și să poată recepta în întregime și în bune condiții mesajul nostru. Chiar ideea curajoasă a unui spectacol pe stadion, impusă de exorbitanta cerere de bilete, a fost una inspirată și lăudabilă, Mersi, Giurgiu !

15 000 de oameni iau cu asalt stadionul, tribunele și terenul, la Giurgiu. Venim la Giurgiu într-o primăvară largă, a întregii Românii, într-o primăvară pe care o dorim cu toții cu ocazia primului spectacol în aer liber către o iubire pe care o dorim, iubirea oamenilor din Giurgiu. În tribune tinerii țin în mîini pancarte cu inscripții dragi, flutură drapele tricolore. Pe pista stadionului, unde se află scena, sîntem înconjurați de lume. Exprimăm, alături de publicul din Giurgiu, care are o mare capacitate de a reproduce cîntecele, dorința întregii națiuni de continuitate politică la cîrma istorică a României. Cinstim alături de ei ideile ce străbat politica partidului nostru, a Președintelui Nicolae Ceaușescu, Independență, Libertate, Dezvoltare. Se creează momente prin care „Cu înnoită putere / Neamul întreg să tresară / Tragic din clopotul Putnei / Să ne rugăm pentru țară" și promitem strămoșilor că „Tot ce-ai visat o să fie / Precum lăsatu-ne-ai slova", „cu brațele-narmate / Cu focul vostru-n vine". Reluăm cîntece pentru care mulți români au murit sau au pătimit în închisori și jurăm „Acum ori niciodată / Să dăm dovezi la lume/". Este extraordinară conștiința de sine a acestui public de aici, de la Dunăre care a cîntat pentru toată țara. Nu-ți este rușine să spui „Priviți mărețe umbre / Mihai, Ștefan, Corvine / A noastră națiune / Ai voștri strănepoți".

Giurgiu deschide, astfel, **superlativ seria stadioanelor de primăvară.** Răsplata publicului pentru truda artistului este imensă. Este reconfortant să auzi atîția oameni cîntînd atît de uimitor de exact și de afirmativ. Și după ce știm mai întîi cîntecele noastre, însemne semnificative ale poporului român, putem să facem schimbul spiritual cu cele ale lumii. Le ascultăm întotdeauna cum știe românul să le asculte cu inima deschisă „La Giurgiu, Dunărea devine parcă verticală".

Sînt prezentate în program și cîntecele de valoare ale lumii, slagăre care au înconjurat pămîntul, dar nu uităm slagărele noastre de aceeași valoare, deși fără aceeași putere de circulație mondială („Deocamdată", cum zice A.P.). Readucem în conștiința tineretului un cîntec superb al moldovenilor pentru dulceața sufletului lor, pentru toată sfîșierea care le-a rănit inima de-a lungul secolelor.

Trimitem de la Giurgiu, acum, în momentele cînd România întreagă hotărăște reînvestirea tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de Președinte al României. **La Mulți Ani cu sănătate !** către Cîrma Țării.

Promitem o revenire la Giurgiu „În mai cînd rozele-nfloresc, / Scăldate-n aurul din soare".

Pagină realizată de VICTOR RĂDULESCU ■

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", condus de poetul Adrian Păunescu, răspunzînd invitației prietenilor săi, continuă turneul prin țară după următorul program :

30 martie — FETEȘTI, orele 16 și orele 20, Casa de cultură sau orele 16, Grădina de vară ; 31 martie — PITEȘTI, orele 18, Sala sporturilor ; 2 aprilie — CRAIOVA, orele 15, stadionul Tineretului ; 3 aprilie — CRAIOVA, orele 19, stadionul Tineretului ; 4 aprilie — SFÎNTU GHEORGHE, orele 18, Sala sporturilor ; 5 aprilie — TÎRGU SECUIESC, orele 18, Casa de cultură ; 6 aprilie — SFÎNTU GHEORGHE, orele 18, Sala sporturilor ; 7 aprilie — MIERCUREA CIUC, orele 18, Casa de cultură ; 8 aprilie — TOPLIȚA, orele 18, Casa de cultură ; 9 aprilie — GHEORGHIENI, orele 18, Casa de cultură ; 10 aprilie — ODORHEIUL SECUIESC, orele 18, Casa de cultură ; 11 aprilie — MEDIAȘ, orele 18, Casa de cultură ; 12 aprilie — SIBIU, orele 18, Casa de cultură sau stadion, orele 15.

Ecouri

Un subiect deschis: enzimele

Publicăm astăzi penultima parte a intervenției lui Radu Ilie Mânecuță, reamintind cititorilor că bibliografia la care autorul face referire mai jos, inclusiv în paranteze, a fost tipărită în „Flacăra" nr. 11 din 15 martie 1985.

Prin consum de carne, datorită excesului de proteine, se perturbă metabolismul și antrenează producerea de toxine (purine sau deșeuri urice) ; bacilii de putrefacție purtați de carne în mare cantitate — între 3,3 și 110 milioane pe gram de substanță după Health Service S.U.A. — colonizează intestinul gros cu miliardele, proliferează, modificînd flora bacteriană inițială care ar trebui să cuprindă bacili ai fermentației, cu rolul benefic menționat mai sus și instalează un proces de putrefacție. Datorită cantității mari de toxine produse, acestea filtrează prin membrana intestinală și vor intoxica încet și sigur organismul respectiv.

De asemenea nu trebuie să se uite : carnea animalelor sacrificate, conține toate deșeurile acestora, în special xantina, substanță foarte nocivă. (Aceasta din urmă se elimină numai parțial prin fierbere, prin prăjire aproape deloc).

Toate aceste procese la carnivor nu au loc din cauza scurtimii intestinului (de exemplu 2,5 m la pisica sălbatică, 4,5 m la lup) față de 11 m la om. La ierbivore, la care lungimea intestinului este și mai mare (24 m la oaie, 57 la bovine), dacă sînt hrănite cu carne, se produce moartea tocmai din cauza autointoxicației produsă de asimilarea toxinelor, prin reabsorbția lor **completă**, datorită lungimii mari a intestinelor, acestea fiind „proiectate" pentru flora bacteriană de fermentație, de prelucrare a celulozei.

Prin cele arătate mai sus, se explică de ce un carnivor poate să se „hrănească vegetarian", cum este ursul.

Omul, avînd intestinul de aceeași lungime cu cea a maimuțelor și aceeași populație bacteriană în colon, se confirmă încă o dată că este „proiectat" pentru o alimentație destul de bogată în celuloză (fructe, vegetale, cereale). Lungimea intermediară a intestinelor la aparatul digestiv uman, între cea a carnivorelor și cea ierbivorelor, nu înseamnă că omul este făcut pentru ambele feluri de nutriție, combinate, adică „omnivor" cum eronat este considerat, (care înseamnă după etimologie, „care mănîncă de toate" — „omnivor" nu vine de la om).

Apare, de asemenea, cît se poate de evident, pericolul autointoxicării cu toxine produse de flora bacteriană de putrefacție (dezvoltată în cazul nutriției cu carne) în situația constipațiilor, mai ales a celor cronice ! (Această importantă temă a fost amplu tratată în cunoscuta carte a doctorului V. Pauchet „Calea fericirii" și, de asemenea, a fost evidențiată de Valeriu Popa). Prin alimentația cu cruditați, constipația nu se cunoaște.

Cineva ar putea invoca ca argument pentru susținerea nutriției cu carne, faptul că există populații cum sînt eschimoșii, care se hrănesc exclusiv cu carne. Mai puțin, desigur, este cunoscut faptul că aceștia nu mănîncă numai mușchii, ci beau, de asemenea sîngele, consumînd măruntaiele și organele. Eschimoșii mănîncă stomacul și intestinele cu conținutul lor cu tot. Tot ei însă au o medie de vîrstă de 20—26 ani (statisticile pînă la nivelul anului 1968) și mor, victime ale aterosclerozei, cauzată de această alimentație.

✶

Să trecem mai departe și să analizăm : enzimele sînt sintetizate în organismul uman sau sînt (cele „exogame") introduse prin alimentație ?

Pentru a răspunde la această întrebare, am studiat în principal fiziologiile fiziopatologia, chimiile și biochimiile menționate în bibliografie, în încercarea, ca prin sinteza datelor să pot obține răspunsul științific, obiectiv, corect.

Studiul acestor lucrări mi-a produs însă cea mai adîncă uimire, din următoarele motive :

— În nici o lucrare nu este pomenit nici măcar la istoric, Edward Howell, cercetătorul american menționat de E. Günter, precum și clasificarea sa a enzimelor pe „exogame" și „endogame", ideei expuse în „Journal of the American Association for Medical Phisical Research" din 14.04. 1940.

— În toate aceste lucrări, nu se spune **nici măcar un cuvînt** despre cele trei mari descoperiri ale secolului din domeniul biologiei : biostructura, „apa vie" (apa structurată) și transmutația naturală și biologică a elementelor la joasă energie, deși fiecare din acestea în parte constituie o **realitate obiectivă** (după cum se știe, **biostructura** a fost fotografiată la microscopul electronic cu baleiaj de prof. Porter din Boulder, S.U.A.) ; în U.R.S.S., preparatele cu „apă vie" au devenit de uz farmaceutic — în ciuda priorității românești ! — iar pe principiul transmutației elementelor la joasă energie prin procese biologo-nucleare, prof. Komaki din Japonia, a realizat pentru marea firmă Matushita Denke Ltd., un nou produs electronic, pentru a nu da decît cîteva exemple în trecere. Mă întreb doar, atunci cum va fi posibil, ca procedînd în acest mod, cercetătorii din domeniul biologiei să realizeze apropierea dintre teoria unității cîmpurilor fundamentale și organismul uman, care necesită o abordare sinergetică ?

— Nu există unitate de vederi nici măcar la parametrii fizici cei mai banali ai diferitelor produse biologice de exemplu saliva, suc gastric și altele. Nu este unitate de vederi nici asupra temperaturilor sau intervalelor de temperatură la care rezistă enzimele. Nu mai insist asupra diferitelor inconsecvențe, lapsusuri sau chiar contraziceri, deoarece ar consuma prea mult timp și spațiu. Curios este însă faptul că, excepție făcînd Linus Pauling, toți acești autori sînt în unanimitate de acord că „proteinele (deci inclusiv enzimele) sînt specifice fiecărui organism și se sintetizează endogen neputînd să fie preluate din alimente de-a gata" (3, pag. 285).

Biosintetizarea enzimelor în celulă se face prin transmiterea mesajului genetic, preluat de la celula mamă la replicarea acesteia. Sistemul de lucru al enzimelor are la bază sistemul nervos. Acesta primește din afara lui informații codificate, le decodifică, le analizează și apoi pe baza informațiilor stocate în banca lui — trimite impulsuri la celulele respective pentru a acționa producînd enzimele ce trebuie să intre în activitate.

Un fapt care se știe mai puțin de publicul larg, este acela că studiul proceselor enzimatice care au loc în organism, nu se poate face **direct**, adică **prin observație nemijlocită**, deoarece la microscopul electronic prin care ar trebui să se facă aceasta, nu se pot face observații decît pe proba (țesutul) uscată, deci moartă (9, pag. 1057). Toate metodele de localizare a activității enzimatice la nivel ultrastructural se bazează pe acțiunea unei enzime asupra unui substrat cu formarea unui produs de reacție. Acesta este captat de un agent de captare și **transformat** într-un produs final de reacție care poate fi ușor vizibil în microscopul electronic (17, pag. 256).

Trebuie, de asemenea, observat faptul că una este a examina și **fotografia** o structură (cum este cazul biostructurii la microscopul electronic cu baleiaj de la Boulder) și alt lucru este **a filma un proces al viului**, așa cum este cel enzimatic ceea ce **nu este posibil.**

Ultracentrifugarea, prin care se realizează separarea substanțelor biologice, este, de asemenea, o observație care se face **in vitro** (adică pe substanța moartă) și este prin urmare tot o metodă indirectă. **Nimeni n-a făcut pînă acum nici o observație directă referitor la ceea ce se întîmplă cu o enzimă introdusă în organism, urmărită în toate etapele ei, sau a modului cum se „fabrică" aceasta.** Concluzia reiese de la sine : explicațiile care se dau prin mijloace și observații științifice **indirecte**, sînt **presupuneri**. De aceea, utilizarea unei presupuneri drept un postulat nu poate constitui o bună bază științifică. De aceea, trebuie arătat că ceea ce susțin autorii respectivi ca postulat, este de fapt o presupunere și trebuie luată ca atare. Căci, atunci, pentru ce n-ar fi valabilă presupunerea celor care susțin că enzimele „exogame" sînt introduse în organism prin alimentație, așa cum a făcut-o Howell, menționat mai sus, sau cum o arată H. Tobe, biolog canadian în cartea sa „Enzimele, scînteile vieții" citat tot de Günter ?

Dar numărul savanților și cercetătorilor care susțin acest lucru este mai mare decît s-a lăsat a se presupune. Iată de pildă, cîteva reproduceri ale unor secvențe :

„Faptul că organismele mai evoluate nu-și sintetizează ele singure substanțele vitale pe care le pot găsi în alimente, simplificînd astfel mecanismele chimice necesare acestei preparări **(enzimele)**, este un avantaj cîștigat în cursul evoluției naturale" (Linus Pauling 16, pag. 705).

„În afară de substanțe alimentare și apă, alimentele mai conțin în cantități foarte mici și alte substanțe minerale (diferiți compuși de Ca, Mg, Na, K etc.), care se aseamănă cu sarea de bucătărie ; **vitaminele**, substanțe de mare importanță pentru corpul nostru, fără ele nu ne-am putea menține sănătatea ; și **enzimele sau fermenții, un fel de substanțe care acționează asupra protidelor, glucidelor și lipidelor și provoacă modificările acestora".** (Acad. E. Macovschi, 13 pag. 7).

„Nu se va pierde din vedere că organismul nostru are nevoie de silice organică și că **numai enzimele din afara corpului nostru (și al celui al animalelor)** sînt capabile de a face să treacă Si minerală în Si organică".

„Aceste enzime sînt prezente în silicobacterii, diastase de rădăcini sau cereale în germinare și în ansamblul celular al tinerelor plante, mai ales în celulele în care acțiunea clorofiliană este mai intensă (mai mult în foile verzi decît în cele galbene), dar numai cele tinere sînt bogate în Si organică". (Louis Kervran 11, pag. 117).

„Prin încălzire și pasteurizare, toate enzimele de importanță vitală pentru noi sînt distruse și se produc carențe în diverse elemente, iar resturile se sedimentează și încarcă sîngele" (biolog H. Tobe, citat de Ernest Günter).

Nu-mi pot stăpîni mirarea, cum nimeni în discuțiile de pînă acum, n-a citat în contextul acestei teme, lucrările nutriționiștilor americani de la Norwalk Laboratory of Nutritional Chemistry and Scientific Research (Laboratorul Norwalk de chimie nutrițională și cercetare științifică asupra nutriției) din care au fost selectate unele secvențe publicate în almanahul „Femeia" pe anul 1982, sub titlul „Redescoperirea sucurilor". Să reamintim:

„...Cu alte cuvinte, CHEIA unei alimentații RAȚIONALE ar fi VIAȚA, prezența ei în hrana noastră. Iar ceea ce o menține și susține, în principal, sînt ENZIMELE, acele particule intim implicate în acțiunea fiecărui atom nu doar din corpul omenesc (și are miliarde), ci din vegetale, din semințe, din orice formă de viață de pe pămînt. Or, enzimele sînt foarte sensibile la temperaturile de fierbere, coacere, rafinare și prelucrare la care au loc toate procesele de preparare a hranei (fie industriale, fie casnice). S-a constatat că la 118—120°F (Fahrenheit) adică circa 38—40°C, enzimele devin trindave, moatice, relaxate. La 130°F (adică 49°C), viața enzimelor s-a stins". (Oare nutriționiștii americani nu au citit biochimie și fiziologie ?).

Dar să ne întoarcem la autorii „clasici" menționați mai înainte, să vedem din ce motiv nu pot accepta introducerea din afară a enzimelor în organismul uman și utilizarea lor în procesele vitale ale acestuia. Argumentele sînt următoarele :

a. Enzimele, care sînt proteine nu pot supraviețui „barierei" degradării proteolitice ;

b. Dimensiunea mare a lor (greutate moleculară 15 000 la 400 000) nu poate permite trecerea lor prin porii membranelor celulare din ansamblurile diferitelor țesuturi ;

c. Există o mare „specificitate" a enzimelor care le face inutilizabile pentru organismul în care totuși ar intra.

Să analizăm însă unele secvențe din propriile lucrări ale autorilor citați :

Prof. dr. doc. Saragea arată, de pildă (22, vol. II, pag. 502) :

„S-a ajuns la concluzia că, în condiții normale, microflora intestinului subțire este expresia unui echilibru dinamic între **aportul de germeni** din orofaringe **(adică prin gură, din afară** — n.n.) sau cec și factorii capabili să-i limiteze sau selecteze (acțiunea sfincterelor, salivei, sucului gastric, enzimelor proteolitice, sărurilor biliare, mucusului enteric etc.)".

(va urma)

RADU ILIE MÂNECUȚĂ ■

Spre o sinteză între alimentația naturală și cea de protecție

Participarea mea la dialogul „Știința de a fi sănătos" a fost dominată de cele mai bune intenții. Regret însă că ultima intervenție, din nr. 11 al revistei (1 552/15 III 1985), este încheiată cu o notă a redacției care caracterizează preocupările noastre în domeniul alimentelor de protecție ca fiind teoretice. Poate este singurul atribut care nu ni se potrivește. Deviza stației noastre pilot din Galați este citatul din Goethe, care se găsește la intrare : „Și mai întîi a fost fapta".

Legat de asta, aș reaminti că între 3—5 noiembrie 1984, a avut loc la Iași Simpozionul Național de gastroenterologie în cadrul căruia s-a organizat expoziția „Produse alimentare de protecție", realizată în comun de Universitatea Galați, I.M.F.-Iași și unități ale industriei alimentare ieșene. După vizionare, cunoscutul specialist, prof. dr. doc. T. Nicolaescu, de la Institutul de fiziologie — București, s-a adresat unor mari personalități ale gastroenterologiei românești, ca prof. dr. L. Buligescu — București, conf. dr. Al. Oprodu — București, conf. dr. C. Stanciu — Iași, prof dr. D. Dumitrescu — Cluj-Napoca, dr. doc. I. Pușcaș — Șimleul Silvaniei ; „Am fost în documentare în Suedia pentru cunoașterea realizărilor în domeniul produselor alimentare de protecție, în special a celor pe bază de celuloză. Ce s-a prezentat aici, la Iași, este cel puțin la nivelul a ceea ce am văzut în Suedia".

În luna februarie 1985, s-a deschis la Iași un magazin special cu produse alimentare de protecție unde se desfac sortimentele care au primit avizele de specialitate. În felul acesta venim zilnic în sprijinul a mii de bolnavi, fără însă a avea pretenția că-i vindecăm. Totodată, punem la dispoziția celor care vor să aibă o alimentație cît mai apropiată de cea naturală produse realizate în condiții riguroase, controlate și igienice. Sperăm că aceasta este numai un început care se va extinde în marile centre ale țării. Foarte mulți solicită produse cu tărițe, cereale germinate, biomalț, plasmolozate de drojdii, bolnavi cu diferite afecțiuni metabolice care nu au de unde procura aceste alimente.

Sîntem copleșiți de numărul solicitărilor pe care nu le putem satisface. Pentru că nu ne putem transforma în stație pilot de expediat pachete. Și nici n-avem „temeiul legal", cum spun contabilii și juriștii.

Niciodată n-am urmărit să opunem alimentația naturală alimentației de protecție, ci am dorit să realizăm o sinteză între alimentația naturalistă și cercetările moderne de nutriție, în condițiile de fezabilitate ale prezentului.

Așa cum am mai spus-o, nu avem nici un fel de rețete de vindecare și nu intră în preocupările noastre astfel de probleme. Dorim să realizăm la nivel de serie, pentru segmente mari de populație, produse care să potențeze capacitatea de autoprotecție a fiecărui individ și să fie auxiliare în tratamentele diferitelor maladii. Am fi bucuroși ca aceste produse să posede și proprietăți terapeutice. Dar aceasta urmează s-o stabilească medicii, care sînt în măsură s-o facă cu toată responsabilitatea necesară.

Prof. dr. BRAD SEGAL ■

Cuiul lui Pepelea

Nimeni nu s-a gîndit că, la acea primă adunare generală a oamenilor muncii a filialei de turism Huși, lucrurile vor lua o întorsătură atît de gravă pentru Sava Neculau. Nici chiar directorul O.J.T. Vaslui, Vasile Roșu (de la care a pornit propunerea de a se supune la vot dacă Sava Neculau să mai facă sau nu parte din colectiv) nu-și dă seama cum s-a ajuns la acest deznodămînt. Probabil, zice, dacă în loc să critice în dreapta și în stînga, și-ar fi făcut autocritica, și-ar fi luat angajamentul că se va integra colectivului, cazul Neculau nu s-ar fi născut. Probabil că așa ar fi decurs lucrurile. Dar sigur este că modalitatea în care acest om a fost pedepsit, rămîne o greșeală desfacerea contractului de muncă, în condițiile art. 64, lit. t din Legea nr. 5/1978 rămîne un înscris grav, decizia însăși neputînd fi contestată, conform legii, în justiție.

Cu trei luni și ceva mai înaintea acestor evenimente (mai — august 1983), prin darea în folosință a modernului complex hotelier din Huși, Sava Neculau, care avea părinții în localitate, venea prin transfer, cu o caracterizare de excepție, de la o mare autoservire din Tecuci, pe post de șef de unitate, soția sa urmînd a-i fi ajutor direct în mînuirea bunurilor gestionate. Cînd s-a prezentat însă la noul loc de muncă a descoperit că la restaurant mai era numit încă un șef de unitate, Ion Marcu, despre care Neculau aflase fel de fel de treburi necurate, motiv pentru care nu a semnat acceptul de a lucra împreună. În ce-l privește pe Ion Marcu, acesta venise de la Vaslui (unde mai figura șef de unitate la un restaurant al O.J.T.-ului încă multe luni după noua numire, unitate pe care a predat-o foarte tîrziu !) cu „trupa" sa de ospătari, barmani, bucătar șef, oameni cu care lucrase la Birlad și Vaslui, tot în rețeaua de restaurante a O.J.T.-ului. Deci Ion Marcu avea și experiență în domeniu, și oameni care să-l susțină ! Ca să nu mai lungim povestea subliniem faptul că Neculau, cu toate eforturile de a asigura o ordine și o disciplină în muncă, rămîne șef de unitate doar în scripte, fiind ușor de acuzat de lipsă de colaborare și de toate cele cîte i s-au mai pus în cîrcă. Afirmăm ca și ceilalți : Sava Neculau nu avea experiență în alimentația publică, nu era deci omul cel mai potrivit pentru a conduce un local de categorie superioară. Dar de aici și pînă a-l acuza, doar pe vorbe, de sabotaj, de a-l elimina din colectiv e cale lungă ! Numeroasele lui referate către conducerea O.J.T. Vaslui erau semnale grave despre ce se întîmplă în această unitate, despre ce se întîmplă în acest colectiv nou format. A fost acuzat că „sustrăgea" liste de meniu, boniere și alte probe de acest fel cu care putea dovedi că se puneau prețuri mai mari pe listele de meniu, liste netipizate, întocmite pe foi de caiet, că se umflau notele de plată ale clienților, că rețetarele nu erau respectate, că nu erau trecute porțiile rămase de la o zi la alta (chestiuni verificate și de noi înainte de a ne declina identitatea), că se organizau seri disco fără aprobare, în care meniurile erau pur formale ș.a. Ca șef de unitate avea obligația să verifice aceste documente. Accesul lui la ele nu numai că nu ar fi trebuit barat (cum s-a întîmplat), ci înlesnit pentru bunul mers al unității, pentru stoparea unor asemenea practici de căpătuială. În vremea asta, navetiștii din Vaslui, în frunte cu șeful plin, Marcu, stăteau în hotel fără să plătească, bucătarul șef împrumutase mobila hotelului pentru a-și aranja o cameră, aveau loc scene „vesele" între femei din personal, mici păruieli, spre desfătarea clienților. Iar „neexperimentatul" Neculau tot sesiza cum stau lucrurile în acest local, fără a fi luat în serios nici măcar de controlul dictat de directorul O.J.T.-ului.

Cam aceasta era atmosfera în momentul convocării primei adunări generale a oamenilor muncii ai filialei de turism Huși. Cei mai mulți dintre ei nu se cunoșteau și se vedeau pentru prima oară abia acum. La ordinea de zi doar un singur punct : analiza activității desfășurată de filială în cele trei luni de existență. Cum însă în timpul discuțiilor, Ion Marcu a subliniat și neînțelegerile cu Neculau, idee preluată din zbor de toți ceilalți, despre care Neculau, în referatele amintite, scria că săvîrșesc ilegalități, s-a tot pomenit despre „sabotorul" Neculau. Nici unuia dintre ei însă nu i-a trecut prin cap să propună eliminarea lui din colectiv ! Doar tov. director Roșu supărîndu-se pe Neculau care, în loc să-și facă autocritica, s-a pus el însuși pe criticat, l-a întrerupt, propunînd brusc excluderea lui din colectiv. S-a supus la vot și cu un număr de 10 abțineri (din cîți participanți nu se specifică nicăieri !) s-a hotărît excluderea lui din colectiv, după care s-a discutat mai departe despre ce aveau de făcut în viitor, istoria cu Neculau fiind doar o paranteză a adunării !

Nu putem însă înțelege cum de nu s-a găsit nimeni, pînă după acest deznodămînt nefiresc, care să ia în serios sesizările lui Neculau, sesizări grave privind încălcări de etică profesională ! Pentru că, după înlăturarea lui, s-au descoperit lipsuri în gestiune de aproape 40 000 lei la bar și bucătărie (pe care nimeni nu și le explică, și ar fi de explicat !), lipsuri acoperite pe loc, prin depunerea banilor și luarea unor măsuri de ochii lumii : barmanii au fost „retrogradați", fiind numiți șefi de sală ; bucătarului șef i s-a luat dreptul la gestiune nu după lipsa înregistrată aci, ci după cea comunicată de unitatea de unde venise — peste 50 000 lei pentru neglijență ! Demne sînt de urmărit și dosarele de personal ale vehemenților acuzatori ai lui Neculau ! Nu cumva, ne întrebăm acum, Neculau era pentru ei un fel de cui al lui Pepelea ?

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Dincolo de aparențe

Afacerea „Diesel"–Suraia

Posesorul unui autoturism autohton l-a întrebat pe șeful atelierului „Service" al C.P.A.D.M. Suraia, județul Vrancea : „N-ați putea să-mi procurați un motor „Diesel", pe care să-l montez la mașina asta ?"

Vasile Odoleanu, zis Mitică, șeful atelierului, s-a uitat la cel care-i pusese întrebarea ca la un marțian abia coborît pe Terra și a schițat un gest care nu mai necesită explicații. Dar, străfulgerat parcă de ideea pe care i-o sugerase interlocutorul, a făcut o schimbare la față de-a dreptul mefistofelică. „Ei, asta da, afacere !" și-a zis Mitică și i-a promis amatorului de motor „Diesel" că o să încerce, dar astea costă...

După un timp, locțiitorul șefului Miliției Județene Vrancea primește o sesizare. „Se pare că a început o afacere cu motoare „Diesel". Verificați la atelierul „Service" din Suraia !"

„Luați urgent măsuri ! Afacerea are loc pe raza de competență a miliției municipale", scrisese locțiitorul șefului miliției județene pe sesizare, trimițînd-o colonelului Vasile Alexandru, șeful unității vizate.

„Semnalarea părîndu-mi-se deosebit de interesantă, dacă avea să se confirme, însemnînd a fi lezate interesele unor unități economice deținătoare de motoare „Diesel", am hotărît să verific personal, discret dar operativ, care este realitatea — ne relatează șeful miliției municipale Focșani. Spre surprinderea mea, afacerea luase deja amploare și, împreună cu maiorul **Marian Neculai** și căpitanul **Ștefan Lungu** am stabilit că **Vasile Odoleanu** și **Georgel Berbecea** — ultimul de profesie șofer, dar fără ocupație, au reușit să obțină pe căi frauduloase, 18 motoare „Diesel", la prețul de 5 000 sau 10 000 lei bucata, pe care le-au revîndut montate la cîte 25 000—30 000 lei bucata, obținînd în cîteva luni de zile, venituri ilicite de ordinul sutelor de mii.

Astfel, **Marin Frosin,** maistru și **Victor Revent,** lucrător la atelierul mecanic al B.J.T.A.M. Vrancea au sustras și vîndut lui V.O. și G.B., 4 motoare „Diesel", cu suma totală de 20 000 lei, întocmind pentru „justificare" acte fictive din care rezultă că motoarele ar fi fost casate, iar deșeurile predate la I.C.M.

Ilie Voicu, tehnician cu reparațiile la S.M.A. Sihlea, a sustras, prin același procedeu, 4 motoare pe care le-a vîndut lui V.O., cu cîte 10 000 lei bucata.

Vasile Jelea, inginer-șef la S.M.A. Panciu, a sustras și vîndut 6 motoare „Diesel", cu suma totală de 30 000 lei.

Toate motoarele sustrase și vîndute se aflau în faza de recondiționare. De la C.A.P. Glodeanu Sărat, județul Buzău, Odoleanu și Berbecea au obținut, datorită coruperii contabilului șef, **Ion Riciu,** care, în schimbul sumei de 2 000 lei, le-a facilitat cumpărarea a două autoturisme ARO cu suma totală de 45 000 lei, pe care, după ce le-au montat motoare „Diesel", le-au revîndut cu 30 000 și, respectiv, 70 000 lei bucata.

Celelalte motoare au fost montate la diverse autoturisme proprietate personală, în schimbul sumei de 25 000—35 000 lei bucata.

Cum pentru toate motoarele obținute pe asemenea căi, erau necesare acte de cumpărare-vînzare, în vederea înscrierii în circulație a autoturismelor, astfel modificate din punct de vedere tehnic, a fost atras în afacere **Ion Grigoraș** — notar la Notariatul de Stat Panciu, care, în schimbul sumei de 16 000 lei și altor avantaje materiale, a procedat la „autentificarea" unor acte fictive.

Un calcul simplu, bazat pe cifrele prezentate mai sus, relief ează ce venituri ilicite a adus „afacerea Diesel-Suraia" inițiatorilor săi și care a fost, în schimb prejudiciul provocat avutului obștesc, drept pentru care **11 inculpați** au apărut, în cele din urmă, în fața instanței de judecată.

MIHAI GROZAVU ■

Cine salvează copacii de la masacru ?

Mai întîi, un apel : „În Floreasca, pe Garibaldi, 4, se masacrează copacii, pădurea de aer și de viață a cartierului !"

Am luat legătura cu A.D.P.-ul sectorului 2 (Administrația domeniului public). Tovarășul director ne-a mărturisit că nu știe nimic de un astfel de masacru, motiv pentru care va trimite imediat în zonă o echipă de specialiști. Nu credeam că vor ajunge înaintea noastră. Au ajuns. L-am cunoscut, la reclamant acasă, pe inginerul Șerban Moțoc, reprezentantul A.D.P.-ului. Ne-a declarat ferm — eram de față un reporter și un fotoreporter — că A.D.P.-ul nu dăduse nici un fel de aprobare pentru asemenea tăieri și coronări ! Mai mult decît atît, sîntem puși în temă că se practică o adevărată devastare a pomilor, în perioada acestui început de primăvară, mai ales în parcuri. În parcul **Verdi,** tot din Floreasca, în parcul **Plumbuita,** s-au descoperit foarte mulți pomi tăiați. Furați ! Într-un fel, ni se dau aceste date pentru a ne convinge că în Garibaldi nr. 4, lucrurile stau bine față de alte locuri, tăindu-se doar doi pomi și făcîndu-se coronări exagerate. După care, reprezentantul A.D.P.-ului sector 2, pleacă, avînd o ședință.

Cum colegul Victor Rădulescu nu mai avea ce înregistra pe peliculă, trupa de masacratori dispărînd pînă la venirea noastră, am pornit prin zona atacată. La o primă trecere în revistă — impresia jalnică a celor 14 pomi ciuntiți (așa-zisa coronare !). Arătau ca niște palmieri, doar crengile din vîrf rămînîndu-le, părți masive din coroană fiind tăiate fără nici o milă, crengi, crenguțe, răspîndite peste tot aschii mustind de viață. Aflăm de la locatari că, după ce au tuns pomii scurt, așa ca pe boxeri, cea mai mare parte a materialului lemnos a dispărut, fie cu cărucioarele de tot felul, mînuite manual, fie cu un tractor cu remorcă — pare-se 41 B 847 — încărcat cu voioșie de o trupă de muncitori, îmbrăcați în salopete, gata oricînd să-și părăsească lucrul în contul unui mic ciubuc.

Am crezut și noi, ca și ing. Moțoc, că e vorba doar de doi pomi tăiați de la rădăcină. Cei din zonă, au tras „cortina", **dezvăluindu-ne următoarea** scenă : cineva, pentru a șterge urmele abuzului, acoperise cu zăpadă restul cioatelor rămase după tăiere. În total, dînd zăpada la o parte, descoperim 7 copaci tăiați, printre care arbori ornamentali, pomi fructiferi ș.a. Tragem o linie și socotim : 14 pomi ciuntiți prin „coronare" și alți 7 rași de pe fața pămîntului. Aflăm că „acțiunea" a fost coordonată de însuși președintele asociației de locatari, Radu Constantin. „Oamenii au tăiat ce le-am spus eu să taie, recunoaște fără nici o umbră de vinovăție Radu Constantin. Face o pauză în care presimțim că urmează o lovitură de măciucă : dar să știți, i-am tăiat după cum stabilisem cu tovarășul Moțoc de la A.D.P. ! De altfel, ne informează, există pe undeva o aprobare de tăiere și coronare. Am apelat la acest compromis pentru că cei de la subsol reclamau că din cauza pomilor au igrasie în casă și atunci i-am tăiat. Întrebat de colocatari, președintele asociației dă înapoi : doi dintre copaci nu fuseseră tăiați la indicația d-lui, ci a unuia Jipa, și a altuia Marin. El să răspundă !

Sigur că ne-a uimit atitudinea președintelui asociației. Urma, peste cîteva zile, să aflăm părerea specialistului în pomi în urma unei inventarieri serioase. Aflăm că „pentru cei **doi pomi** tăiați" există aprobare a A.D.P.-ului pentru tăiere din 1984, care aprobare se află la tov. Dragoș Ilie, președintele comitetului de cetățeni. Că fiind acest tovarăș Dragoș Ilie mai inimos, s-a gîndit că nu e cazul să mai aștepte A.D.P.-ul — singurul în drept să facă o asemenea operațiune ! — ci cu niște muncitori de la I.T.B. (garaj) au curățat zona, cum s-au priceput ; că lemnele rezultate din această operațiune sînt puse la păstrare, undeva, urmînd ca A.D.P.-ul să le ridice. Atît !

S. GEORGETA ■

Cronica șoselei

De ce nu se trezește mama ?

Exact în momentul cînd Matei își ia rămas bun de la portar, consătean și bun prieten, șoferul aude strigătul unui mecanic. „Ce s-a întîmplat, Ioane, care-i baiul ?" „Te cheamă tovarășul Pripon, la el în birou". Matei se întoarce din drum, urcă scările în clădirea autobazei, își scoate căciula de pe cap și dă să intre în cameră, dar se oprește în picioare lîngă ușă și așteaptă ca șeful să termine convorbirea telefonică. Este puțin îngrijorat, presimțind parcă primirea unei vești nu prea bune. „Îmi pare rău, Mateiașule, dar ce să-i faci, trebuie să curățăm de pămînt terenul de lîngă hala 4, mîine începe săparea fundației. Totdeauna ai fost săritor, fii și de data asta. Nu-ți dau ordin, te rog să mai lucrezi pînă la cinci. Două ore, nu-i chiar așa mult !" „Și dv., tovarășe șef, pentru mine două ore is foarte mult. Parcă nu știți că am patru copii, că nevasta lucrează în schimb de noapte ? Pînă ajung acasă, ăi mici îi fac capul calendar și ea pleacă obosită la muncă...". „Te înțeleg bine, Matei, dar...". Cătrănit, șoferul se întoarce cu spatele și, după un „Binee" plin de năduf, se îndreaptă spre enorma autobasculantă care, curățată frumos, stă rînduită alături de celelalte surate ale ei. Se urcă apoi în cabina cocoțată la cîțiva metri de sol și demarează, precum un autoturism, spre locul de unde trebuie să încarce pămînt. În fața gigantului, cît vezi cu ochii, nici o mașină. Doar un autobuz, care circulă în același sens, se zărește la 2—3 kilometri. În curînd, basculanta e în spatele autovehiculului de călători. „Cu ăsta trebuia să plec eu acasă. Acum, așteaptă Matei pînă diseară. Fir-ar să fie de treabă...". Șoferul, congestionat la față, furios la culme, caută parcă un motiv să se descarce. Claxonează prelung și puternic cerînd șoferului de autobuz să se replieze, pentru a fi depășit. Acesta, ca și cum n-ar auzi nimic, își continuă impasibil mersul. „Va să zică faci pe nebunul. Las'că-ți arăt eu ție !". Și, nici mai mult, nici mai puțin, Matei se lipește cu bara de protecție din față de partea stîngă-spate a colosului dinaintea sa. Ca să fim sinceri și realiști, asemenea scene sînt în exclusivitate de domeniul cascadoriei. Văzînd cu ochii viteza autobasculantei crește, împingînd literalmente autobuzul spre șanț, spre a-și face loc de depășire. La început, șoferul autobuzului nu realizează despre ce-i vorba. „Am avut senzația, declară el după accident, că am o defecțiune gravă la direcție, ori că frîna nu mă ascultă, pentru că apăsam pe pedală și... nimic ! Eu trăgeam de volan spre stînga, să mă mențin pe asfalt, și autobuzul, culmea, se îndrepta spre dreapta. Instinctiv, m-am uitat înapoi. Pasagerii nu simțiseră încă nimic. Asta m-a mai liniștit. Am observat, însă, imediat, autobasculanta la mică distanță, în spatele autobuzului, zărind, pentru o fracțiune de secundă, ochii răi, ca de fiară, ai șoferului care, era clar, că vrea să mă dea cu forța la o parte. Nu puteam, însă, să-i fac loc. La 40—50 de metri în fața mea șoseaua se îngusta din cauza unui podeț. Dacă viram la dreapta, spre a-i face loc, intram exact în marginea de beton a podețului. N-au mai trecut multe secunde, în care mi-a apărut prin față întreaga mea viață. Simțeam că se apropie prăbușirea și nu eram deloc sigur că-i voi supraviețui. A urmat apoi zgomotul teribil provocat de răsturnarea autobuzului în rîpa din dreapta drumului. Acoperișul autobuzului se înfundase puternic în partea din stînga. Am numărat șapte morți. Răducanu, om de nici 40 de ani, zăcea lîngă scaun, pe podeaua autobuzului, cu capul zdrobit. Lîngă el, nevastă-sa, ținîndu-l strîns de braț, avea o tăietură puternică, adîncă, la beregată. Probabil o fîșie de tablă, smuls din partea laterală a autobuzului, produsese o asemenea ispravă. Băiețelul soților Răducanu plîngea înăbușit și mîngîia ușor părul lung al mamei sale. Bietul de el, nu realiza grozăvia întîmplării. „Mama doarme, doarme", repeta el mereu, uitîndu-se nedumerit la mine. Am recunoscut-o apoi pe Mădălina. Femeie frumoasă, brunetă, mamă a doi copii. Însărcinată în luna a 6-a. Ieșise din schimb, se ducea spre casă. Palidă, cu chipul indiferent al morților, privea spre plafonul năruit. I-am tras pleoapele peste ochii ei negri, ca de cărbune. De ce a trebuit eu să fiu la volan, în această cursă a morții ? Parcă oamenii din orășel, din comune, familiile celor morți și răniți vor ști că eu n-am avut nici o vină în acest accident, că am fost aruncat pur și simplu în rîpă, de pe șosea ? Buimăcit, am coborît din mașină, mai bine zis m-am strecurat printre resturile autobuzului, forțînd cu putere ușa care se blocase. Nu departe, se oprise basculanta, cauza nenorocirii noastre. Mă cuprinsese o furie groaznică împotriva criminalului care ne aruncase în rîpă. Cînd am dat ochii cu Matei, nu mi-a venit a crede că el conducese mașina. „Cum, Matei, tu ? Erai la volan, ori pasager ?". „Eu am condus, eu Matei, care niciodată n-am călcat vreo regulă. Da, din nenorocire. Mi-e groază să mă uit în epava autobuzului. Au murit mulți ?" Nu i-am răspuns, mi-era că face vreo prostie. Am lăsat capul în jos, evitînd să mă uit în ochii lui. Matei, trebuia să fii și tu în autobuz, doar termini la trei. Ce s-a întîmplat ? Omul mi-a povestit apoi pricina pentru care se afla la volanul autobasculantei în loc să fie în drum spre casă".

Singur, cu o căciulă mare pe cap ca omulețul din „Iarna pe uliță" a lui Coșbuc, cu paltonul descusut la mîneci, Sorinel, fiul cel mai mare al soților Răducanu, „nădejdea noastră", cum îl numeau ei, în ciuda celor 6 ani ai piciului, se îndreaptă spre cei doi bărbați care discutau lîngă basculantă. Știa el, oare, că de azi înainte va fi pentru cele două surioare, de 5 și 4 ani, și pentru Ionică, de doi ani, cu adevărat „nădejdea lor" ? Se îndreaptă spre Mircea, șoferul autobasculantei, vecinul familiei Răducanu. „Nene Mircea, de ce nu se trezește mama și nici tata, de ce dorm așa mult ?"

VICTOR BEDA ■

Miercuri, la Craiova, ROMÂNIA întîlnește TURCIA

Fotbaliștii tricolori reiau cursa pentru mondiale

Miercuri, cu începere de la ora 17, pe stadionul „Central" din Craiova, în fața unui public pe care îl sperăm la fel de fierbinte și de devotat ca și la meciurile de acasă ale Universității, reprezentativele de fotbal ale României și Turciei își vor disputa prima lor întîlnire în cadrul grupei a III-a a preliminariilor C.M. din Mexic. Ambele formații se află, înaintea acestei confruntări, cu zero puncte, dar pozițiile lor sînt net diferite. Dacă tricolorii au pierdut un singur meci, și acela în deplasare (2—3 cu Irlanda de Nord), turcii au jucat pînă acum două și, deși pe teren propriu, au capotat de fiecare dată, 1—2 cu Finlanda și 0—8 cu Anglia. În așa-zisul clasament al adevărului, România e la 0, avînd în continuare mari posibilități de a ajunge în Mexic (se califică locurile 1 și 2 din grupă), în vreme ce Turcia, cu povara unui —4, nu mai poate nădăjdui la nimic, fiind practic ieșită din cursă.

Înainte ca **Ovidiu Ioanițoaia** să procedeze la avancronica întîlnirii de miercuri, cu care ocazie va încerca să vă introducă, stimați cititori, în intimitatea celor două tabere, furnizîndu-vă date de ultimă oră, să rememorăm situația la zi a grupei :

1. Anglia	3	3	0	0	14—0	6 p (+4)
2. Irlanda N.	4	2	0	2	5—5	4 p (—2)
3. Finlanda	4	2	0	2	4—8	4 p (+2)
4. România	1	0	0	1	2—3	0 p (0)
5. Turcia	2	0	0	2	1—10	0 p (—4)

În continuare, programul jucătorilor noștri arată astfel : la 1 mai cu Anglia (a), la 6 iunie cu Finlanda (d), la 28 august cu Finlanda (a), la 11 septembrie cu Anglia (d), la 16 octombrie cu Irlanda de Nord (a), la 14 noiembrie cu Turcia (a).

Ultima verificare : 0—0 cu Polonia

În drum spre Craiova (unde au sosit joi la amiază, instalîndu-se la baza sportivă „Constructorul"), fotbaliștii tricolori au făcut o escală la Sibiu, întîlnind miercuri, 27 martie, reprezentativa Poloniei. În vederea partidei respective, dar cu gîndul, firește, la meciul oficial cu Turcia, Mircea Lucescu și Mircea Rădulescu au convocat 20 de jucători : Lung, Cristian — Rednic, Ștefănescu, Zare, Iorgulescu, Nicolae, Ungureanu, Munteanu II — Mateuț, Bölöni, Irimescu, Bozeșan, Suciu, Hagi — Cămătaru, Coraș, Augustin, Lăcătuș, Pițurcă. Ei au renunțat, lesne de dedus, la cîțiva fotbaliști cu mai vechi state de serviciu (Moraru, Negrilă, Geolgău, Ticleanu ș.a.), promovînd în schimb mai mulți tineri, Mateuț, Suciu, Bozeșan, Lăcătuș, cărora le-au adăugat pe Zare și Pițurcă, chemarea lui Cristian explicîndu-se mai ales prin „dispariția" lui Moraru, aflat (se zice) în conflict cu conducerea tehnică a formației sale de club. Procedînd așa, adică alcătuind un lot format într-o zdrobitoare majoritate (18 din 20, excepțiile numindu-se Cristian și Mateuț) din componenți ai echipelor din fruntea clasamentului diviziei A, cei doi tehnicieni au încercat, parcă mai mult decît în alte ocazii, să împace valoarea cu forma de moment, demonstrînd că n-au „fetișuri" și că lasă porțile naționalei larg deschise în fața celor merituoși.

Cum se putea anticipa, amicalul cu Polonia n-a fost o floare la ureche. Sarcina tricolorilor (de a cîștiga) s-a văzut îngreunată de cîteva accidentări, cele ale lui Stoica (la care s-a și renunțat), Ștefănescu și Cămătaru, ca și de absența lui Klein care, suspendat (în urma eliminării de la Belfast) pentru partida cu Turcia, nici n-a mai fost convocat. Pe de altă parte, formația lui Piechniczek, cu nume sonore (Zmuda, Buncol, Smolarek ș.a., doar Boniek a lipsit), a ținut să-și onoreze cartea de vizită, aureolată de atîtea și atîtea succese, obligîndu-i pe jucătorii noștri să se întrebuințeze serios. Așa stînd lucrurile, deși întîlnirea s-a terminat cu un scor alb, gazdele neizbutind să materializeze pe tabela de marcaj o netă superioritate teritorială, verificarea s-a dovedit utilă. Mai ales atacul, inițial în formula Lăcătuș-Pițurcă, apelînd apoi la Augustin și la Bozeșan, n-a dat satisfacția scontată. Cu toate că Hagi și, mai ales, Coraș („irezistibil", ne-a mărturisit Lucescu, joi dimineață) au etalat o poftă de joc deosebită, s-a ratat mult, uneori din situații simple, dar chiar ăsta a fost și a rămas, gîndim, rostul unui amical : să dezvăluie ce mai trebuie pus la punct, unde mai trebuie umblat. Nu ne îndoim că Lucescu și Rădulescu vor fi știut să tragă cele mai nimerite concluzii dintr-o confruntare, cea de la Sibiu, care a avut ca principală misiune conturarea garniturii ce va fi utilizată în întîlnirea cu Turcia.

Hagi și Coraș, cei mai buni în meciul amical de la Sibiu

Deși, teoretic vorbind, prin prisma clasei jucătorilor și a palmaresului, meciul cu Turcia poate fi mai ușor decît cel cu Polonia, lui i s-a acordat maximum de atenție. Jocul oaspeților noștri de săptămîna viitoare, mai degrabă atletic decît cu virtuți tehnice, a fost studiat pînă la cel mai mic amănunt, Lucescu asistînd la întîlnirea Turcia — Anglia (0—8 !), iar Rădulescu urmărind, recent, partidele Besiktas — Trabzonspor și Besiktas — Galatasarai din campionatul turc. Cei doi tehnicieni au luat, ni s-a spus, toate măsurile, iar atmosfera în rîndul tricolorilor e bună, cuvîntul de ordine fiind unul singur : victoria !

În ceea ce-i privește pe Ștefănescu și Cămătaru, nefolosiți la Sibiu, primul din cauza unei entorse, celălalt avînd un furuncul, se acționează pentru recuperarea lor și, ne-a asigurat doctorul Nicolae Andreescu, ambii vor fi apți de joc pînă miercuri. Organizatorii meciului scontează, ca o ultimă știre, pe un stadion arhiplin, publicul oltean fiind hotărît să-și încurajeze entuziast și sportiv favoriții, de la care așteaptă un prim pas, apăsat, pe drumul spre Mexic. Mult succes tricolorilor !

Meszoly a preluat echipa Turciei

Fotbalul turc n-a fost niciodată prea bine cotat în Europa chiar dacă, în 1983, de pildă, naționala semilunei a întrecut acasă, în preliminariile C.E., Austria cu 3—1 și Irlanda de Nord cu 1—0. Lipsa de rezultate a condus la foarte dese schimbări și, numai după 1980, federația din Istanbul a cunoscut 6 președinți și 7 antrenori ai reprezentativei, ultimul dintre aceștia, tînărul Çandan Tarhan, fiind demis după usturătorul 0—8 cu Anglia (14 XI 1984). Dealtfel, anul 1984 a fost unul dintre cele mai slabe pentru fotbalul turc, care n-a cîștigat decît 3 din cele 10 partide susținute (10 3 1 6 7—22), victoriile nespunînd nici ele mare lucru : 3—1 și 1—0 cu Luxemburg, 1—0 cu Egipt. În rest, eșecuri mai mari (0—6 cu Ungaria la Istanbul) sau mai mici (între care 1—2 cu Finlanda în preliminariile C.M.), asta în ciuda faptului că, într-o măsură mai mare decît altădată, s-a recurs la „importul" de tehnicieni și jucători, activînd în Turcia antrenori cu renume ca Derwall (la Galatasarai), Veselinovici (la Fenerbahce), Stankovici (la Besiktas) sau jucători precum iugoslavul Simovici (fostul portar al lui Hajduk Split) sau vest-germanul Abramczyk, primul la Fenerbahce, celălalt la Galatasarai.

Din 17 februarie 1985, națională Turciei a fost încredințată unui tehnician reputat, ungurului Kalman Meszoly, cel care a condus echipa țării sale la C.M. din Spania. Ce i-a plăcut și ce nu i-a plăcut lui Meszoly (cu contract pe 2 ani) din fotbalul turc, e greu de spus. Ceea ce se cunoaște, din declarațiile făcute recent, e că el intenționează să remanieze masiv lotul, păstrînd doar 2—3 din jucătorii care au pierdut în fața englezilor, promovînd mulți tineri. Nu va renunța, se zice, la Pamiroglu și Tufekci, ultimul revenit acasă după ce a evoluat cîteva sezoane în Bundesliga. Sigur e că, acordînd o importanță deosebită meciului de la Craiova, Meszoly și-a deplasat, pentru o săptămînă, jucătorii în Albania, Turcia susținînd miercuri o partidă amicală cu reprezentativa albaneză. Fără să avem detalii, am aflat că meciul s-a încheiat, ca și cel de la Sibiu, 0—0, el desfășurîndu-se în nota de dominare a echipei gazdă. Antrenorii noștri vor primi în aceste zile toate amănuntele, întîlnirea de la Tirana fiind urmărită și de unul dintre metodiștii federației, Grigore Sichitiu.

Se cuvine să repetăm că fotbaliștii turci vin în România de pe ultimul loc al grupei a III-a a preliminariilor C.M. din 1986, avînd 0 puncte în clasamentul general și —4 în cel al adevărului, golaveraj lor fiind dezastruos, 1—10, deși ambele partide susținute pînă acum au fost acasă ! Nu doar prin această prismă, ci și prin aceea a palmaresului întîlnirilor directe, doar 3 succese ale oaspeților noștri din 17 meciuri (8 victorii românești și 6 egalități), echipa Turciei nu pare, la calculul hîrtiei, creditată cu vreo șansă la Craiova. De departe, oricum am privi lucrurile, prima șansă aparține formației încredințate antrenorilor Lucescu și Rădulescu, fără ca asta să însemne că meciul e dinainte jucat ! Ca și în 1983 9 martie, cînd au pierdut la Tîrgu Mureș, 3—1 pentru România, e de așteptat ca jucătorii turci să opună o puternică rezistență, ei fiind cunoscuți pe plan internațional pentru ambiția lor, așezată însă adesea în afara regulamentului. Să ne reamintim că, la Tîrgu Mureș, turcii au încheiat întîlnirea în 10 oameni, Selcuk fiind eliminat de pe teren pentru joc dur !

O ultimă informație : delegația turcă a confirmat sosirea la Craiova pentru duminică, 31 martie, seara, cu un avion charter. Ea va fi cazată la hotelul „Jiul", unde Ion Prioteasa și colegii săi vor depune, sîntem siguri, toate eforturile pentru ca oaspeții să se simtă cît mai bine. A doua zi, adică luni, vor ajunge în Bănie observatorul U.E.F.A., ungurul Sandor Barcs, și brigada de arbitri din Israel alcătuită din Ben Itzak (la centru), M. Ashkenazi și Y. Loya.

La peluză

De sezon

Victoria Sportului studențesc la Craiova a ridicat temperatura campionatului pînă la punctul de fierbere. Pe Ghencea, peluzele au amuțit. Privesc în față și văd locomotiva din Regie venind pe linia lor cu toată viteza la două halte depărtare. După un popas deloc ușor la Buzău, urmează, la o săptămînă, ciocnirea inevitabilă. Dinamo a reținut toate locurile din preajmă, destul de crispată totuși pentru că nu mult timp înaintea acestui spectacol urmează să primească în Ștefan cel Mare pe Universitatea Craiova. Sper să nu exagerez prea mult dacă afirm că niciodată în istoria fotbalului nostru o campanie mondială n-a mai fost eclipsată de competiția internă. Derbiurile pe care le așteptăm : Steaua — Sportul studențesc, Dinamo — Universitatea Craiova, Dinamo — Steaua ; Universitatea Craiova — Steaua pun în umbră chiar meciul cu echipa Angliei. Mircea Lucescu avea poate dreptate cînd propunea în locul actualei formule de campionat trei grupe valorice de cîte șase echipe, care să joace între ele, dar în mod sigur nu ținea seama că pentru așa ceva trebuie reorganizat și Spitalul de Urgențe. Ne mai destind puțin meciurile astea din preliminariile campionatului mondial. Săptămîna viitoare deschidem oficial sezonul internațional într-un meci cu echipa Turciei, pe care logica faptelor, cronicarii și agențiile de pariuri o indică victimă sigură. Nu știm care-i părerea Istanbulului în această privință, dar ferește-ne Doamne de adversarul care n-are ce pierde ! Calculele hîrtiei sînt una și pe teren te trezești cu cine știe ce. Avem acum, ce-i drept, de toate, inclusiv dușurile reci. Îi mai tragem cîteodată de urechi pe antrenorii naționalei pentru că așa stă bine unor cronicari care le știm pe toate, dar unanimitatea nu lipsește. Cînd e nevoie de ea, firește. Adică după victorii. Și cînd trebuie să apreciem care meci este decisiv. Respectiv, cel care urmează. Despre meciul cu Turcia am să spun că este un meci greu. În vreme ce noi avem obligația să arătăm hîrtiei că toate calculele ei sînt exacte, turcilor puțin le pasă de ce zic bobii calculatoarelor. Sau dacă le pasă, nu le pasă decît ca să-i contrazică. Și știți dumneavoastră cum e cu unul care pică în mania contrazicerii. Trebuie să pășim cu dreptul în sezonul internațional 1985 și vom păși. Urăm tricolorilor noștri deplin succes !

NICOLAE CRISTACHE

Turneul valorilor tinere

Turneul internațional al României și-a făcut debutul la București la mijlocul veacului nostru printr-o valoroasă participare. Rînd pe rînd edițiile prestigiosului concurs au reunit foști și viitori campioni mondiali precum Vasili Smislov, Tigran Petrosian, Boris Spasski și candidați la titlul suprem aidoma lui László Szabó, Paul Benkö, Victor Korcinoi, Mark Taimanov, Alexandr Beliavski. Alături de numeroși mari maeștri, cei mai buni șahiști ai României, reprezentanți ai diferitelor generații, și-au pus la încercare măiestria, unii confirmînd bunele rezultate internaționale, alții debutînd în arena mondială : Ion Bălănel, Dolfi Drimer, Victor Ciocâltea, Florin Gheorghiu, Theodor Ghițescu, Mihai Șuba, Valentin Stoica, Mihai Ghinda, Constantin Ionescu, Ovidiu Foișor.

Ediția de anul acesta reprezintă o entuziastă manifestare sportivă dedicată Anului Internațional al Tineretului. La startul competiției desfășurate pentru prima oară la Călimănești — stațiune balneară cu bogate activități șahiste chiar și în afara cunoscutului său „Festival" — au luat parte autentice valori tinere ale șahului românesc. Turneul a constituit o bună cale de lansare internațională a jucătorilor noului val, speranțele noastre de mîine, șahiști dornici de realizarea de norme de maestru internațional. Media Elo nu a fost prea ridicată, doar 2 411 puncte și conform categoriei a VII-a în care s-a încadrat turneul, cei care au obținut 6,5 puncte din 11 posibile au realizat o normă de maestru internațional. Oaspeții noștri, veniți din cinci țări, nu sînt nicidecum cei mai puternici șahiști ai țării lor : maestrul internațional Raj Tischbierek din Leipzig este al șaptelea șahist din R.D.G. în ordinea Elo cu 2 435 puncte, iar Ralf Lau, component al echipei din Solingen, se situează pe locul al XV-lea în lista Elo a R.F.G. cu 2 410 puncte (cu toate acestea a fost prezent la Olimpiadă ca rezervă). Din Ungaria au participat, cu rezultate inconstante, László Hazay și Peter Lukács, din Cuba Lexis Ortega și din Iugoslavia a concurat un jucător aproape necunoscut, Dušan Indjici. Reprezentanții țării noastre, Constantin Ionescu, Ovidiu Foișor, Aurel Urzică, Paul Joița, Ioan Mărășescu și Dorel Oltean și-au apărat în mod sportiv șansele luptînd încă din prima rundă pentru supremația în clasament. Un start bun în întrecere au avut O. Foișor, C-tin Ionescu, Paul Joița și Dorel Oltean, care au acumulat cîte 2 puncte din 3 posibile. Mai apoi, la jumătatea turneului, la conducerea clasamentului s-a instalat R. Tischbierek, tatonat de la distanța unui jumătate de punct de către D. Oltean și C-tin Ionescu. După jucarea partidei amînate din prima rundă (Ortega — Lau) și după continuarea întreruptelor maestrul internațional vest-german Ralf Lau s-a săltat în clasament, trecînd pe poziția a doua. Mult mai slab decît era de așteptat au evoluat Aurel Urzică și Ioan Mărășescu. Fostul campion al României, A. Urzică, a jucat nesigur și uneori a fost defavorizat de criza de timp, maestrul internațional timișorean I. Mărășescu a manifestat încă de la începutul competiției o evidentă lipsă de formă.

Înainte de ultima rundă doar trei jucători nu au avut de suferit nici o înfrîngere, este vorba de primii trei clasați: Tischbierek, Lau și Oltean. Prestînd un joc calculat, de precizie, maestrul clujean Dorel Oltean a reușit să remizeze cu Tischbierek cumulînd înaintea ultimei partide 6 puncte și păstrînd șansa realizării normei internaționale în cazul unui eventual rezultat de egalitate în derbiul ultimei runde în partida cu R. Lau. La numai o jumătate de punct în spatele fruntașilor clasamentului s-a format un pluton : O. Foișor, C-tin Ionescu, L. Hazay cu cîte 5,5 puncte. Ultima confruntare din turneu s-a încheiat sub însemnele egalității depline : toate partidele au fost remize și astfel configurația clasamentului nu a mai suferit modificări: 1. Tischbierek (R.D.G.) 7,5 p., 2. Lau (R.F.G.) 7 p., 3. Oltean (România) 6,5 p., 4—6 Hazay (Ungaria), Foișor, Ionescu 6 p., 7—8. Lukács (Ungaria), Ortega (Cuba) 5 p., 9. Joița 5 p., 10—11. Indjici (Iugoslavia), Urzică 4 p., 12. Mărășescu 3 p. Astfel Dorel Oltean a realizat o dublă performanță urcînd pe podium și obținînd cea de-a doua normă de maestru internațional. Rămîne ca în luna august la Congresul F.I.D.E. să-i fie oferit mult râvnitul titlu. Nu departe de a înscrie o performanță similară a fost maestrul bucureștean Paul Joița care a ratat șansa în partida cu Hazay datorită unei combativități necalculate.

Merită spus un cuvînt de laudă nu numai jucătorilor și gazdelor, harnici organizatori ce s-au străduit și au reușit pe de-a întregul să ofere condiții bune de desfășurare a turneului, făcîndu-i pe oaspeți să se simtă ca și acasă.

MARGARETA MUREȘAN

Procedeul biologic

Nu rareori între ecologie și economie se ivesc nepotriviri, chiar contradicții. Ecologiștii avertizează pe cei ce dirijează economia că, punîndu-se pe primul plan unele interese de moment, se distruge echilibrul naturii, fapt care va crea dificultăți enorme pe viitor, în primul rînd economiei înseși. Există însă domenii în care economia și ecologia merg mînă-n mînă. Unul dintre ele este combaterea dăunătorilor.

Necesitățile de consum tot mai mari, determinate, în primul rînd, de creșterea populației pe glob, au impus căutarea celor mai adecvate mijloace de distrugere a dăunătorilor. Despre utilizarea pesticidelor și despre tehnica genetică de combatere a insectelor vătămătoare am scris cu alte prilejuri. Iată că în ultima vreme au fost puse la punct și se folosesc din ce în ce mai mult contra dăunătorilor și unele mijloace biologice, denumite generic „noile pesticide". Ele se bazează pe agenți microbiologici, cum sînt bacteriile și viruții, care atacă insectele și alți paraziți cam în același mod în care „microbii" provoacă bolile la ființele umane. Folosirea noilor pesticide constituie deci o formă a „luptei biologice" – expresie ce caracterizează sistemul elaborat la începutul secolului nostru și care consistă în combaterea insectelor dăunătoare agriculturii și pădurilor făcîndu-se apel la dușmanii naturali ai dăunătorilor respectivi.

Comentariul săptămînii

Acest sistem este și astăzi larg aplicat acolo unde există condiții adecvate.

Atenția principală se concentrează acum asupra folosirii bacteriilor (și mai puțin a viruților) ca agenți de îmbolnăvire a insectelor, precum și asupra ciupercilor. Cea mai valoroasă bacterie s-a dovedit a fi Bacillus Thurigiensis (B.t.), care oferă posibilitatea de a ataca o serie întreagă de insecte dăunătoare, dintre care unele pot fi întîlnite în întreaga lume. Prezentă și ea pe întreaga planetă, B.t. a atras atenția oamenilor de știință, care se străduiesc să le selecționeze pe cele care se pretează cel mai bine, în diferite zone geografice, în lupta împotriva dăunătorilor de acolo. Rezultate foarte bune s-au obținut, prin folosirea pesticidelor biologice, în combaterea unei lepidoptere ce avea efecte dezastruoase asupra producției de miere de albine, în combaterea țînțarilor agenți ai paludismului, a unor insecte care distrug duzii ș.a.

Experții Organizației Mondiale a Sănătății, în colaborare cu specialiști din diferite țări, au elaborat teste de securitate și de control de calitate la costuri accesibile. În consecință, bacteriile pesticide, ciupercile sau virusurile pesticide pot fi produse fără dificultăți de industriile locale din țările în curs de dezvoltare. Cu atît mai mult pot fi produși agenții care nu necesită teste de securitate. Producția noilor pesticide în țările lumii a treia pare să fie cel mai bun mijloc de promovare a utilizării lor în aceste țări în folosul economiei și al sănătății publice.

Bineînțeles, noile metode de combatere a insectelor dăunătoare nu le exclud pe celelalte. Cea mai mare eficiență o au tocmai programele complexe, în cadrul cărora pesticidele chimice, tehnicile genetice și mijloacele biologice se îmbină, în funcție de condițiile concrete dintr-o zonă sau alta.

ION D. GOIA ■

URCAȚI CU NOI PE EVEREST!

2. Asalturi

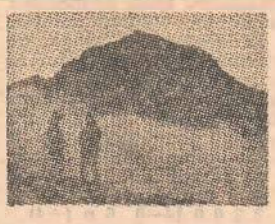

La urcarea pe Everest visau atît oamenii de știință, în vederea explorării la fața locului a gigantului, cît și alpiniștii. Și cu toate că munții Himalaya au nu mai puțin de 14 piscuri care depășesc înălțimea de 8 000 de metri, privirile temerarilor s-au îndreptat de la bun început spre cel mai înalt dintre ele, spre Everest (cucerirea Alpilor a început tot așa, cu vîrful cel mai înalt Mont Blancul).

Pe baza experienței dobîndite de alpiniști în a doua jumătate a secolului trecut, cînd au fost cuceriți Alpii, unele vîrfuri din Caucaz și altele din Cordilieri, Everestul a început să fie vizat de mai mulți specialiști în materie, și în primul rînd de britanicul C.G. Bruce. Dar problema explorării și cuceririi Everestului s-a discutat pentru prima oară temeinic abia în 1919, în cadrul Societății regale britanice de geografie. După obținerea din partea lui Dalai Lama a autorizației pentru pătrunderea unei expediții în Tibet, la Londra s-a constituit, la începutul anului 1921, „Comitetul pentru muntele Everest". El urma să se ocupe de toate problemele privind organizarea de expediții, începînd cu procurarea fondurilor necesare.

Prima dintre expedițiile interbelice — în total au fost șapte —, cea din 1921, condusă de colonelul irlandez Howard Bury, a avut drept scop recunoașterea completă a masivului pentru a se găsi drumul cel mai ușor și mai sigur spre vîrf. A fost singura expediție care nu și-a propus cucerirea Everestului, ci numai explorarea lui. Nu că alpiniștii din echipă (între care A.M. Kellas și G.L. Mallory) n-ar fi vrut acest lucru ci fiindcă la nivelul de atunci al cunoștințelor despre munte cucerirea nu era posibilă. Pornită de la Darjeeling (India) la 18 mai, expediția — care cuprindea 9 europeni, 50 de șerpași (indieni, angajați ca porteri) plus o coloană de 100 de catîri, cu conducătorii lor — și-a încheiat misiunea la sfîrșitul lui septembrie după ce alpiniștii atinseseră așa-numita Șa Nordică, situată la altitudinea de 6 985 de metri. Această expediție și-a atins pe deplin scopul. Everestul a fost pentru prima oară văzut de aproape și din toate unghiurile. Pe hărți, în locul petelor albe au apărut culmi, munți, ghețari, văi. Totodată, a fost găsit un drum de acces — prin partea nordică, prin Tibet — spre vîrful uriașului uriașilor și s-au tras multe învățăminte în privința celei mai favorabile perioade pentru ascensiuni.

Utilizînd tocmai aceste rezultate, în anul următor (mai—iunie) a fost organizată o nouă expediție, condusă de generalul Bruce. De astă dată scopul a fost, în chip declarat, cucerirea Everestului. Trei asalturi eroice au fost date de alpiniști încercați(Mallory și Norton, Finch și G. Bruce, din nou Mallory, împreună cu Sommerwell), dar fără succes. Cea mai mare înălțime atinsă a fost de 8 326 de metri. În timpul expediției din 1922 s-au înregistrat și primele victime ale luptei cu Everestul — șapte șerpași și-au pierdut viața. De notat că în timpul asalturilor din 1922 s-a încercat pentru prima dată folosirea de către alpiniști, în timpul ascensiunii, a aparatelor cu oxigen.

Tot generalul Bruce a condus și expediția din primăvara lui 1924 (martie—iunie). Eroii acestei încercări au fost veteranul Mallory (care, cu toate că după expediția de recunoaștere din 1921 declara că nu va mai veni în Himalaya pentru tot aurul din lume, în 1922 a fost primul pe listă, revenind și în 1924) și tînărul Andrew Irvine, care au pierit în timpul ultimului asalt.. A existat chiar părerea că ei ar fi ajuns pe culmea Everestului, dispărînd, datorită unui accident, la întoarcere. Presupunerea pare a fi confirmată de locul în care a fost găsit, mulți ani mai tîrziu, pioletul lui Irvine.

Toate celelalte expediții interebelice — cea din 1933, condusă de Hugh Ruttledge, cea din 1935, condusă de Eric Shipton, cea din 1936, care l-a avut în fruntea ei pe Hugh Ruttledge și, în sfîrșit, cea din 1938, condusă de H.V. Tilman — s-au soldat cu insuccese.

Ce se poate cîștiga din nereușite ? Fără îndoială, ca totdeauna, experiență. Iar experiența cîștigată de alpiniști în cursul celor 7 expediții din anii '20 și '30 a fost, fără discuție, excepțional de valoroasă, alcătuind o zestre importantă pentru generația următoare de alpiniști. Încercatul explorator Eric Shipton, căutînd să facă, în 1938, un bilanț al experiențelor acumulate, scria: „Într-o zi Everestul va fi urcat. Aceasta fără nici o îndoială. Succesul va încununa poate tentativa următoare. Poate vor fi încă 20 de eșecuri. Din informațiile de care dispunem la ora actuală se pare că această cucerire va depinde de un concurs de împrejurări puțin obișnuite, dată fiind natura însăși a forțelor componente și antagoniste". Într-adevăr, concursul de împrejurări, mai ales în ceea ce privește starea vremii, a avut un rol de seamă în cucerirea Everestului. Dar deosebit de important s-a dovedit progresul tehnic, saltul mai înainte al omenirii pe toate planurile. Izbucnirea războiului avea să întrerupă asalturile. Ele vor fi reluate abia în anii '50.

ION CODRU ■

ACCENTE ÎN LUME

„Copil minune"?

Isabelle Kientzler — 12 ani — a găsit un mod original de a-și petrece timpul liber renunțînd la păpuși, desene animate și la toate celelalte activități specifice vîrstei. Ea joacă șah și nu oricum, căci Isabelle este campioana Franței la toate categoriile.

Cel care a inițiat-o în tainele șahului cînd Isabelle avea doar șapte ani, a fost învățătorul ei din satul Bennwihr, Alsacia, Isabelle a fost o elevă atît de ascultătoare încît după cîteva luni își bătea profesorul, iar acum singurele lecții pe care le primește din partea acestuia sînt cele de ortografie.

Deși participă la tot felul de turnee, Isabelle nu are de gînd să devină „copilul minune" plimbat și arătat lumii.

Șahul este pentru Isabelle un joc ca toate celelalte, nu o viitoare profesiune, căci ea dorește să devină medic sau infirmieră, ca și sora ei mai mare.

Amenințare plăcută

„...Și de mi-ești drag, să te ferești" o amenințare ce va fi lansată de către Veronica Ali, soția fostului campion de box Mohammed Ali, mai cunoscut sub numele de Cassius Clay, de la care a împrumutat, se pare, stilul agresiv.

Pasionată de artă lirică, Veronica va debuta peste cîteva luni în **Carmen** după o pregătire de cîțiva ani. Pînă atunci, Veronica, înzestrată cu un fizic adecvat, a acceptat să prezinte colecția de vară a celebrului André Courrèges, pentru ale cărui creații are o adevărată slăbiciune.

Aniversarea „Ariciului"

În iarna anului 1935 apărea la Belgrad primul număr al revistei umoristice și satirice „Ariciul bărbierit" în paginile căreia atacurile la adresa injustiției societății erau frecvente.

În timpul celui de-al doilea război mondial, revista a continuat să apară cu titlul schimbat, alăturîndu-se poporului ce lupta împotriva ocupanților. Revista tipărită pe teritoriul liber se va numi „Ariciul care înțeapă" iar prizonierii iugoslavi închiși în lagărul de la Osnabrik au scris, desenat și tipărit în secret „Ariciul concentrat" exprimînd astfel visul de libertate al celor aflați în spatele sîrmelor ghimpate.

După cel de-al doilea război mondial, în noua Iugoslavie socialistă, dispărînd cenzura n-a mai fost nevoie ca „Ariciul" să fie „bărbierit". Revista a continuat să apară numindu-se doar „Ariciul" iar în luna ianuarie a acestui an și-a sărbătorit cincizeci de ani de existență.

ELENA GRECESCU ■

Un trăgaci numit Cosmos

Marile victorii ale științei și tehnicii au un moment de colosală combustie umană : omenirea se simte, în ansamblu, abonată la supremația asupra haosului, a preistoriei, a mizeriei și trogloditismului. Indiferent din ce laborator sau rampă de lansare izbucnește o invenție extraordinară umanitatea se simte solidară cu acest salt și speră, cu un neistovit optimism, în finalizările tranșante și raționale ale noului atu al omului asupra lui însuși și a mediului înconjurător. Din păcate există o mecanică inexorabilă a „reversului". Un satelit pașnic naște pofta de sateliți ucigași, o expediție pe Lună naște pofta de sateliți stații orbitale de atac, un bisturiu-laser naște pofta de lasere-pumnal. Cosmosul însuși este pe cale să devină cel mai feroce bunker de unde se va dicta influența asupra celei mai iubite sfere din istoria noastră : Terra. Din punct de vedere organizatoric asasinarea pămîntului prin transformarea Cosmosului în trăgaci a început. „Rinascita" notează : „În „Fiscal 1984 —1988 Defence Guidance" — faimosul document redactat de Pentagon la 9 martie 1983, în care sînt enunțate principiile și obiectivele planificării militare americane pentru următorii cinci ani — se afirmă că se acordă prioritate „accelerării acelor sisteme tehnologice capabile să asigure avantaje militare semnificative și să dezvolte acele sisteme spațiale care au dovedit că pot accentua superioritatea militară a S.U.A.".

Casa Albă, Pentagonul și Departamentul de Stat au acționat în mod absolut consecvent cu aceste directive. La 23 martie 1983, președintele Reagan a rostit discursul său referitor la „războiul stelelor" prefigurînd crearea unui sistem de apărare antirachetă în mare parte bazat direct în spațiu. În ianuarie 1984 el a semnat Directiva 119 cu care începe formal așa-numita inițiativă de apărare strategică (Strategic Defence Initiative). În sfîrșit, în august anul trecut, președintele SUA a aprobat o nouă strategie națională pentru utilizarea spațiului care dă Ministerului Apărării al SUA posibilitatea de a planifica viitoarele operațiuni de luptă în spațiu cu utilizarea de vehicule spațiale pilotate".

Tot acest efort de gîndire și acțiune care va stimula altele asemenea are drept efect final și inexorabil nimicirea gîndirii însăși și a sensului muncii pe pămînt.

RADU BUDEANU ■

Boom-ul închisorilor în S.U.A.

În Statele Unite industriei construcțiilor a început să-i meargă de la o vreme foarte bine. Se poate spune chiar că rareori a fost ea atît de înfloritoare și aceasta grație avîntului pe care l-a luat construcția de ...închisori. Într-adevăr, niciodată nu a fost necesară construirea unui număr atît de mare de penitenciare, pentru a face față sporirii considerabile a criminalității în această țară. Nu mai puțin de cinci miliarde de dolari au fost alocate pentru construirea urgentă a 626 de penitenciare (dintre care 158 la nivel federal). La New York situația este atît de gravă încît s-a ajuns pînă acolo ca un spital să fie transformat într-o închisoare cu înalt grad de securitate, o operațiune incredibilă care va costa municipalitatea nu mai puțin de 125 de milioane de dolari.

Agravarea banditismului și delincvenței a atins un nivel atît de ridicat, încît numărul deținuților a sporit în cursul ultimului an cu 15 la sută. Cu 430 000 de răufăcători încarcerați, Statele Unite au atins pragul limită al capacității de deținție. Iată de ce autoritățile au considerat un obiectiv extrem de presant construirea de noi închisori.

Dar, din cauza acestei opțiuni, construcția de închisori a devenit una dintre puținele ramuri înfloritoare ale industriei imobiliare. Investitorii particulari s-au năpustit pur și simplu în ultimul an asupra acestei piețe în expansiune, mai ales că administrația S.U.A. le-a oferit o serie de avantaje exagerate în raport cu serviciile prestate. Astfel constructorilor de închisori le-au fost acordate multe degrevări fiscale și, în plus, li se permite să se asocieze și la asigurarea funcționării viitoarelor stabilimente. Și astfel, între ocupațiile lucrative din occident a mai apărut una: industria hotelieră penitenciară.

ROMEO NADĂȘAN ■

Lumea se amuză

(După „N.B.I.")

Cum se vede lumea la 95 de ani

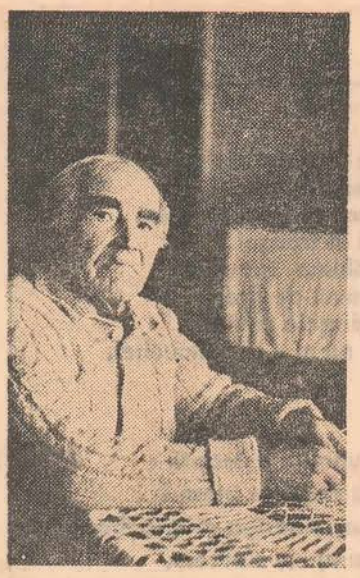

— Cîți ani aveți, Ion Dabija?

— Dacă am împlinit 94 în 17 februarie, înseamnă că am 95.

— Mulți înainte! Vi-i ducești bine!

— Ești matale drăguț, dar nu prea mai văd. Din cauza cataractei, citesc cu lupa. Îmi place însă să umblu și cînd o iau, pe Moșilor, Dumitru, cel mai mare dintre cei 3 copii ai mei, îmi zice „mai încet, tată, unde fugi așa?!". Eu îmi fac socoteala că mi-a rămas mersul de la pădure, că am fost conductor silvic. Multe păduri am pus cu pe rod. Păcat că nu mai am putere să le bat cu pasul. Ultima oară cînd am fost la Lapoș, am mîngîiat copacii, cei pe care i-am sădit în '917.

— Aveți 3 copii?

— Da, la locul lor, că i-am crescut bine. Nu le-am dat bani pe mînă, dar le-am dat respect.

— Cum vi se pare Calea Moșilor?

— Treabă frumoasă. Cînd mă plimb pe aici aproape că uit de Jugureni.

— Ce-i la Jugureni?

— Casa mea. A fost în Prahova, acum e în Buzău, mă trage ata acolo. Cînd o da soarele, o și zbughesc. Să vii și matale la toamnă, fac un vin de-o să mă pomenești. Doar că anul trecut l-a cam bătut piatra.

— Mai merge cîte un pahar?

— Rar, o țuică e mai bună. Numai una însă, că sare Dumitru! Nepoatele, care sînt de la Aurelia, care e medic, mă mai lasă, dar Dumitru nu.

— Îl ascultați?

— Numai cînd are dreptate. El, de pildă, spune că e corect calendarul din perete, dar eu zic că nu. N-are cuprinse fazele lunii.

— Vă place la București?

— De ce să nu-mi placă? Aici, la bloc, ai de toate, doar că nu pot să bat. La Jugureni, da, mai tai un lemn, mai faci o masă. Eu știu Capitala de mult, din '915, cînd am mers de la Nord la Ministerul de Domenii, de care țineam, cu tramvaiul cu cai. Azi arată altfel, e mîndru.

— Cu metroul ați umblat?

— M-a dus o nepoată. Tren la scară, sub pămînt, m-am minunat. Cînd am intrat, vreo 3—4 tineri au sărit să-mi dea locul, oameni educați.

— Care e secretul că ați ajuns la 95 de ani în puteri și cu mintea limpede?

— De trei lucruri m-am păzit: n-am fumat, n-am băut ca să nu mai știu de mine și n-am pierdut nopți. De asta m-am păzit și de invidie. Cine e invidios, e și rău. Te pîndește.

— Ce e cel mai frumos pe lume?

— Cînd e normal. Atunci pădurea crește în liniște.

— Dar cel mai rău?

— Invidia și lenea. A doua scofilcește, face din om neom.

— Ce-ți dorești matale, Ion Dabija, pentru 1985?

— Nimic special, să fie bucurie. Iar Ștefănel, care mi-e strănepot, să învețe să meargă. Să-l duc la Jugureni, să-i arăt cîmpul, depărtarea. De cîte ori plec de la Jugureni, merg încet, ca să nu uit drumul de întoarcere.

— Ați obosit, nu vă mai întreb decît atît: au fost mulți acești 95 de ani?

— Nu știu, asta nu știu. Crezi matale că dacă-s bătrîn am răspunsuri la toate? N-am! Viața, multă, puțină, trebuie trăită curat, nu explicată. Explicațiile sînt adesea inutile, pentru că nu faci ce și cît vrei, ci faci mai ales ce te lasă viața. Mă gîndesc că pînă la urmă omul nu e decît un copac, dar s-a mai zis așa, nu?

— Și ce dacă? Multă sănătate, Ion Dabija.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Controlorii și contravenienții

— I-ai spus că ești paranoic ?
— Da !
— De ce ?
— Am glumit !
— De ce ?

Nu zice nimic. E un bărbat de 40 de ani, sobru, îmbrăcat cu gust și dintr-o dată devine stingher. Cu o zi în urmă, într-un maxi taxi era cu un coleg pe linia 504. Au găsit o femeie. Avea un bidon de plastic. Unul dintre ei s-a așezat lîngă ea și i-a spus că bidonul îi rupe ciorapii (?!) Femeia, psihiatrul C.T., ia bidonul de 15 litri și-l ține în brațe ca să încapă și cei doi bărbați. În mașină mai erau 3 călători. Cei doi controlori Viorel Teodorescu și Ion Ciochină, scot ecusonul și hotărăsc „Conform deciziei 688/1974 a C.P.M.B. trebuie să plătiți o amendă de 650 lei. Decizia interzice transportul obiectelor voluminoase". Cît de voluminoase ? Nimeni nu știe. Cei doi o rețin pe doctorița C.T., îi cer actele, le frunzăresc și, cînd descoperă profesia călătoarei, încep un mic circ. Unul zice că e paranoic, celălalt că e psihopat. În fond de ce nu s-ar distra puțin dacă decizia amintită e puțin ambiguă ! În cele din urmă stabilesc o întîlnire pentru a doua zi, la sediul întreprinderii, „să vedem, poate obținem o reducere a amenzii". Derutată, doctorița psihiatră se învoiește de la serviciu și se prezintă la locul indicat. Viorel Teodorescu e mirat. „Am uitat că v-am chemat. Noi n-am făcut nici un proces verbal. În primul moment am vrut, că aveam un articol de lege de care puteam să mă agăț. Dar m-am gîndit că pentru un bidon nu e firesc să închei un proces verbal". Omul își cere scuze. Sîntem pe punctul de a pleca. În cele din urmă apare și colegul său. Scoate procesul verbal de 650 de lei. E legal ! „Dacă era cu bidonul în tramvai sau în autobuz nici nu se vedea. Dar în maxi taxi, mai ales că era gol, se vedea". De ce purtați oamenii pe drumuri ? „Eu m-am gîndit că e păcat să plătească o amendă atît de mare pentru o chestie atît de mică". Și atunci de ce ați făcut proces verbal ? Pentru orice eventualitate. Din punct de vedere umanitar eu nu cred că e legal să plătească o amendă. Dar mi-am făcut datoria ! Omul e prefăcut. A învățat să se ascundă după cuvinte. Descoperă și el că situația e jenantă. În fond, n-au făcut decît o prostie. Ar fi dispus să ne înțelegem. „Ce naiba, rupem procesul verbal și ștergem tot cu buretele." Se jenează și ei. Dar abia atunci. Dacă n-am fi apărut noi, rămîneau pe poziții. Sau cine știe. Am auzit pînă acum o sumedenie de povești cu oameni prinși fără bilet și chemați a doua zi în diferite locuri unde au plătit fără nici o chitanță. Și am mai văzut împrejurări în care controlorii i-au luat cu totul pe bătrînii și pe fetele și pe oamenii care nu apucau să compoteze biletele.

Ce e de făcut ? Greu de zis. Oricum, mai trebuie umblat și la călători, și la autobuze, și la controlori. Pe ici, pe colo, prin părțile esențiale.

CORNEL NISTORESCU

Vine primăvara ?

Vă mai amintiți cum a fost luna lui april a anului 1957 ? Probabil că nu și veți gîndi, probabil, că nici n-are prea multă importanță. Meteorologii însă vă vor contrazice. Din momentul în care veți afla că aprilie 1985 va semăna teribil cu cel de acum 28 de ani, veți deveni, sîntem siguri, brusc interesați. În ceea ce mă privește, n-a fost nevoie să scormonesc prea mult prin memorie. Directorul Institutului de Meteorologie și Hidrologie dr. Ion Drăghici, avea „amintirile" la îndemînă.

— Pentru stabilirea prognozei pentru perioade de timp mai lungi, recurgem la studii paleoclimatice și facem analogii pentru zeci și, uneori sute de ani. Studiile pentru acest aprilie au dus la concluzia că trebuie să ne amintim de anul 1957. Acel aprilie a început printr-o vreme deosebit de uscată, după ziua de 8 au început precipitațiile, sub formă de ploaie, dar și de lapoviță și ninsoare în 14 și 15 ale lunii. Un fenomen deosebit l-a constituit o furtună de praf care a persistat cîteva zile, între 23 și 26 aprilie. Ne mai amintim și de un îngheț serios, în perioada 17—19 aprilie, cu consecințe pentru pomii înfloriți.

— Nici o rază de soare ?

— Ba da, însă de scurtă durată, în jurul datei de 11 aprilie.

— Totuși, cum va fi aprilie 1985 ? Chiar atît de posomorît ?

— Mai ales în prima decadă, temperatura va fi mai scăzută decît normal. În primele 5 zile precipitațiile vor fi relativ slabe, dar nu sînt excluse lapovița și ninsoarea în centrul și nord-estul țării, zone în care temperaturile minime pot fi negative.

În perioada 5—10 aprilie, temperaturile vor fi cuprinse între 8 și 18 grade Celsius și nu vor lipsi aversele de ploaie însoțite de descărcări electrice. Decada 11—20 va prezenta o notă de instabilitate, materializată prin ploi și izolat, prin căderi de grindină. Ca și în urmă cu 28 de ani, condițiile atmosferice pot favoriza transformarea — de scurtă durată — a ploilor în lapoviță și ninsoare. Vîntul va prezenta unele intensificări pînă la tare, predominînd din sectorul nordic, iar temperaturile nocturne vor fi cuprinse între 0 și 10 grade, izolat mai scăzute în centrul și nordul țării.

— Nu vine, cu adevărat, primăvara nici în ultima decadă a lunii ?

— Între 20 și 30 aprilie vremea se va încălzi și va fi în general frumoasă, temperatura maximă putînd depăși, izolat, 25 de grade. Vor exista totuși și intervale cu averse izolate de ploaie.

LIANA MOLNAR

Aforisme

Extraordinare sînt eforturile istoriei de a completa la zi graficele spaimei.

Toate imperiile au avut un aspect comun : au fost glisante.

Știm cum va arăta, în linii mari, viitorul. Nu știm însă care va fi soarta trecutului.

La intrarea în fluxul istoriei, mai toți afluenții politici continuă să se considere lideri.

De fapt nu capul și-l îngrijesc femeile în primul rînd, ci coafura.

Insomnia este o boală cumplită care a adus imense servicii omenirii.

Îndoiala poate fi detergentul rațiunii.

Nu ne amenință nici o penurie de cărți proaste.

Cititorii de literatură sînt un soi de alpiniști. Se cațără fiecare pînă unde poate.

În unele opere, ideile dorm cîte două în pat. În altele le cauți cu arcanul.

VASILE GHICA

ION BARBU

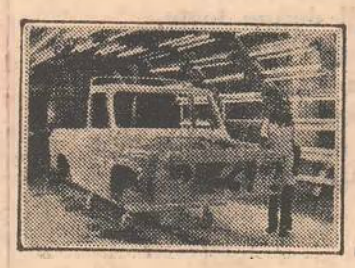

SERIAL FLĂCĂRA

ARO UN SECOL PE ROȚI

Întreprinderea, pentru cine nu o cunoaște din interior, lasă impresia unor corpuri construite după geometrii impenetrabile sufletului ; pînă și ciclul noapte-zi pare să fie trecerea pe un ax a unei benzi rulante cu două fețe. În muzeul posedat de aceeași geometrie, memoria vizuală, obișnuită cu eleganța automobilelor din curte, acceptă ca pe un spațiu relativ lărgit existența unei motociclete. Chiar și cel obișnuit cu tehnica nu ar putea încadra într-o serie metalul alcătuind o formă intrată în desuetudine odată cu scăderea utilității corpului.

„În 1953, am plecat la București, să defilăm cu motocicletele. Mie mi se spunea Bibicu. Am plecat cu motocicletele în camioane, nu aveam curaj să mergem cu ele pînă acolo. Dacă se stricau ? Nu credeam că vor rezista ! Nu le-am făcut rodajul, am reușit să trecem prin fața tribunei numai cu 5 motociclete. Au plecat și două autobuze cu muncitori. După ce au trecut prin fața tribunei, am început să strigăm de bucurie și am sărutat toți motocicletele. Am venit cu ele acasă, am fost chemați la primărie să ni se spună că țara are nevoie de ceva mai serios, nu de motociclete. După mintea unora, Cehoslovacia trebuia să producă motociclete, iar noi, porumb și grîu" (Robert Spaneli, născut în 1924, în București).

Oamenii care construiseră motocicleta trăiau într-o vreme în care se dădea pe larg „bună ziua" și în care un cuvînt spus aiurea putea distruge un om. Întreprinderea trecea și prin lupta de stabilire a unui produs.

În aprilie-mai 1944, începuseră bombardamentele intensive la Brașov. Departamentul pentru elice și armament de bord al I.A.R.-ului a fost mutat la Cîmpulung, pentru protejarea utilajelor. Producția a fost continuată în salturi pînă la 23 August 1944. S-a trecut la producția de pace din inițiativa cîtorva dintre cei 300 de oameni care lucrau în 1944 în încăperile moștenite de la o fostă fabrică de hîrtie.

Producția de pace a început cu lacăte, vermorele, schidere, ringuri, flaiere. Cîmpulungenii nu iubeau pe oamenii veniți de la Brașov și din alte centre mari muncitorești ale țării. Din I.A.R.-iști, le spuneau aiuriști. Nu lăsau fetele să le vorbească, nu le arătau nici o considerație.

Cîmpulungul e un oraș ridicat într-o așezare de moșneni care nu permiseseră nici domnitorilor să dețină proprietăți în zonă, de teamă că le-ar putea stîrbi independența. Foarte puțini înțelegeau rolul industriei. Au venit la început oameni săraci să lucreze cu străinii : cei care nu aveau livezi, cei care munceau la pădure, la stăpîni, la negustori. Localnicii aveau la petreceri lăutari plătiți. „Aiuriștii au făcut o orchestră". Asta a fost prima lor mare victorie. Aveau o sală mică, se înghesuiau în ea aproape 700 de oameni la bal.

La 30 decembrie 1947, cîmpulungenii și noii veniți au mers împreună să asedieze prefectura. Constantin Chitic, secretarul de partid care îi conducea după ce au intrat în prefectură, le-a explicat că trebuie să-și apere drepturile și că e nevoie de voluntari.

S-a înscris și Gelu Popescu. Era un puști. Nu făcuse armata. A pus baioneta la pușcă și a zis : „Dacă îl văd, l-am halit". Nu spusese că nu știe să tragă cu pușca. Gloanțele le ținea în buzunar, că nu știa unde să le bage. M-a văzut și m-a rugat : „Nea Petre, stai cu mine să nu-mi fie urît" (Petre Săvulescu, pensionar).

Vrînd-nevrînd, muncitorii veniți împrumutaseră psihologia locului pînă în 1957. O motocicletă reprezenta un element spectaculos pe dealurile străbătute de forța de tracțiune blîndă și lipsită de monotonie a căruțelor cu cai.

Pentru actualii constructori ai automobilelor de teren, cele 12 motociclete reprezintă încă o revanșă pe care timpul nu le-a permis să o ia.

„Am avut buni piloți de motociclete : Grigore Negoiță, Victor Bălășoiu, Ion Răcășan. Au alergat cu ele la Brașov. Acolo n-am forțat motocicletele la antrenamente. Bălășoiu a fost printre primii. Negoiță, primul. După aceea i s-a rupt un arc de la tacheți, a abandonat. O motocicletă a ajuns la Brașov. Un oarecare Ionescu Jap, maistru, Gheorghe Ionescu, i se spunea Jap, a schimbat motocicleta lui cu I.M.S.-ul nostru, a cîștigat cu ea trei concursuri, dar n-a mai avut piese". (Dumitru Amaximoaei).

Au fost obligați să le strice bucată cu bucată. Nu au înțeles de ce. Li se spusese că țara are nevoie de ceva mai serios. Și, în conștiința lor, țara nu putea fi vinovată.

Gheorghe Popescu, tînărul care se oferise voluntar în noaptea de 30 decembrie 1947, a salvat motocicleta aflată acum în muzeu. Era elev la școala profesională. A mers împreună cu alți colegi, avea aprobarea tacită a unor șefi. Unul dintre ei a ținut de vorbă magazinerul, ceilalți au furat motocicleta și au dus-o în atelierul școală, unde a rămas mult timp. Cînd a venit vremea unui muzeu, au dus-o acolo. În conștiința lor, asta reprezintă un act imens de dreptate.

Victor Nicolae face parte din a doua generație a întreprinderii. Este specialist în fabrirea automobilelor dar poate spune cu lux de amănunte povestea motocicletei din muzeu. Punctele sacre care există în trecutul și în prezentul întreprinderii reglează în subconștient intensitatea atitudinii.

TITU DUMITRESCU

flacara

BALADĂ

de ADRIAN PĂUNESCU

Eu, Neamul Românesc, la mine-acasă,
Mereu, în fața cerurilor, pur
Și-n fața neamurilor celorlalte,
Conform condiției umane jur,
Să nu-mi trădez esența niciodată
Dar nici încremenirea să n-o-ndur,
Din multimilenara mea durere
Hotar de lacrimi mi-am clădit în jur.

Am învățat ce-i foamea și ce-i frigul
Savante lecții pot să vă ofer,
Dar nu m-am plîns la nimeni niciodată
Și am știut să dau, și-apoi să cer.
Eu sînt mai rezistent ca diamantul
Istoria m-a încercat sever
Și cred, cum mi-au lăsat învăț străbunii,
În bine, în frumos și-n adevăr.

Nu m-am lățit pe hartă niciodată
Și viața mea a fost întruna grea
Aceea din Decembrie, la Alba,
Era și va rămîne țara mea.
Cît va dura sămînța românească
Nu pot să-nvăț să cred în altceva
La judecata neamurilor lumii
Declar că sînt român cu â din a.

Am pătimit destul și mi-o ajunge
Și-am tot trăit pe muche de cuțit
Cei ce mi-au luat din gura mamei Doina
Mă trimiteau la minus infinit,
Într-un exil menit să-mi șteargă chipul
De numele, cu Țara, moștenit.
Și vai, între Dictat și Ultimatum,
Eu, cu dreptatea-n brațe, am murit.

Și-am înviat, și iar m-am pus pe treabă
Și iar mi-a fost mai greu decît mereu
Și am surîs spre lume mioritic
Și nici n-am vrut să recunosc că-i greu.
Și mi-am luat viața de la zero
Și am redevenit cu trudă eu
Și, de-am greșit, vă spun ca și poetul :
„Așa să mă ajute Dumnezeu !"

Mi-e greu și azi, în vremea zbuciumată,
În care alte clopote-au bătut
Nu cred că poate alerga ologul,
Sau cîntă bine bietul surdo-mut.
Și, credincios condiției umane,
Cu viitor, prezent și cu trecut
Lucrez cinstit în lumea relativă
Continuînd să cred în absolut.

Noi, Neamul Românesc, prin voia noastră
Venind dinspre strămoși ca un ecou
Și cu copiii bucălați pe umeri
Ca-ntr-un străvechi, renascentist tablou,
Noi hotărîm prin toți aleșii noștri
Să investim în rang suprem din nou
Pe cel ce ne-a redat independența
Și să-l alegem iarăși pe Erou.

Acesta nu-i un gest de complezență
Noi nu-i stăm vorbei goale la cherem
Și continuitatea nu înseamnă
Că răul în ce facem nu-l vedem,
Dar unitatea e tăria noastră
Precum discordia ne e blestem.
Iată de ce alegem nesfielnic
Un Om adevărat în loc suprem.

Noi, Neamul Românesc, semnăm aceasta
Dar înțelegem în același timp
Că omenia e costum de lucru
Nu țeapăn frac cu glugă și cu nimb,
Să facem toți din primăvara țării
Un an întreg, nu doar un anotimp,
Că noi sîntem poporul ce lucrează
Și nu ne-așteaptă alt popor, de schimb.

Cu drag și cu speranță alegîndu-l
Pe locul dintre sceptru și drapel
Cu toții să ne facem datoria
Să nu muncească-n locul nostru El,
Că fiecare dintre noi vrea pîine
Și nu justificări în fel și fel
Și doar urmîndu-i lui în fapt exemplul
În fine, vom ajunge către țel.

Grozave vremuri, crize și-ncordare
Civilii copleșiți de militari
Rezervele planetei dau alarma
Din nou pămîntul crede în plugari
Și oamenii dispuși să-și rîște viața
Pentru credința-n om sînt așa rari
Încît acum e timpul să apară
Adevărați revoluționari.

Ce luptă este cea fără de jertfă ?
E sfîntă înfruntarea de idei
Dar nu rezistă cei ce vor să aibă
Intrarea separată în tranșei.
Pămîntul e problema tuturora
În anii lui nemaivăzut de grei
Și-n toate dependințele comune
Nici uși nu sînt și nu mai sînt nici chei.

O soartă, numai una ne așteaptă :
Vom fi stăpîni sau slugă la atom ?
Respingem nu doar moartea prin războaie
Ci și războiul ce-a ajuns sindrom.
Nu pregetați să credeți rațiunea
Cînd o întruchipează cîte-un om
Al Nostru este tocmai dintr-aceia
Prin care toți, uniți, salva-ne-vom.

Noi, Neamul Românesc, plătim întruna
Impozitul durerii omenești
Am fost înscriși la nenorocul lumii
De cîte ori a strîns-o ceru-n clești
Încît nu vrem să pară un orgoliu
Și-o lecție a firii românești
Dar ne păstrăm puterea de-a alege,
Tot ce avem de-ales, la București.

Precum ne-a spus, cu sufletul în palme
Că greul nu a fost doar în trecut
Deși mai șovăim cîteodată
Avem un singur drum neabătut.
Că dacă pentru țară toți martirii
S-au stins în bătălie fără scut
Azi, pentru țară orice sacrificiu,
Oricît de mare, trebuie făcut.

Dar spoitorii jalnici de fațade
Să nu ia sacrificiul în ușor
Să nu uităm și ce nevoi mai are
Acest prea bun și răbdător popor,
Care-a ajuns prin jertfa permanentă
A fiecăruia și-a tuturor
Să-și nască în momentul greu Eroul
Printr-un adînc efort izbăvitor.

Eroule, aceasta ți-e menirea
Să-i fericești pe cei ce te iubesc,
Au cuvîntat aleșii despre toate,
Acum, prin pohta gestului firesc
Prin radicalitatea vrerii noastre
Luăm cuvîntul demn și omenesc
Și hotărîm : Să ne rămîi Cîrmaciul !
Semnînd aici : Poporul Românesc !

28—29 martie 1985

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori–audiențe–anchete) – **Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Stefănescu – 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică–economie–știință) – **Cornel Nistorescu**, Ion D. Goia, Liviu Timbus – 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură–artă–învățămînt) – **George Arion**, Victor Niță – 14 57 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgențe-sport) – **Ovidiu Ioanițoaia**, Ilie Purcaru, Cici Iordache-Adam, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan – 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) – **Dan Bărlădeanu**, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache – 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție – **Nicolae Cristache** – 21 43 ; redactor-șef adjunct – **Nicolae Arsenie** – 21 24 ; redactor-șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505